

Békesi László: „A balhét nekünk kellett elvinni”

Hortobágyi Éva interjúja az 5. oldalon

Miért ölt a komlói gyermekgyilkos?

A nőknél is 60 év?

Mit ígér a készülő nyugdíjtörvény

Kapdelmardel

A műfaj jeleséről a Yard mindent tud, csak bizonyítéka nincs • Az eljárashoz a gyanú édeskevés • Húsz éve is azok szónokoltak, akik addigra már megszédtek magukat.

Für Ungarndeutsche Mala sedmica

(11. oldal)

A HELYZET

Dunántúli hetilap

17,50 Ft

II. évfolyam 38. szám

1990. november 10.

... és a gazdasági köntörfalak

Az élet alaposan földadja a leckét a gazdasági rendszetnek, pontosabban és konkrétan a Baranya megyei Rendőrkapitányság Gazdaságvédelmi Osztályának. A területen átáramló többmilliós idegenforgalom, a romló életszínvonal, az infláció, a szűkös valutakeret, a határokon túli mindenféle vonzó műszaki cikkek együtt, vagy még együtt sem magya-

rázzák a gazdasági bűncselekmények hihetetlen felvirágzását. Többek közt például azt, hogy a devizabűntettek száma az idén, csak Baranyában már júliusig jóval több volt, mint tavaly egész évben, vagy azt, hogy egyetlen akció – azaz razzia – alkalmával 60-70 személy ellen indul eljárás, hanem valamelyest ennél is több ügyben. (Folytatás a 2. oldalon)

Mikro Audio Video TV

Mikro műszaki boltok

Pécs, Jókai tér 9. 72/25-842

Pécs, Hajas I. 6. 72/25-022

Színes TV-akció

a Síkiósi és Szigetvári Takarékszövetkezettel

Előleg nélkül

megvásárolhatja kívánt készülékét 100.000 Ft-ig

Régi lakata-lehár Videoton és Orion TV-készülékét beszámítjuk a vételárba.

Üzemképes	2.000 Ft	ITT készülékek nagy választékban
Üzemképtelen	1.000 Ft	2 év garancia,
		két év díjtalan szerelés
VIDEOTON televíziók:		37 cm távirányítású TV 32.200 Ft
		47 cm távirányítású TV 39.500 Ft
Precision 2000 1 év garancia 3 év		51 cm távirányítású TV 47.700 Ft
díjtalan szerelés		71 cm monó távirányítású TV 60.900 Ft
56 cm TXT 45.200	42.200 Ft	63 cm stereo TXT 72.000 Ft
56 cm 40.900	39.000 Ft	71 cm stereo TXT 77.600 Ft
Új típus 56 cm TXT	43.700 Ft	71 cm stereo TXT kontrax javító üveg- gel 81.200 Ft
Új típus 67 cm TXT	59.900 Ft	
Hagyományos technikával készült		Audiotori 51 cm távirányítású
készülékek		36.100 34.500 Ft
1 év garancia, 1 év díjtalan szerelés		Deewo 51 cm távirányítású
56 cm 29 csatormás	34.000 Ft	38.500 34.500 Ft
47 cm 29 csatormás	31.600 Ft	Samsung 51 cm távirányítású
37 cm 29 csatormás 29.900	27.700 Ft	36.500 34.500 Ft

A készülékeket pécsi lakosoknak díjtalanul házhoz szállítjuk és beüzemeljük

EZ A LAP OTT VAN TÖBB ÉZER DUNÁNTÚLI VÁLLALKOZÓ ASZTALÁN!
KÉRJÜK, LAPOZZON!

Józanodik a tőzsdepiac

Az október 29 – november 2-i időszakot a részvényárak általános áresése jellemezte, ugyanakkor ezen a héten debütált a már régóta várt új papír, a Szövetkezeti Sörgyár Rt. (Martfű) részvénye. Az októberben megindult, s valószínűleg novemberben is folytatódó áresésekre több oldalról igyekeznek a szakértők magyarázatot adni. Az okok között említik az új papírok folyamatos érkezését (Martfű, FOTEX), amelyek miatt sokan kiszálltak a régi papírokkal való, bizonytalanabb haszonnal kecsegtető játékból. Az új papírok lassan megszüntetik a régiak azon értékét, mely a ritkaságukból, egyedüli tőzsdei befektetési lehetőség mivoltukból adódik, s egyre több figyelmet a részvényeket kibocsátó vállalatok eredményeire. Ezek az eredmények azt sugallják, hogy a részvények erősen túlértékelték, a kibocsátó cégektől nem várható el részvényeik árát igazoló osztalékfizetés vagy növekedési ütem.

Bár a nemzetközi tőzsdei élet ismer általános árcsökkenési és -növekedési tendenciákat, melyek többnyire ideiglenesnek bizonyulnak, a jelenlegi magyar áresést nem tartom átmenetnek, mely után újból növekedés

következne. A piac most józanodik ki. Az időszaknak két állandó szereplője volt csak, az IBUSZ Rt. és a Martfűi Sörgyár. A Sörgyár végig közepes forgalommal ment, piacát nagyfokú bizonytalanság jellemezte. Közel százmillió forint névértékű részvénye került javarészt kisbefektetőkhez, ennek csak töredéke, napi 500 ezer – 2 millió forintnyi mozgott a piacon. Hétfőn az azonnali kötésekben 2916 Ft volt az átlagár, árfolyamértékben másfél millió forintot megmozgatva. A hét további részében az opciós üzletek domináltak, általában eladási jogot igyekeztek szerezni a befektetők, hogy biztosítsák nyereségüket, még ha közepes szinten is. Péntekre ismét a prompt üzletek kerültek előtérbe.

5000 Ft fölött alig valamivel mozgott az IBUSZ Rt. részvényeinek ára. A legalacsonyabb hétfőn volt, 5097 Ft, legmagasabb pénteken, 5147 Ft. Szerdán mindössze 200 darab IBUSZ papírra kötöttek üzletet; pénteken érte el maximális forgalmát 876 adás-vétellel.

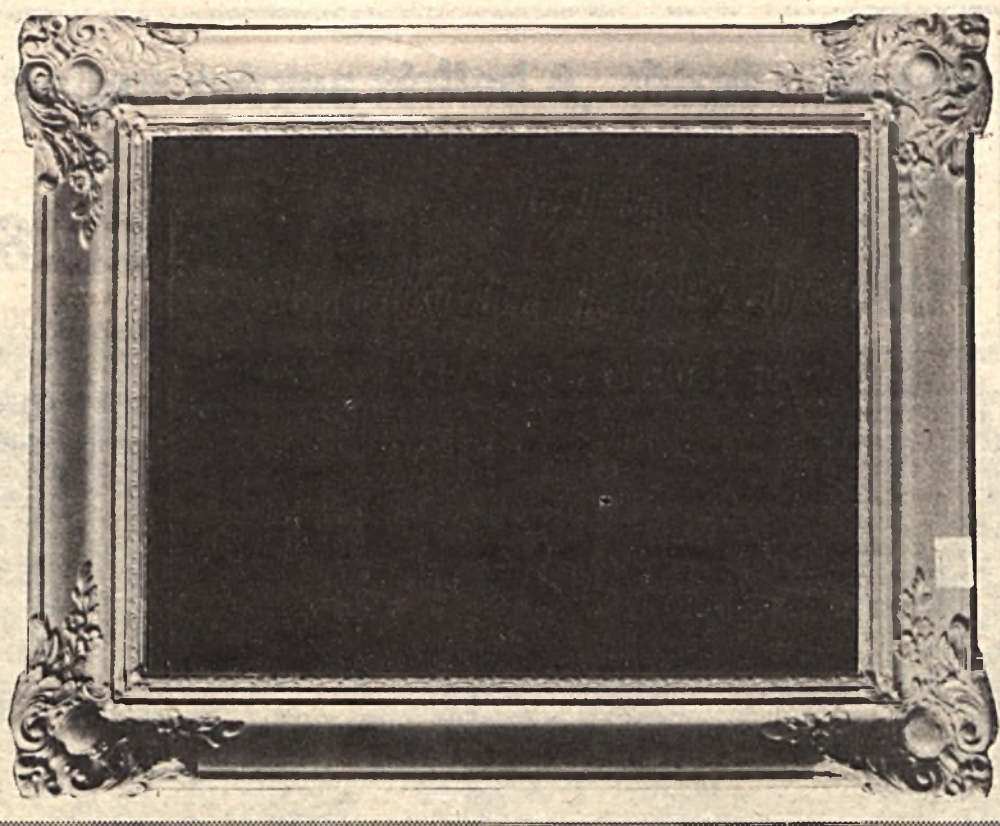
A Skála-Coop Rt. „H” sorozatú részvényei hétfőn és szerdán szerepeltek egy-egy üzletkötésben a tőzsdén: előbb 3,6 millió forint, majd 360 ezer forint árfolyamér-

tékben. Áruk 36.000 Ft volt. A cég ismertebb, „A” sorozatú részvényei csak szerdán és csütörtökön forogtak, igen alacsony értékben, a két nap alatt összesen 11 papír cserélt gazdát, az átlagár 34.000 között.

Heti összesítésben sem érte el a 600 ezer forintot a Sztráda Skála Rt. forgalma, az átlagár 25 ezer és 26 ezer forint volt. A Konzum Rt. részvényeinek forgalma megközelítette a 6 millió forintot, de csak úgy, hogy árfolyama egyre gyakrabban és mélyebben süllyed 700 % alá. Két banki részvény fordult meg a tőzsdén: az Agrobank Rt. és a Magyar Hitelbank Rt. részvényei. Árfolyamuk 75-76 % volt.

November 15-én kezdődik a Dunaholding Rt. részvényeinek jegyzése, s január 15-ig tart. A kibocsátási árfolyam 380 %, a részvények névértéke 10.000 Ft. Akik a jegyzési idő alatt a teljes kibocsátási árat befizetik, azok jegyzése nem utasítható vissza. Így január elején is hozzá lehet jutni a részvényekhez, s a megspórolt kisbefektetői pénzeket addig más részvényjegyzési akciókban is meg lehet forgatni. ■

Ungvárszki Tamás
(Merkantil Bank)

HELYZET-kép 1991. Fotó: Cseri László

Nincs béke az iskolák körül

„Javasoljuk, az igazgatókkal szembeni bizalmatlansági indítvány intézménynek létrehozását. Az igazgatóhelyettesek kinevezésénél a nevelőtestület rendelkezésére áll a nevelőtestülettel egyetértési joggal. Az igazgatóhelyettesekkel szemben is legyen alkalmazható a bizalmatlansági indítvány.”

Ez volt a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete I. kongresszusán az országos választmány állásfoglalása. Számos igazgató és számtalan kollégánk kereste azóta irodánkat. Volt aki, úgy érezte, megszálltunk napjai, volt aki úgy, itt az idő. De egyaránt bizonytalannak voltak abban, hogy mi is a teendő pontosan.

A Művelődési és Köznevelési Minisztériumban Honti Mária helyettes államtitkárral tárgyaltunk az igazgatók bizalmi és bizalmatlansági szavazás elváltásáról. Honti Mária a minisztérium álláspontját a következőkben foglalta össze: az iskolai igazgatók személyi és mentális változására szükség van, a minisztérium ezt a változást szeretné felgyorsítani. E változás csak az érvényben lévő jogszabályok tüzetlen tartásával történhet. Andrásfalvy miniszter úr az önkormányzati választásokig e kérdésben nem foglalt állást. A gyerekek érdeke a legfontosabb.

E tárgyalás után úgy látjuk, két járható út van előttünk, az első szakszervezeti a második politikai megoldásokat kíván.

Nem állt valótlan az a körlevél, melyet a minisztérium főosztályvezetője, Spengler Györgyné írt a művelődési osztályoknak, s melyet az igazgatók megnagyodott lélekkel lobogtattak megintott legitímításuk biztos támaszáként. Az igazgatók kinevezése valóban jogszerű, ez csak a szerződésbe foglalt esetekben lehet felbontani. Több ilyen ok létezik; az iskola megszűnése, az alapfeladatok megváltozása, alkalmatlanság, stb.

Az alkalmatlanság ténye egy régóta ismert munkajogi kategóriával, az összeférhetetlenség kimondásával is bizonyítható. A munkajog nem definiálja az összeférhetetlenség fogalmát. Ebben a kérdésben sem az ABMH, sem a szakminisztérium nem foglalt állást. Értelmességünk szerint a vezető és a vezetőnek összeférhetetlenségét, együttműködésre való alkalmatlanságát bizonyítja az, ha a munkavállalóknak 51 százaléka megvonja bizalmát az igazgatótól. Miért pont 51 százalék kell ehhez? Mert ennyi kellett az igaz-

gató kinevezése során a tantestület egyetértéséhez is. Ez a demokratikus intézmény, mellyel élni 1985 óta a tantestületek szerzett joga, önmagában azonban kevés, ha ugyanez az egyezkedésre kényszerítő biztosíték hiányzik az igazgatók visszahívása, leváltása esetén. A PDSZ állásfoglalást kért a Művelődési és Köznevelési Minisztérium Jogi és Igazgatási Főosztályától az alkalmatlanság és az összeférhetetlenség meghatározásának kérdésében. Honti Mária helyettes államtitkár álláspontja szerint az igazgatók visszahívásának ez az útja jelenleg is rendelkezésünkre áll. Véleményünk szerint ez a lehetőség pontos jogi leírást, „szabályozást” kíván, hogy valóban alkalmazható legyen, és ne váljon hónapokig tartó, gyakran kilátástalannak tűnő küzdelemmé.

Bizalmi szavazást az igazgató kérhet önmagával szemben, ha úgy érzi, hogy legitímítása megingott. A bizalmi szavazás titkos, arról jegyzőkönyvet kell készíteni, időpontját előre ki kell hirdetni. A bizalmi szavazás kikényszerítéséhez politikai eszközök kelljenek. Az önkormányzati választások gyűlésein mindannyiunknak nyomatot kell gyakorolnunk a jelöltekre, hogy amennyiben megválasztják őket az önkormányzati testületbe, támogassák javaslatunkat. Az új önkormányzat az igazgatókat szőlője föl, hogy kérjenek bizalmi megerősítést a tantestületeiktől, s amennyiben ezt nem kapják meg, az önkormányzat mérlegelje az igazgató szerződésének felbontását.

Még néhány megjegyzés: Nem igaz az az állítás, hogy a PDSZ Országos Választmányának állásfoglalása az „igazgatók üldözését”, „bizonytalan helyzetét”, „nyugtalan-ságot” okozott volna. Ezt az állapotot nem a mi állásfoglalásunk eredményezte, hanem a magyar társadalom fordulata. Mi épp ennek az iskolákban létrejött bizonytalan, feszült helyzetnek a feloldására tettünk javaslatot.

Nem kívántunk „felülről elrendelt forradalmat”, de úgy gondoltuk, hogy lehet és kell is segíteni a kis, helyi „forradalmakat” ott, ahol az iskolák élén valóban hiteltelenné váltak a vezetők. Ezért nem támogatjuk az MDF Pedagógus Kollégiumának javaslatát, mely minden igazgatót újra pályáztatna 1990. decembertől. Erre csak ott van szükség, ahol a helyzet válságos, s ezt csak az érintettek, a tantestületek ítélik meg. Ezt szolgálja a bizal-

matlansági indítvány és a bizalmi megerősítés általunk javasolt technikája.

A gyerekek érdekét szem előtt tartva akkor járunk el helyesen, ha ezeket a feszültségeket vállaljuk, és feloldásukra nyilvános igazságos utat találunk ahelyett, hogy elleplezve éveik magunkkal hurcolnánk azokat.

Pokorni Zoltán
APDSZ Országos Választmányának szóvivője

Kapdelmardel

(Folytatás az 1. oldalról)

A dolog lassan a fejünkre nő, kezelhetetlenné válik – ezt persze nem szó szerint mondják a gazdasági „detektívek”, csak szavaik, érveik summája, végkicsengése ez. Maroknyi-an vannak, s bármennyire is gyakorlottak, képzettek, létszámukhoz és eszközeikhez képest tisztességesen megszervezhető akcióikban képtelenek megbirkózni a rohammal. De nem lehet másképp, ha a csinosodó nemzeti nyomorra s a vele együtt, ellenében jelentkező, amúgy „európai”, emígy irreális vágyakra seftelés épül. Főleg ha ezt még támogatja is a csupasz gazdasági tény: hogy pl. a márka délen „ennyi”, de Pesten 10-15-tel is többet adnak érte. A határról érkező hivatalosan csak 40-nel válthatja be, tessék kiszámolni, mennyi a haszna a lánckereskedelemből – nem az árusnak, akit a gazdasági hekusok esetleg lefüllelnek, hanem a szervező megbízónak, aki van oly elővigyázatos, és sosem bukik le. Gondos haditerv szerint, komoly tökebevonással dolgozik – mint pl. az a pécsi illető, a műfaj egyik jele, akiről a Yard mindent tud. Csak egyet nem: bizonyítékot felmutatni.

Ez a feladat?

A nagyobb baj ott kezdődik, hogy a gazdaságvédelmi rendőröknek nem ez lenne a fő feladata, hanem valami sokkal fontosabb: a nagy gazdasági panamák, korrupciók felderítése – különösen így mostanság, a privatizációs időkben. Tudnak például gyanús ügyekről – hogy senkit meg ne sértsenek – „a vendéglátóipar területén”. Jól tudják, hogy az előprivatizációnál egyes átadott gépek, berendezések fura módú értéken alul cserélnek gazdát, de ez a határozott fellépéshez bakfitty.

Ehhez konkrétumok kellenek és jogszerűség. Bejelentés, tényleg kár-okozás, a kár elszívandó. S ez utóbbinál a legnagyobb a bökkenő. A vagyonügynökség felügyel az állami vagyonra (s a vállalati is ennek minősül), de ki törődik például a szövetkezetekével, ahol jócskán akad joghézag? Melyik átlagos halandó ismeri ezt föl? A jogszabály-dzsungelben valahogy mindig az igazodik el, aki a legközelebb ül a tűzhöz. Az új szabályokat kevesen ismerik, de aki akar valamit, az a bennük rejlt lehetőségeket úgy csúri-csavarja, hogy más hozzá se tud szolgálni. Főleg, ha alapörvények hiányoznak – például a meghatározás a tisztességes versenyről... Nem vitás, a kialakult helyzet miatt a rendőrségnek a saját háza előtt is akad sőpörnivalója. Még a gazdasági osztály belső szabályai is részben ideiglenesek. – Mi kellene? – kérdezem a fiatal őrnagyot. Tiszta, világos jogszabályok és megfelelő apparátus, mondja, melynek tagjai – a megfelelő lehetőségek birtokában – a saját szakterületükön dolgoznak, szakszerűen, nem kapkodva, nem össze-vissza. Kapdelmardel rendőrök vagyunk, így idősebb társa. A kocsi-feltörések száma kimutatható, de amiről nem tudunk, azt nem lehet se kimutatni, se bizonyítani. Az nem fáj...

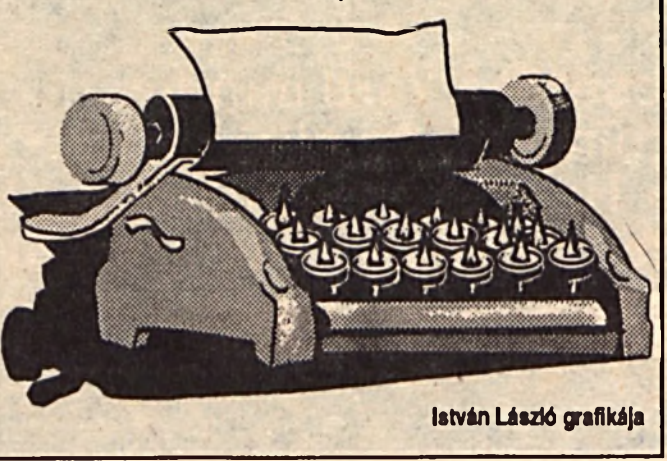
Fejünk fölül a tetőt

Az nem. Csak egyszer majd itt is, ott is felébredünk, hogy Ezek is meg Azok is eladták a fejünk fölül a tetőt. A fránya hírlapíró a privatizáció esküdt ellensége – vélhető néhány olvasóm –, s lám, nem állja a védelmébe venni még a közismerten vállalkozásellenes gazdasági rendőröket is... Nos, ellenkezőleg, a hírlapíró

történetesen már 20 évvel ezelőtt is a háztáji melletti érvelt, szónokolt, és azóta is úgy látja, agyaglábú gazdaságunkat nem mentheti meg más, csakis a tulajdonost teremtő privatizáció. Feltéve, ha minden szinten törvényes és szabályozott. Feltéve, ha felsőbb szinten nem rendel mást a hatalom, mint amit bármely alsóbb szinten betart(at) és végrehajt. Csupán azért élek a gyanúörrel, mert már 20 éve is azok szónokoltak legcifrában a „fridsiderszocializmus” meg a „kispolgári mentalitást tápláló” háztáji ellen, akik addigra már csinoskán megszedték magukat. A hírlapíró esküszik rá, nem gondol mára, mint amit mond. S mivel a lezajlott rendszerváltás feltétlen híve, mindössze az nyugtalanítja, hogy 15-20 éve is sokszor, sokan cselekedtek már másbétben az országban, mint amit hirdettek... Egyesek mérsékletre intik a lázadó taxisokat, miközben – a kormány szerint – „kettesek” (vagy ugyanazok?) súlyos milliárdok kapnak az áldozatos többletmunkáért... Biztos megérdemlik, megoldozták érte. Am alig teszik közzé a TB-költségeket nem fizető cégek listáját, egy hetilap megírja: a kormánynak is vannak titkos, milliárdos „betétszámlái”. Nem szerepelnek a költségvetésben. Nem tud rójuk az országgyűlés. Am mint javíthatatlan optimista, bizom benne, hogy ez a tudathasadásos állapot már nem akadályozza. S alig várom, hogy tanúja legyek: amikor ennek a „vadhajtásai” is rögtön kémleltlenül üldözőndők lesznek – minden szinten és nemcsak szavakban –, mihelyt a húsosfazekak őrci megszedték magukat. ■

Varga Dávid

Az áremelések gépeléséhez ajánljuk

István László grafikája

A HELYZET
Dunántúli hetilap

Főszerkesztő:
Havasi János

Főszerkesztő helyettesek:
Fering József
Gállos Orsolya

Külső főmunkatársak:
Hallama Erzsébet
Főmunkatársak:
Csalog Judit
Wallinger Endre
Rovatvezetők:
Cseri László – fotó,
Stevan Popovic – szerbhorvát,
Schilling Erzsébet – kultúra,
Szende Béla – német,
Varga Dávid – gazdaság

Belső munkatársak:
Luthár Péter, Tamási János,
Tóth László, Riklói Ferenc
Szerkesztés külső munkatársak:
Bihari Edmond, Csefkó Judit
Állandó szerzőink:
J.F. Balvány, Felő Pál,
Klausmann Viktor,
Könczöl Imre, Takács József
Tervezőszerkesztő:
Hamóczy Ors
Grafika:
István László
Computer technika:
Kadlicskó Zsolt
Szerkesztő:
Molnár Ágnes
Gépirás:
Gerencsér Ferencné
Szerkesztésügyi titkárság:
Kadlicskó Zsolt

A szerkesztőség címe:
7621 Pécs, Sallai u. 7.
Szerkesztőség telefon:
Pécs 72/27-377
Szekszárd 74/13-076
Nagykanizsa 93/13-208
Budapest 1/11-49-212
Kiadja: A HELYZET
Lap- és könyvkiadó Kft
7621 Pécs, Sallai u. 7.
Tel.: 72/27-377

Felolvasó kiadó: Berkes György
Ugyvezető igazgató
Terjesztő: a Magyar Posta
és A HELYZET Kft.
terjesztőhálózata

Előfizethető:
bármelyik hírlapkiadó postahivatalnál, a hírlapkiadóknál, valamint a szerkesztőség és a kiadó címén illetve a hirdetésfelvétel irodákban.

Előfizetési díj:
egy hónapra 75 forint,
negyedévre 210 forint,
félévre 400 forint,
egész évre 800 forint.

Készült az SZKI Computer Média Rt. Progress rendszerével a HELYZET Kft.-ben.
Nyomdai munkálátok: Szekszárdi Nyomda, Szekszárd, Széchenyi u. 46. Postacím: 7101 Szekszárd
Telefon: 74/11-422

Felolvasó vezető:
Vadász József igazgató
Engedélyszám:
III/PHF/174/B/1989.
HU ISSN 0864-974 X

November hetediké

Egy világ vége

A képzeletbeli szobortemetőben járok, ledöntött, s itt újra felállított Lenin-szobrok között. Némelyik egy vezérigazgatói íróasztalról került ide, némelyik négy méter magas. Hat méter átmérőjű vöröscsillag vasszerkezete egy gyár homlokzatáról, Munkás-Paraszt-Értelmiségi triptychon, élmunkás-szobor a jövőbe néz, el valamennyiünk feje felett. Itt ért véget a szocializmus története. A Lenin-szobrok kinyújtott karjai a szélrőzsa minden irányába mutatnak.

A nap, amely megrengette a világot, 1917-ben még az ember teljes felszabadítását jelentette, szabad szerelmet, a család végét, a gyermeket ezentúl a közösség neveli fel, lecseréljük a nyomorult polgári írókat proletárfírókra, akár a gyárigazgatókat, az avantgarde előlről kezdheti az irdalmat, akár a bolsevikok a történelmet; az írástudatlan népet megtanítjuk írni, ha nem akar, akkor is, az analfabéta munkásigazgatót majd kiegészíti a mellé rendelt tizenhat éves kölyök, a komisszár. A dolgozó munka után színházba mennek, ahol egy tandrámában a közösség kiveti magából az árulót.

Néhány év múlva a beteg, eszméletét már gyakran elvesztő vezérnek, Leninnek rémálmaiban eszébe ötlött, hogy semmi mást nem tudtak

csinálni, mint vörösre átfesteni a cári bürokráciát. A szabad szerelem híveit ugyanúgy tüntette el a hivatalos prudéria, mint az avantgarde írókat, a harcos tandrámákat kiszorította a szórakoztató, szocialistára hangolt operett. Közben a kapitalista nagyvilágban a Szovjetunió a proletárok számára az emberségesebb élet reményét jelentette, a megvalósult csodát, az országban már állt a Gulag, megkezdődött a kuláktalanítás – nem sorolom el.

1945 után november 7. már egyre inkább az orosz világhatalmat jelentette, annak a szörmesapkás, világtól elzárt öregembernek a személyes hatalmát, aki a moszkvai mauzóleum mellvédjéről a katonai díszszemlét üdvözölte. Ha például egy afrikai országban ezen a napon ugyanúgy intgetett lelkes, de sajnos éhező népének az egyszemélyi vezető, az azt mutatta, hogy az orosz világhatalom már elért addig.

Közben megszülettem én is. Összesen tizenhárom évet tanultam oroszul, s a szókinccsem ma pontosan annyi, mint az első orosz óra anyaga volt: karandás, kóska, szabaka, ucsityel stb. Majdnem valamennyien, kisdíjakok, egy hallgatóságos nemzeti ellenállási mozgalom katonái voltunk, a harc ebből állt: nem

tanultunk meg oroszul. Nem olvashatjuk eredetiben Dosztojevszkijt. Leveleztem viszont – kötelező volt – egy orosz kislánnyal, emlékszem fakó színű sztálingrádi képeslapjaira: óriás szobrok és törpe emberek egy síkság közepén. Például a Hős Partizán Anya szobra. Nem könnyű felháborodás nélkül gondolni arra, hogy e szobor emeltetődje a háborús anyát nem végtelen fájdalomában, hanem csak hősiességében akarta láttatni.

Ma számunkra november 7. egy kísérlet kudarcát jelenti. Moszkvában a nemrég megnyitott McDonalds étterem előtt nagy cári zászlókkal vonulnak fel az antikommunista tüntetők. Egy világ végét jelenti ez a nap, s ehhez kapcsolódó kérdéseket és félelmeket. Hogyan omlik össze a Szovjetunió? Egyszerre nemzetiségi és ideológiai polgárháborúval? Vagy megmenti egy katonai puccs, s újra fölmelegednek a világhatalmi álmok? Vagy egy jobboldali orosz nacionalista diktatúra lép a kommunista helyébe? Kinek a kezébe kerül az atomfegyver?

Vajon az Új Történelem kezdeteként ünnepezt nap az egész világ végét jelenti hamarosan? Reménykedem, csak egy zsúfolt, szomorú szobortemetőt. ■

Takáts József

A kísérlet kudarcot vallott

A februári polgári forradalom nem fizet nagy árat a cári önkény megbuktatásáért: ezeröt-száz a halottak és a sebesültek száma. A pétervári bolsevik hatalomátvétel 1917 októberében, megbízható források szerint (teljesen megbízhatóakat persze az ilyen sorsdöntő időkben nemigen lehet találni) hat ember életébe került: elesett öt tengerész, többségük a telefonközpontért indított támadásban, meg egy katona. Elég sok volt a sebesült, hogy mennyi, nem ismeretes.

November 7. reggelén (avagy október 25-én, a régi naptár szerint) Pétervár aligha érzékelte, hogy megtörtént a fordulat. A vilamos normálisan közlekedett, a boltok és az éttermek nyitva voltak, bár alig lehetett bennük kapni valamit, és azt is csillagászati áron. Először csak kevesen tudták, és fogták fel, mi is történt: köztük biztosan ott volt Trockij és Lenin, aki rejtékelyéről az éjszaka megérkezett a Szmolnijba, parókával a fején és kötélrel az arcán, továbbá Kerenszkij miniszterelnök, aki kora délelőtti megszökött a városból az amerikai követség kocsiján, az amerikai zászló védelme alatt, anélkül, hogy erről értesítette volna minisztereit, akik a Téli Palotában dél körül megállapíthatták, hogy a bolsevik csapatok bekeríteték őket.

A szovjetben és a Katonatanácsban persze nem aludtak november 6. éjszakáján. Köz-

Miloš Mikeln Sztálin-könyvének részletei

A nagy októberi puccs

November 7-én, Péterváron hat ember vesztette életét

pontjukat, a Szmolnij-kolostort, amely nemrég még orosz nemesi leányok egyházi nevelőintézete volt – és több mint száz termékek ajtajain még ott voltak a feliratok: "A 4. osztály kisasszonyainak tanterme" vagy "tanáriszoba" –, géppuskafésszekkel és ágyúkkal körülbástyázott erődé változtatták. Készen álltak a parancsok a katonai és a felfegyverezett munkásegységek számára, akiknek a város fontos pontjait kellett elfoglalniuk: a postát és a kormányhivatalokat, a rendőrségi őrszobákat, az összes Néva-hídat és a többi forgalmi csomópontot.

Persze a kormány sem pihent, hiszen a Pétervári Szovjet, illetve annak bolsevik többsége nem is titkolta, hogy felkelést készít elő. Mogiljovban, a főparancsnokság főhadiszállásán gyűjtötte össze a gárdaezredek, a Vad Hadosztály, a halálfejes zászlóaljokat és kozákegységeket. A Téli Palotát, az Ideiglenes Kormány székhelyét a junkerek, azaz a tisztiiskolák növendékei foglalták el és oda irányították a junkerek tüzéségét is. A főváros utcáin lovaskozások tartották őrzőjáratot. A kormány kész volt fegyverrel elfojtani a felkelést – ám rosszul állt a szénája, mivel már a közrendet sem volt

képes fenntartani a főváros utcáin.

A november 6-ról 7-re virradó éjszakán a 60 000 fős pétervári helyőrség, a 25 000 kronstadti matróz és a pétervári munkásőrség a Forradalmi Katonatanács parancsára elindult elfoglalni a kijelölt pontokat, épületeket, állásokat. Szinte ellenállás nélkül kerítették kézre ezeket, csak itt-ott került sor lövöldözésre.

Hetedikén reggel egyetlen újság, a bolsevik Rabocsij puty került az utcára, a Ruszkaja Volja nyomdában készítették, amit az éjszaka foglaltak el a bolsevikok. A címdalton hatalmas betűkkel állt a cím:

MINDEN HATALMAT A MUNKÁS-, KATONA-, ÉS PARASZTSZOVJETEK-NEK! BÉKÉT, FÖLDET, KENYERET!

A város valamennyi kulcsfontosságú pontja a bolsevikok kezén volt. Már csak a Téli Palotában tartotta magát a kormány – már amennyi megmaradt belőle, mert a minisztereket a bolsevikok még az éjjel letartóztatták.

Délután Vlagyimir Antonov-Ovszejenko, a kevés katonailag is képzett bolsevik vezető egyike – százados volt a cári hadseregben –, aki a Téli Palota ostromát vezette, jelentette, hogy valószínűleg csak nagy ál-

dozatokkal tudja majd bevenni. A Palotát a tisztiiskolák növendékei védték és női zászlóaljok is, melyeket Kerenszkij állított fel; az elsők készek voltak a fanatikus ellenállásra, a nőket pedig szinte tisztként tartották, hogy a bolsevikok ne lőjenek rájuk. Trockij megparancsolta, hogy az Auróra cirkáló, amely pár nappal később hajózott fel a Néván, vegye úz alá a palotát, kezdetnek csak vaktölténnyel.

Este háromnegyed tizenegykor a Szmolnijban megkezdődött a Szovjetek Összországi Kongresszusa. Közben megdőrdültek a Auróra ágyúi, hallatszott a puskák és gépfegyverek tüzelése is: megkezdődött a támadás a Téli Palota, a kormánynak a fővárosban lévő legutolsó támaszpontja ellen.

A gyalogsági fegyvertől csak egy páran estek el a Téli Palota ostromlói közül. Aztán a junkerek az Auróra ágyúinak hatására, amely ugyan nem okozott más kárt, mint levert némi vakolatot és stukkót a homlokzatról, bejelentették, hogy megadják magukat. A támadók első hulláma, elsősorban felfegyverezett munkások, betört a palotába. A minisztereket elfogták, és a matrózok bekísérték őket a Péter-Pál-erődbe, a hadapródokat és a női gárdát lefegyverzték és hazaengedték, miután elvették tőlük a palota apróbb berendezési tárgyait, melyeket zsákmány gyanánt akartak magukkal vinni. A győztesek között is voltak fosztogatók, de a bolsevik komisszárok a rablást azonnal megakadályozták.

Hajnali kettő után Kamenyev ismertette a kongresszus előt a névsort, amit ugyancsak a bolsevik Központi Bizottság készíttette elő: az új kormány névsorát.

Amikor Lenin és Trockij áttekintette ezt a listát, arról is elgondolkodtak, miként nevezzék ezután a kormányt és a minisztereket. "Csak ne miniszterezzenek, ez undorító és lejáratott elnevezés", mondja Lenin. Trockij: "Talán népbiztosnak?" Lenin: "Igen, ez talán mehetne". Trockij: "A kormányt meg elnevezhetnénk Népbiztosok Tanácsának?" Lenin: "Kitűnő, és nagyon forradalmi hangulatú." A beszélgetés leírása persze Trockijtól ered.

Mikor az első forradalmi napok szédülete elmúlt – amikor Lenin elvtársai társaságában, köztük Sztálinnal, a gratulációkat fogadta a kongresszuson, az új kormány megválasztása alkalmával, ezt mondta Trockijnak: "Ilyen hirtelen feljönni a föld alól egyenest a hatalomba – az ember beleszédül", és Sztálin is, mint az összes többiek hozzájárult a neki rendelt feladatnak – az improvizáció jegyében, de azzal a szilárd elhatározással, hogy a megszerzett hatalmat többé semmi áron ki nem engedi a kezéből. ■

Gállos Orsolya fordítása

Az Alpok-Adria Közösség megalakulását 1978-tól számlítják. Ekkor született meg az a dokumentum, amit csak Velencei Nyilatkozatnak neveznek a közösségben résztvevők. Az akkori aláírók között Szlovénia, Horvátország mellett svájci kantonok, valamint olasz megyék szerepeltek. Hamarosan csatlakozott hozzájuk Bajorország. Hazánkból elsőként Győr-Sopron és Vas megye lett teljes jogú tag, két éve csatlakozott Zala és Somogy. Az alapszabályban rögzített egyik pont értelmében jövőre a közösségen belül működő kulturális bizottság két évre Somogyba tenné át a központját. A megye viszont lemond e jogáról, s átadja Horvátországnak a lehetőséget. Hogy miért, azt Brandtmüller István, a megyei tanács elnökhelyettese mondja el.

– Az alapszabály értelmében két-két évenkénti rotációban névsor szerint kerül sor a központok áthelyezésére. Az idén befejeződő ciklusból Horvátország azért maradt ki, mert magasabb szintű bizottság kapott székhelyet náluk. Így most bennünket illetve a házigazdaság joga. Am a horvátok a legutóbbi ülésen kérték: hadd lehessenek ők a rendezők. Indokaik között szere-

Somogy lemond Horvátország javára

Visszaút Európából?

pelt: a jelenlegi belpolitikai helyzetben nagyon előnyös lenne számukra egy ilyen „csatlakozási” pont Európához. Mi úgy értékeltük a helyzetet, hogy lemondunk rendezési jogunkról, mégpedig úgy: két év múlva mi lehetünk a házigazdák. Véleményünk szerint ezzel a nemes gesztussal sok hívet is szerezhetünk a tagtársak között.

– Milyen feladatokkal jár, ha valaki megkapja a rendezés jogát?

– Jelenleg is körülbelül 80-100 kulturális program fut a közösségen belül. A rendezőknek kell ezeket koordinálni, az információs anyagokat elkészíteni. Évente két alkalommal bizottsági ülést kell tartani, ezt is a házigazdák szervezik. Remek alkalom egy ilyen lehetőség, hogy bekapcsolódjon egy megye vagy tartomány az európai vérkeringésbe.

– Mennyi a költsége egy-egy olyan évnek, amikor bizottsági köz-

pontként szerepel a megye?

– Évente 5-10 millió forint.

– S lesz a jövőben lehetősége a megyének arra, hogy ezt az összeget fedezze?

– Erre most nem lehet pontos választ adni. Ami biztos: az új önkormányzati törvénnyel romlottak a megyék kondíciói. Addig míg a települési önkormányzati törvény európai szintű, a megyei önkormányzatokat szabályozó törvények számtalan megoldatlan problémát rejtenek magukban. A megye ugyanis ennek értelmében nem rendelkezik jelentős gazdasági tartalommal. Szerepének módosításához, konkretizálásához mielőbbi törvénymódosításokra lenne szükség. Ellenkező esetben a lemorzsolódás sorsára juthatnak a magyar megyék a közösségben. Ez viszont nagy kár lenne, hiszen azt jelentené: akkor, amikor oly sokat beszélünk az Európába vezető útról,

vissza kell onnan fordulnunk.

– Milyen hátrányokkal járna ez?

– Az Alpok-Adria Közösség tizennyolc megyéje, tartománya ellenzi azt, hogy a fővárosok beleszóljanak munkájába. Azt mondom: a közösség egy természetes kapcsolatokat kihasználó szövetkezés. Olyan együttműködések alakultak ki ezen belül, amelyek minden résztvevőnek előnyösek. Egy példát említek a közelmúltból:

Elmondjuk az egyik ülésen, amely éppen Olaszországban volt, hogy milyen nehezen tudtunk vízumot szerezni. A két ország közötti vízumkényszer eltörlését az Alpok-Adria Közösség vetette föl. Fontos momentum a együttműködésünknek azoknak a kulturális útleveleknek a kibocsátása is, amellyel megyék és tartományok kulturális együtteseiben tevékenykedők ingyen látogathatják egymás előadásait.

Nagy lehetőségei vannak a közös

munkának a jövőben is. Az északolasz tartományok nagyon szeretnék például, ha az M7-es főútvonal Triesztig érne. Ez természetesen nemcsak nekik érdekük, hanem az egész régiónak. A közösség kulturális bizottsága most dolgozik az egységes múzeumi és könyvtári nyilvántartás kidolgozásán. Szeretnék elérni, hogy az egyes tartományokon belül használt fogalmi rendszerek egységesek legyenek. Folyik ennek a kidolgozása is.

– Mindent figyelembe véve: milyen Somogy helyzete ma az Alpok-Adria Közösségben?

– A közösségben elfoglalt helyünk gazdasági értelemben nem számottevő, hiszen nemcsak Bajorország, de a hasonló nagyságú Burgenland is összehasonlíthatatlanul jobb pozíciókkal rendelkezik. A tanulóveken viszont túl vagyunk. Tagtársaink tisztában vannak adottságainkkal, éppen ezért különösen figyelnek ránk, s amiben csak lehet, segítenek. Alpok-Adria Közösségbéli tagságunk eredményeként könyvelhetjük el azt is, hogy a megye gazdasági kapcsolatainak nagy része a tanács közvetítésével zajlott le. ■

Varga István

Márciusra: Fellbach Áruház

JÁTÉKOS ÖSLÉNYÜNK, AZ ÉPÍTŐIPAR

Mára már bizonyos, hogy a Fellbach Áruház az idén nem nyitja meg kapuit. Tavaly még az augusztus 20-i indulást sem tartották elképzelhetetlennek. Sokáig "végső" időpontként tartotta magát a december eleji nyitás is. Kerner Ödön, a Fellbach Kereskedelmi és Szolgáltató Rt. elnökgazdátja már annak is örülne, ha a meteorológusok által prognosztizált kiadós őszi eső előtte alá kerülne az áruház épülete. Mert ha emiatt nem tudják elkezdni a belső szerelést csak a Jóisten tudja megmondani, mikor vehetik a vásárlókat. Az építőipar tréhanysága okozza tehát még ma is a legtöbb fejfájást. A részvénytársaság alapítói kezdetben úgy gondolták, összehozzák az induláshoz szükséges tőkét, megbíznak egy fővállalkozót, aki majd szerződésben meghatározott

módon gondoskodik a munkák összehangolásáról. Csatlakozniuk kellett, mert nem mintha nem ismerték volna az iparágban belül megszokott lazaságokat (volt tapasztalatuk elég), de úgy látták, egy új vállalkozásnál már számítani lehet a szemléletváltozásra, a megbízható partneri viszony kialakítására. A fővállalkozó Szelektív Rt. viszont egyáltalán nem tartotta magát kötelezettségeihez, úgyhogy rövid úton felmondtak a költségeket állandóan srófoló, rendszerint kifogásokat kereső társaságnak. Tanultak az esetből, maguk vették kezükbe az irányítást és a szervezést, mert így legalább a fővállalkozói jutalékot megspórolhatták. Az építőiparral viszont nem szakadt meg a kapcsolatuk, mert mialatt keverni vagy téglát rakni azért mégsem állhattak be, keresni kellett tehát a vállalkozókat, de

csak a rossz és rosszabb közt választhattak. Az igazgató ma már nem fizet előleget a megállapodás megkötésekor, csak ha már az építők felvonultak, s ha valaki nem tartja magát a vállalt határidőkhöz a kötbér összegét keményen levonja a munkák elvégzéséért átutalt összegből. Ez ugyan szokatlan eljárás, ám mit lehet tenni, a gazdasági kapcsolatrendszer etikai reakciójának a megsértése ilyen reakciókat vált ki a beruházókból.

Az áruház építésének zivataros történetében nem kisebb zavart okozott az időközben bekövetkezett pénzhány is. Mint már említettük, a részvényesek az alaptőkével nem hozták létre a teljes bekerülési költséget, mert jobbnak tartották az építkezés ideje alatt a nem feltétlenül szükséges, "holt" tőkét forgatni. Terveik szerint a beruházás előrehaladtával alaptőke-emeléssel akarták előteremteni a

szükséges pénzüsszeget. Az idén április elsején életbe léptetett értékpapírtörvény azonban megghiúsította reményeiket, mert a törvény írott betűje szerint új részvénytársaság egy éven belül (naptári évet vesznek alapul) nem növelheti vagyonát. Pénzügyi akrobatamutatványokkal sikerült ugyan előteremteni a szükséges fedezeteket, viszont – remélhetően csak időlegesen – ellestek attól a 4 millió márkától, amellyel osztrák és német befektetők akartak beszállni az üzletbe. Felesleges ecsetelni, milyen kárt okozott ez a nem szelektíven alkalmazott törvény a részvénytársaságoknak, nem különben konvertibilis valutahiányban szenvedő költségvetésének is. Ráadásul az áruház működtetéséhez szükséges összes berendezés már megérkezett Magyarországra, de a túlságosan szigorú törvények miatt még

nem vették át.

Az igazgatóság mindenesetre azt tervezi, hogy a beruházás tapasztalatait tőkésíti. Dél-Dunántúlon több Fellbach-rendszerű áruházat kíván építeni, amelyet aztán bérbead a márkájukkal védett kereskedelmet vállalóknak.

Referenciaként természetesen a pécsi bevásárlóközpont ajánlanák, amelynek játékos dinoszaurusz-emblémájához most keresik a nevet. Az említett akadályok ellenére teljes gőzzel folyik a szervezés, a szállítói szerződések kötése. A vezetőket már kiválasztották, az elárúsítók és a technikai személyzet – ha még nincsenek is velük munkaviszonyban – az induláshoz rendelkezésükre fognak állni. Vagyis ha senmi váratlan nem jön közbe, jövő tavasszal már az új bevásárlóközpontban köszönthetik a vásárlókat. ■

Bökésy G. • Fotó: Csorfi László

„A balhét nekünk kellett elvinni”

A Szocialista Párt már október 11-én kezdeményezte a kormány elnökénél és a parlamenti frakciónál az álláspontok egyeztetését az alapvető gazdasági feladatokat illetően - kérésük azonban nem talált visszhangra. Az ok politikai jellegű - vallja Békesi expénzügyminiszter.

– A kormánynak – lett legyen akármilyen pártállású – elemi érdeke, hogy megtalálja a legrövidebb kiutat a jelenlegi helyzetből. Mi lehet az oka, hogy a kormány nem teszi meg az Ön által javasolt lépéseket?

– Az egyik ok keményen politikai. A most elkerülhetetlen válságmenedzselő gazdasági program és gazdaságirányítási gyakorlat köszönőviszonyba sem hozható azokkal a párt-politikai programokkal, amelyeket többek között a kormánykoalíció – mindenekelőtt az MDF – hirdetett meg. Az ország adottságaihoz igazodó elkerülhetetlen gazdasági lépéssorozat tehát – azt kell mondanom – feketén-fehéren bizonyítja, hogy irreális volt a koalíció vezető pártjának induló gazdaságpolitikai programja. Úgy is mondhatnám, hogy a 91-es év gazdasági programja és költségvetése jelentősen az igazság óráját. Akkor kell szembesülni azokkal a választási ígéretekkel, amelyekre az emberek egy része szavazott, és amelyekről most ki fog derülni, nem hogy teljesíteni, de megközelíteni sem lehet őket. Ez egy állandó dilemma, amivel küzd a kormánykoalíció: a valódi, az ország szempontjából nélkülözhetetlen lépésekre tegyen javaslatokat – és ebben az esetben szembe kerül saját pártjával és választóbázisával –, vagy próbálja húzni az időt, ami még rosszabb, még kezelhetetlenebbé teszi a folyamatokat.

– Ma még sokan úgy vélik, hogy kell és lehet hivatkozni az elmúlt időszakra, arra, hogy a választási kampány idején nem ismerték az ország valós helyzetét...

– Ezt persze lehet mondani, de ez nem igaz, sokszorosan sem. Ez azt bizonyítja, hogy csak a hatalomátvételre készült a koalíció, de nem volt felkészülve rá. Ez két különböző dolog, és a valódi problémát én ebben látom.

A második ok, hogy az ilyen gyökeres hatalomátrendezés és váltás minimálisan egy féléves szünetet jelent. Az apparátusok fél éven keresztül nem dolgoztak, ami nem az ő hibájuk. Most itt vagyunk október végén, kész 91-es programokkal kellene rendelkezni, de legalábbis konkrét koncepciókkal; a kodifikáción kéne dolgozni. Ehelyett még semmit sem lehet tudni. Ez a második ok. A

harmadik az lehet, hogy felelős kormányzati tényezőkben, akár a miniszterelnökben is, még mindig él egy olyan illúzió, hogy a politikai változás nyomán el lehet érni olyan nyugati támogatásokat, erőforrásokat, amelyek esetleg bővítik a kormány mozgásterét.

Ezekért utazik a kormányfő rendszeresen nyugatra, hátha így enyhíteni lehet valamelyest azokon az iszonyatos feszültségeken, amelyek közepette 91-es költségvetést, tervet a mindenfajta törvényt meg kellene csinálni. Lehet, hogy egy ilyenfajta illúzió létezik.

– El tudja képzelni, hogy valaki ilyen ígéretekkel kapjon?

– Ki van zárva. Ilyen ígéretekkel senki sem ad. Ellenkezőleg, a nemzetközi világ nyilvánosan és egyértelműen állandóan arra figyelmeztet, hogy semmiféle fedezetlen támogatásra, új Marshall-segélyre nem számíthatunk. Arra igen, hogy ösztönözzük a tőkét, hogy fektessen be, hogy esetleg majd most az olajkrízis miatt több hitelt kap az ország, amit ugyanúgy vissza kell fizetni, ugyanolyan kemény feltételekkel, ugyanolyan kemény kamatokkal. Itt senki sem ad gratis támogatásokat. Ilyen biztatás nem hangzik el se a 24-ek, se Japán se az Egyesült Államok részéről, ma már német részről sem. Ez nem lehet az alapja az ilyen várakozásoknak, sokkal inkább az, hogy bizonyos pártközi megbeszéléseken hangozzanak el ilyenek. Egy politikusnak azonban tudnia kell, hogy ez illúzió, közben pedig múlik az idő.

– Ön azt mondta, hogy a december 15-ig meghozandó törvények zöme már készen állt, amikor Önök voltak még kormányon. Miért nem léptek tovább ezekben még a leköszönésük előtt?

– Nem lehetett. Ezek túlnyomó többsége koncepcionális szakaszban zárult le, a kodifikáció még vagy nem készült el, vagy készülöben volt, és a választások, március 25-e után mi már csak ügyvezető kormány voltunk, már nem lehetett a parlament elé hozni ezeket a törvényeket. Amit lehetett nyújtani, azt mi benyújtottuk. A többi félkész vagy háromnegyedkész állapotban volt, ottmaradt a fiókban. Azokat lehetett volna készre csinálni. Ilyen a versenytörvény, az árak megállapításáról szóló

törvény, amelyek most kerülnek napirendre, az illetékekről, a helyi adókról szóló, amely kész volt; alig van változtatás rajta...

Ami ebben a féléves periódusban készült, annak 90 százaléka a kormány hatalmi bázisának a körülbástyázását, biztonságának kiépítését szolgálta – munkamegosztás parlament és kormány között; kormány-szervek átszervezése; új kormányhivatalok létrehozása; milyen többségű döntésekre legyen az egyes témakörökben szükség a Parlamentben; a nemzeti szimbólumok újjáalkotása; stb. – ahelyett, hogy időben megfordították volna a gazdaság menetét. Először az alapvető, a jövő szempontjából nélkülözhetetlen gazdasági döntéseket kell meghozni, utána nyugodtan lehet vitázni a címeren hónapokig.

– Ha Ön lett volna egy rendszerváltás miniszterelnöke, lehet, hogy színtén a politikai hatalom megbiztosítását érezte volna elsődlegesnek.

– Nagyon nehezen tudok egy miniszterelnök fejével gondolkodni. Egyben azonban egészen biztos vagyok: egy mindenkori miniszterel-

nöknek pontosan tudnia kell, hogy semmilyen parlamenti többséggel, vagy jogi garanciákkal körülbástyázott hatalom sem őrizhető meg, ha csődbe jut egy gazdaság; minden kormány és minden politika ezen áll vagy bukik, tehát nincs ennél fontosabb. Nem lehet az utolsó pillanatig várni, hogy hátha bekövetkezik valami csoda, és akkor kedvezőbb feltételek mellett tudunk esetleg jövő évi programot csinálni.

– Mi történik, ha nem születnek meg ezek a törvények, vagy uram bocsá, nem lesz költségvetés...?

– Ez esetben csak egy olyan költségvetést lehet csinálni, ami sem a társadalom számára, sem az országot finanszírozó nemzetközi pénzügyi szervezetek számára nem elfogadható.

– A társadalom miből tudja, hogy a számára egy költségvetés elfogadhatatlan?

– Onnan, hogy az ellenzék világosan meg fogja mondani, ez a költségvetés mekkora inflációt, mekkora munkanélküliséget jelent, milyen csökkenést okoz az oktatás, az egészségügy, a szociálpolitika színvonalában, milyen plusz terheket jelent a lakással nem rendelkezőknek és azoknak, akiknek van lakásuk.

– Az ellenzék megmondja a véleményét, de nem tudja megakadályozni, hogy ilyen költségvetés születzen...

– Azt nem, miután nem minősített többség szükséges a költségvetés jóváhagyásához, hanem egyszerű többség és a kormánykoalíció ezt keresztül tudja vinni. Persze nem lehet érdeke egy ilyen költségvetés elfogadtatása, csak egy olyané, amely egy feltételnek mindenféleképp eleget tesz, és ez az, amire lehet egy legalább egyéves hitelszerződést kötni az IMF-fel. Ha ugyanis nem lehet hitelszerződést kötni, akkor nincs jövőre finanszírozás, az pedig ugye a fizetőképesség elvesztését jelenti, ezt nem kockáztatja meg a kormány.

– És ha mégis?
– Akkor összeomlik a gazdaság, összeomlik az ország, akkor nemcsak a kormány bukik, hanem vége van a békés átmenetnek is.

Akkor jön az utca. Azt nem lehet elképzelni, hogy tömegdemonstrációk nélkül ez a társadalom elviselne

egy 30-40 százalékos életszínvonal-csökkenést és egy milliós nagyságú munkanélküliséget, azt, hogy újra jegyrendszer legyen, hogy az üzletekből eltűnjék az áru, hogy vágató infláció alakuljon ki. Ez nem vitás. Ennél kisebb feszültségek is az utcára viszik az embereket.

– Elképzelhetőnek tartja saját visszatérését a politikai életbe?

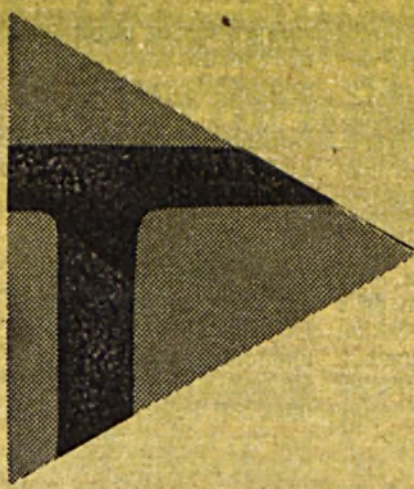
– Az nyilvánvaló, hogy belátható időn belül a politikában olyan viszonyok nem jöhetnek létre, amelyben az általam képviselt párt koalíció-képes legyen. Nem azért, mert nem lenne rá alkalmas, hanem mert az emberekben a multtagadás olyan erős, hogy képtelenek különválasztani a mi kormányunk – vagy a mi generációnk – által képviselt politikai és gazdasági vonalvezetést és a kárhozottatott négy évtizedes gazdasági és politikai vonalvezetést. Magyarul ez a „balhé” ránk hárul, ezt mi visszük el, ezt mi pontosan tudtuk akkor is, amikor csináltuk. Legföljebb ilyen szélsőségekre nem számítotunk.

Magánemberként azt kívánom magamnak, hogy soha az életben ne legyen többé pénzügyminiszter. Mert miközben – és ezt nagyon őszintén mondom – egy jó kormányban dolgozhattam, nagyon szerettem és becsültem azokat az embereket, de amit vezényelni kellett ez alatt a másfél év alatt – és amit majd vezényelni kell az elkövetkezendő évben, az ellenségesnek sem kívánom. Viszont itt ülök a Parlamentben, ami azt jelenti, hogy eléggé skizofrén helyzetben érzem magam. Nagyon őszintén, ha netán-tán szükség lenne arra, hogy egy pártoktól független egységkormány alakuljon, amelynek az a dolga, hogy tegyen félre mindenfajta politikai meg ideológiai villongást, és próbálja meg kikormányozni ezt az országot a zürzavarból, és ehhez megfelelő bizalmat kap a pártoktól is, meg azoktól is, akik aztán a pártokat végképp semmire sem becsülik, akkor egy ilyen feladatra nem lehet azt mondani, hogy nem. Dehát ennek minimális esélyét látom, és örülök is, hogyha erre nem lenne szükség. Attól félek ugyanis, hogy akkor lehet erre szükség, amikor már nagyon-nagyon nagy a baj. ■

Hortobágyi Éva
Fotó: Csérl László

Sörözők, éttermek berendezéseinek széles választékát ajánlja:

A TENKES Bútoripari Vállalat

bemutatóterme

7800 Siklós, Ipartelep u. 2. Tel.: 73/21-408, 11-744

Gondtalan gömbök

Az ötlet nem hagyományos lázban fogant. Léggömbre épül, de nem légbőlkapottan. Gömbölyű lelkületű emberek...

Orbán Ottó állomásfőnök polgármester lett Csomában. Nem is volt más jelölt, Csoma-Szabadi állomásfőnöke ellen egy fikarcnyi esélye sem lehetett volna. És meg lehet: a halkszavú, de kökemény vasutas ismét egy építkezéssel teszi híressé faluját.

Az elsőről néhány évvel ezelőtt több újság cikkezett. Orbán Ottó és "bűntársai" akkor téglát loptak a nagyhatalmú párttól, meghozza éjszaka, és reggelre mindet be is falázták falujuk illegálisan felépített kultúrházába. Mert az elvtársak nem akarták, de a helybeliek igen, hogy Csomában ilyen ház legyen. All meg ma is.

Az állomásfőnöknek sok mindent ígértek akkor (például egy szép fekvésű cellát valamelyik fehérvári fejedelmének, csak azt nem, hogy egyszer majd a falu első embere lesz. A börtönt megúsza. Elvtársak sincsenek már. Tavaly még akadtak, amikor Orbán Ottó, Csoma előjárója újabb – egyesek szerint hagyományos lázban fogant – építkezési ötlettel állt elő. Azt mondta: a falu határában levő Kisshárhidi-tó mentén gömbházak lesznek. Meg szabadidőközpont, alkotótábor, üdülőfaló és egyéb gyanús dolgok.

Lázalom – állították jónéhányan. De mind többen – köztük dr. L. Szabó Tünde megyei főépítész – kezdték sejteni: ha ez a konok vasutas elkezd valamit, azt be is fejezi. Így ma már pártfogói is vannak a nagyszabású tervnek.

Orbán Ottót ezúttal egy *Halmosi Zsolt* nevű debreceni fantaszta fertőzte meg. Azt adta be neki, hogy egy magyar találmány, ha megvalósítják, a megszokottnál sokkal olcsóbb és ráadásul különleges lakóházakat képes teremteni. A előjáró meg léprement:

– Egy újságban akadtam rá egy írásra, amely a gömbház építési módját taglalta, de leírta azt a házunkban, sajnos, tipikus esetet, hogy itt van megint egy jó szabadalom, ami senkinek sem kell. Azonnal telefont ragadtam, és tárcsáztam az alkotókat. Hamar találkoztunk, megmutattam nekik a falut, a tavacsát, ők pedig beleszerettek Csomába. Tartottak a kultúrházban vetített képes előadást, elmondták, hogy hasonló, de más módszerrel építet gömbházak nyugaton is vannak. Házzól-házra jártak, beszélgettek az emberekkel. Az egész falu a jövővények mellé állt. Hamarosan Dombóváról is sorra jöttek a lakásigénylők. Csitítgattam őket, nem megy ez máról holnapra. De azóta is ostromolnak.

És ma már majdnem olyan szép minden, mint a mesében. A megyei zsűri a tervet elfogadta, mondván, szűz területen, azaz a faluképet nem megbontva használható. A telket a debreceinek megvették. Tizenhét értelmiségi család költözik majd ide, ipart, idegenforgalmat teremtenek, vállalkoznak. Jövő tavasszal kezdődik a munka.

Halmosi Zsolt, az alkotóközösség vezetője:

– Az építési módszer egyszerű. Fölfújunk néhány nagy léggömböt, beszórjuk a megfelelő anya-

gokkal, megvárjuk, amíg a hég megköt, azután leeresztjük a léggömböt és kész a ház. A természetbe illeszkedő, a természet jótékony adományait hasznosító lakóépületek hozhatók így létre. A gömbházban nem csupán lakik az ember, ez egyben életfilozófia is. Nem lesz kerítés, viszont lesznek közösségi létesítmények, itt a természethez és egyben egymáshoz is közelebb kerülnek az emberek; szeretik egymást a szomszédok.

– Biztos benne, hogy ez megvalósítható?

– Meg kell valósulnia. Üdülő-, sport- és termálprogram is van hozzá. Bizonyára sok ember lesz, akinek megtetszik ez az életforma. Persze a továbbiak nem csupán rajtunk múlnak, a fejlődés már nem csupán tizenhét család ügye lesz, hanem a vállalkozó lakásözvegyeké.

– Lakásözvegyeket? Te jó ég...

– Ne a hagyományos, élet- és emberidegen szövetkezetekre gondoljon...

Jó, nem azokra gondolok. És bízom a két-három, öt-hat gömböcs házakban lakó, gömbölyű lelkületű emberekben tőrelmenül. Orbán Ottó is bízik, habár néhány kételyt sorolok neki:

– Bocssásson meg, de az elképzelések kissé kommunisztikusak, utópikusak az első hallásra. Epp ez kell egy kis somogyi falunak?

– Először engem is meglepett mindez. De azt hiszem, minden jószándékú ötletnek és gazdáljának joga van a gyakorlati próbálkozásra. Csoma mindenképpen nyer ezzel a közösséggel, a beinduló vállalkozásokkal. És ha a falum valamin nyer, akkor azt tűzőn-vízen át támogatom. Gondolja csak el: ide települ az értelmiség! Hamarosan egybeépül Csoma és a szomszédos Szabadi, ahol szintén vasúti ember lett a polgármester, egyébként egy jó barátom. Ha mi összefogunk!... És azt se feledje: ezzel az építési módszerrel bekerített telekre is rakható ház. Márpedig ha itt lesz telek, a hagyományosnál négyzetméterenként sokezer forinttal olcsóbb ház, akkor visszajönnek a fiatalok...

Orbán Ottó folytatta és érvelt, érvelt nekiülözésedve. Nem lehet nem hinni neki. Ugyhogy abban állapodtunk meg, ha előbb nem, hát tavasszal találkozunk. És megnézzük az első gömböket. ■

Luthár Péter

Szöke & Társa

Megszüntette az Ikaruszok füstölését

E sorok frója nem titkoltan elfogult az egyik személyfuvarozóval. No, nem a bariakád okán, ismeretségünk sokkal régebbi keletű. Különben is, a pécsi Szöke Gyula inkább működésképtelen autók elindításában, mintsem működőképesek leállításában szokott jeleskedni.

Ő volt az, aki még Volán-karbantartó korában elhatározta: megszünteti az Ikaruszok füstölését. Hogy, hogy nem, sikerült. Legalábbis egyéni. Az általa megbütykölt porlasztóval nyomhatta a gázt a sofőr hegynek fölfelé, a busz megszokott vulkáni jelensége elmaradt.

Találmányával sokat házalt Szöke Gyula. Eljutott a Budapesti Műszaki Egyetemig, sőt, a motort gyártó Rába szentélyébe is. Vizsgálták, vizsgálták, hűmögtek a fejlesztőmérnökök, s jobbnál jobb érveket sorakoztattak föl, miért nem érdemes ennek az „egyszerű autószerelőnek” a találmányával foglalkozni. (Mellesleg Gyula bá' akkor már százötvennél is több elfogadott munkahelyi újítással dicsekedhetett.)

Az Ikaruszok azóta is füstölnék. Szöke Gyula, kicsit belefáradva a Volános életbe, előbb egy, majd két Dáciával

taxizni kezdett. Az idei nyáron aztán csábító ajánlat érkezett. „Az öcskös” küldte Amerikából: csináljanak fuvarozó- és autókölcsönző vállalatot Pécsen. Ő küldi az autót meg a pénzt, bátyja tegye hozzá szakértelmét és a honi ismereteit. Elmúlt a nyár, s Amerika bizony nagyon messze van. Az ötlet mindenesetre megkapaszkodott Szökéék portáján. Gyula bá', aki korábban nem akart pénzt reszkorozni, betéti társaságot alapított. Meghozta nemzetközit, mert ha minden jól megy, hamarosan egy kolozsvári román vállalkozó is üzlettársa lesz.

„Fuvarozó, kereskedelmi és szolgáltató betéti társaság.” Sok van belőlük? Nem úgy ismerem Szöke Gyulát, mint aki nem tud váltani, ha úgy hozza a helyzet. Épp a napokban újságolta, abba hagyja a taxizást, s betéti társasága a teherfuvarozás mellett alvállalkozóként autókalkatrészeket forgalmaz majd.

No lám. Egy ember a sok, de sajnos még távolról sem elégszám közül, aki nem égi mannára, a felsőbbégs kinyilatkoztatására vár, hanem esztét és kezét használja. ■

-haj

Fotó: Tóth László

Bár a benzinár nem csökkenhet...

Lehet olcsóbban autózni!

Az egyre drágább üzemanyagok ismét időszerűvé teszik azoknak a lehetőségeknek a feltárását, amelyek alkalmasak az energiafogyasztás mérséklésére. Egy jármű fogyasztását három tényező határozza meg: konstrukciós adottságai (tömeg, teljesítmény stb.), műszaki állapota és használatának módja. Az elsőt a tulajdonos egyáltalán nem, vagy csak igen kis mértékben tud változtatni.

Például – hagyományos gyújtás esetén – elektronikus gyújtás beszerelésével, bizonyos olajadalek használataival, melyek csökkentik a motor súrlódási veszteségeit. Ezzel kapcsolatban azonban figyelembe kell venni, hogy mindez pénzbe kerül, és az elérhető megtakarítás szerény, így a befektetés csak hosszabb üzemidő után térül meg.

A további esetekben nem helyes megtakarításról beszélni, sokkal inkább a pazarlás megszüntetéséről. Erre technikai és vezetéstechnikai oldalról egyaránt bőveges lehetőség kínálkozik. Gyakorlati tapasztalatok bizonyítják, hogy sok autós meglehetősen könnyelmű ilyen vonatkozásban. Nézzük tehát, mi okozhat az optimális műszaki állapottól való eltérés miatt – nem ritkán – jelentős túlfogyasztást. A leggyorsabbak: elégtelen levegőnyomás a gumikban, surlódó fékek, csúszó tengelykapcsoló, elhasználtodott légszűrő, megszakított érintkező gyújtógyertya. Aztán a hibás alapelgyújtás, előregedett gyújtókábelek, nem az évszaknak megfelelő beállítás a légszűrőnél, és persze a kopott, elhasználtodott motor.

A karbantartás elhanyagolása többnyire „takarékoságból” történik, lévén hogy a szerviz pénzbe kerül. Ez persze tévedés, hiszen az így elpazarolt üzemanyag ára többszöröse megaladja a szervizköltségeket, nem is emlíve a fokozódó baleseti veszélyt. Ez utóbbi a vezető hibás magartásából is származhat, ami szerencsére nem minden esetben okoz balesetet. Viszont a motorok „iszákosága” egyenes arányban nő az erőszakos, durva vezetési

stílussal. A „sportos” indulások, a maximális fordulatszámig kipörgetett motor, az elkerülhetetlenül erőteljes fékezések mind üzemanyagot pazarolnak el.

Az autózás: gyorsítások és lassítások sorozata. Minél gyakrabban ismétlődnek a sebességváltások, annál nagyobb számlát kell kiegyenlíteni a tankolásoknál. Többek között ezért fogyaszt többet a városi autózás az országútnál, ám ott is meg kell fizetni a „gyorsvonati pótköltséget”, ha valakinek túl sietős a dolga. Ugyancsak több üzemanyag fogy el a tetőn felejtett csomagok miatt a nagyobb légellenállás következtében, vagy a csomagterben hagyott nehezebb tárgyak okozta többletsúly miatt. Azaz: minden 100 kg tömeg növekmény közel egy literrel emeli meg a 100 km-re eső fogyasztás mértékét. Egyszerűen, jól karbantartott autó mérsékeltén kihasználva teljesítményével és a városi forgalomban való részvétel ésszerű csökkentésével lehet olcsóbban is autózni. ■

Büabarna László

Számítástechnikai mozaik – 3.

Fejlesztő, takaréklángon

Akik árnyék-ként követik a gengsztereket. Nagymenőkkel nem harcolunk. A bájos bol-toskisasszony mások műfaja.

Egy nagybani forgalmazó álláspontja után a mozaik újabb kockái az egyik legkisebb somogyi számítógépes cégtől, az Active Systemtől

származnak. Ez egy mindössze három tagú betéti társaság; első embere Gutti Ferenc. Lássuk, mit mond!

Legfontosabb alapelvünk, hogy a nagymenőkkel nem harcolunk. Néha ugyan veszünk és adunk el gépeket, de a bájos bol-toskisasszony – mások műfaja. A mi üzletünk a fejünkben és a táskánkban van. Árnyék-ként követjük a gengsztereket. Ugyanis annyi silányságot sóznak rá a vevőkre, hogy bőven rá javítani való. A hálózatok kiépítése, a szervizszolgálat és a mindezt vállalt garancia: ezeken a területeken mozgunk otthonosan. Lelket leheltünk már olyan döglött rendszerckbe,

amelyeneket az egyik „menő” épített ki, mert már senki sem vállalta a munkát.

– Kielégíti mindhármukat a háttér szerep?

– Munkánknak ez csak egy része. Saját tervezést és építést persze szívesebben vállalunk. Mindenből a legjobbat adjuk, ez persze drága. De nem adok sok időt és tönkre megy majd az olcsó-jánosok serege. Akkor áll-vünk mi! Fejben készen jól már egy nyugati stílusú vállalkozás modellje. De mindaddig, amíg a piacon ilyen tisztességtelen verseny folyik, amíg a vállalkozókat örökös bizonytalanságban tartja a jogszabályok rende-

zetlensége és bizony még jó-néhány kiskirály maradék hatalma, addig maradunk a sutfinban és megelégszünk azzal, amihez nem kell sok pénz, hanem „csak” szellemi befektetés. Beleástuk magunkat a legbonyolultabb hálózatok szakirodalmába, a nyomdai fényesedő rendszerekbe, a könyvtári, az oktatási, a levéltári számítástechnikába. Örömet okoz a munka. Csecsebecsét pedig áruljanak mások.

– Minden mondata mögött némi gúnyt értek.

– Van is. Engem egy állami cégtől kirúgtak, mert egyebek között csak takaréklángon vagyok hajlandó működni. ■

(folytatjuk)

L. P.

Befelé az alagútba

A Gazdaságkutató Intézet előrejelzése 1991-re

Kilátásaink: 30 százalékos infláció, a vállalatoknál sem lesz pénzihiány. Húsz százalékos forintleértékelés. Semmi ingyenprivatizáció vagy kárpótlás.

A Gazdaságkutató Intézet nemrég tette közzé idei második előrejelzését a magyar gazdaság 1990. évi várható fejlődéséről és az 1991-es kilátásokról. Ennek lényege: 1990 elmentmondásos év lesz, mert a piacváltási kényszer miatt megkezdődik a szerkezetváltás. Javul az egyensúly, de mérséklődik a jövedelemtermelés, és fokozódnak a társadalmi-szociális feszültségek. A prognózis a GDP legalább 3 százalékos, az ipari és a mezőgazdasági termelés mintegy 7 százalékos, az építőipari termelés 8-9 százalékos mérséklődésével számol. A konvertibilis külkereskedelem aktívuma várhatóan 800 millió dollár lesz, a fizetési mérleg passzívuma a nemzetközi megállapodásoknak megfelelő, 400 millió dollár. A költségvetési deficit csak további intézkedések esetén maradhat 10 milliárd forint közelében. Néhány további tétel a prognózisból:

- Az inflációt az előrejelzés 28-29 százalékra becsüli. Erősödik a la-

kosság jövedelmi és vagyoni differenciálódása, a reáljövedelem átlagosan 2, a fogyasztás 3 százalékkal csökken. A beruházások volumene körülbelül 6 százalékkal esik vissza.

- Az országot az energiaár-emelkedés következtében az előrejelzések szerint 1,5-2 milliárd dollár veszteség fogja érni. Ilyen fizetési mérleghiány valószínűleg nem lesz finanszírozható, ezért fokozni kell a külföldre történő jövedelemáramoltatást. A költségvetési deficit erőteljesen növekszik. Elkerülhetetlen az infláció 10-20 százalékpontos gyorsulása és a munkanélküliség 3-4 százalékos szintre emelkedése.

- A vállalati likviditási problémák várhatóan elsősorban a hagyományos formában gazdálkodó nagyvállalati körre lesznek jellemzők. A középkelet-ázsiai vállalatok zömét a kielégítő pénzellátás, kisebb részét a pénzihiány fogja jellemezni. A kisvállalati szférának mintegy a felénél pénzbőséget prognosztizálnak a bankok, s a másik felénél is inkább kielégítő pénzellátást, mintsem pénzihiányt feltételeznek. A legkedvezőbb likviditási helyzetet a kereskedelmi vállalatoknál jelzik a pénzügyintézetek.

- A bankok inflációs várakozása 1990-re 30 százalék körül mozog. 1991-re általában 35-40 százalékot várnak, erősen szélső értékekkel.

- A leértékelést illetően egységes a bankok véleménye. Ez év hátralévő részében 10, 1991 első felében pedig 15-20 százalékkal számolnak.

- Az év hátralévő részében a betéteknél és a hiteleknel is általában 1-2 százalékos további növekedést tartanak valószínűnek. Az év utolsó hónapjaiban felgyorsuló infláció előbbre hozhatja a kamatok növekedését, s nem elképzelhetetlen, hogy az év végéig további 3-5 százalékkal emelkedik a kamatszínvonal.

- 1991-ben semmiféle ingyenes privatizációra, költségvetési kiadásal járó anyagi kárpótlásra vagy kártalanításra nem lesz mód. Az adórendszer korszerűsítésénél javasolják a még ma is túl széleskörű kedvezményeket radikális csökkentését, az áfa átlagszintjének átmeneti emelését a nulla kulcsos kör szűkítése által, a béradó megszüntetésével szemben a beruházási áfa visszatérítés teljessé tételét, az állami osztlékfizetésnél legalább részben a vagyonnra történő vetítés bevezetését, az szja-nál az adómentes sáv esetleges megszüntetését és például 10 százalékos kulcs bevezetését, a többi kulcs változatlanul hagyását (a nagyfokú differenciálódás miatt).

- Az intézet ellenzi a családi pótlék főleg az adórendszer bevezetését. Fontosnak tartják a helyi adók fokozatos, a hagyományokkal összhangban álló, az önkormányzatokat nem ellehetetlenítő bevezetését. Elkerülhetetlennek látják az elosztási rendszerek radikális módosítását, amit - megintcsak a prognózis szerint - valószínűleg a lakás- és a nyugdíjrendszer reformjával célszerű megkezdni. ■ V.L.

Privatizáció - de hogyan?

Több menetes lesz a mérkőzés

Ebben az évtizedben a legizgalmasabb gazdasági kérdés a privatizáció lesz - mondta a napokban Pécsen tartott előadásában dr. Kecskés László, az Igazságügyi Minisztérium államtitkár-helyettese. Lenne - mondhatnánk erre maliciózan, mert erről csak annyit tudunk, hogy valami készül...

A választások előtt a különböző beállítottságú politikusok szövegeiből sohasem hiányzott a gazdaság e sarkkérdése, a megoldás szükségessége. Szakértők mind egyike egységes volt ugyanis abban, hogy az állami (össztársadalmi) tulajdon hatékony működtetése nem képzelhető el a privatizáció nélkül, nevesíteni kell az állami vagyont.

A győztes párt hangadói is így vélték, ám hatalomra kerülésük után kénytelenek voltak szembeülni hazai birtokviszonyaink kuszaságával, ellentmondásos valóságával. A törvényalkotás ugyan elindult a maga kitaposott útján, ám a pártpolitikai csatározások minduntalan más irányba terelték a törvényalkotókat, s a privatizáció egyre lejjebb csúszott a kormány igénylistáján. E bizonytalan helyzetben a magyar vagyon 90 százalékát kitevő állami tulajdonú vállalatok „málladozni” kezdtek. Egy részük tovább duzzasztotta adósságukat, másoknál az éles szemű és kifinomult hallású vezetők előnyös ámentését. Az október végi barikádharc aztán egyértelműen rávilágított, milyen súlyos hiba volt a privatizációval is összefüggő, a magyar gazdaság valós helyzetéből kiinduló program beindításának elmulasztása.

Másképpen lesz holnap - emlékeztethetünk a költő szavaira, legalábbis az állami vállalatok helyettese által felvázolt ütemterv már tartalmazza a gyorsítás igényét is. A már kidolgozott program szerint ugyanis több részletben, még az idén elkezdve, az Állami Vagyonügynökségen keresztül kívánunk „tuladonosítani”. A cél, hogy a kecske is jóllakjon meg a káposzta is megmaradjon. A költségvetés is hozzájuthasson a számára oly fontos bevételi forrásokhoz, „befogják a száját” az újabbban egyre hangosabban követelő-

ző, a vállalati vagyomból részesedni kívánó honpolgároknak, de azért jusson valamicske a pénzügyi nehézségekkel szembesülő önkormányzatoknak is. Az osztokodás mértékének meghatározása alapján 60 százalék jutna a kormányzatnak, 10 százalék illetné meg a bankokat, 10 a vállalat dolgozóit, 20 pedig ingyenes jutatlaként a lakosságé lenne, mintegy részesedésként a népi tulajdonból. A magasrangú kormányhivatalnok szerint így lenne a privatizációs kör zárt, ezt követeli meg tőlük a Világbank is, manapság pedig a nemzetközi pénzügyi szervezet óhaját - ha továbbra is hitelképesek akarunk maradni - legalábbis illik figyelembe venni.

A privatizációt egyelőre négy lépésben kívánják végrehajtani. Először körben (ezt előprivatizáció címen már meghirdették) meghatározott, főleg kereskedelmi és vendéglátóipari vállalatok tulajdonosi jogának átadására kerülne sor, ennek két év a futamideje. Második menetben (de még az idén) az úgynevezett kiürült vállalatok (az ilyenek vagyona már más, főleg kis cégekre szállt) kerülnek terítékre, ez lenne a privatizálás privatizálása. A későbbiek folyamán foglalkoznának a történelmi borvidékek, valamint az ingatlanok hasznosításának kérdéseivel.

Ez a 15-20 évig is elhúzódó átalakulási folyamat azonban még csak a tervezéssel szemben, keresztül kell vinni a törvényalkotás szakos, lassú és körülményes rendszerén, s ez alatt még sokat módosulhat. Az állami vállalatok helyettese ezzel kapcsolatban meg is jegyzi: eddig az általuk kidolgozott törvénytervezeteket a különféle bizottságokban ültek a szereplési vágytól vezéreltetve vagy „ügyvédi” szemléletű hájtva, mérhetetlen mennyiségű módosító indítvánnyal igyekeztek szétlőni. Így most sem lehet tudni, milyen sümemény készül abból a masszából, amelybe nagyon sokan igyekeznek belegyúrti saját ízlésüket.

Lehet, hogy sós lesz, lehet, hogy keserű. Tulajdonképpen mindegy, milyen ízű, csak készülne már valami. Mert a süti be van fűtve, az energia meg csak fogy. ■ Békéssy

AZ OKHB DEVIZABETÉT-KAMATAI

Érvényes: 1990. november 5-től

USD	Látászó	Hónapra lekötött betétek (%-ban)					
		1	2	3	6	9	12
DEM	2 3/4	7 1/16	7 1/2	7 1/2	7 1/2	7 1/2	7 9/16
CHF	3/4	7 13/16	8 1/16	8 1/8	8 1/4	8 1/4	8 3/8
GBP	5	7 11/16	7 13/16	7 13/16	7 13/16	7 13/16	7 7/8
ATS	3	12 5/8	12 7/16	12 1/4	11 15/16	11 5/8	11 7/16
CAD	4 1/2	8 3/16	8 1/4	8 5/16	8 5/16	8 5/16	8 5/16
NLG	1	10 15/16	11	11	10 7/8	10 3/4	10 5/8
FRF	3 3/4	7 3/4	7 7/8	7 15/16	8 1/8	8 1/4	8 1/4
JPY	2	9 1/16	9 1/16	9 1/8	9 5/16	9 5/16	9 3/8
ITL	3	7 7/16	7 5/8	7 5/8	7 11/16	7 3/4	7 13/16
SEK	0	9 7/16	9 13/16	9 13/16	10 1/16	10 5/16	10 7/16
BEK	0	11	11 1/8	11 1/8	11 1/8	11 1/8	11 1/4
FIM	0	3 1/4	3 1/2	3 3/4	3 13/16	3 7/8	4
DKK	0	4	4 1/4	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2
		4 1/8	4 1/8	4 1/4	4 1/2	4 1/2	4 1/2

USD	Evvé lekötött betétek (%-ban)				
	2	3	4	5	6
DEM	7 13/16	7 13/16	8 3/16	8 1/4	8 1/4
CHF	8 9/16	8 9/16	8 9/16	8 9/16	8 9/16
GBP	7 9/16	7 9/16	7 3/8	7 1/4	7 1/4
	11 5/16	11 3/16	11 3/16	11 3/16	11 3/16

Partner kerestetik!

November 23-án Jozo Petovicnak, a horvát gazdasági kamara elnökének vezetésével 18 horvátországi cég érkezik Pécsre, közvetlen vállalkozások közötti kapcsolatok kialakítására. Megnevezés és tevékenységi kör:

1. INGRA, Zagreb - Építési vállalkozó
2. Industrogradnja, Zagreb - Építési vállalkozó
3. Rade Koncar, Zagreb - Elektromos készülékek gyártása
4. Djuro Djakovic, Sl. Brod - Vasútvagon gyártás
5. Pliva, Zagreb - Kozmetika + gyógyszer-gyártás
6. Chromos, Zagreb - Fesztékek gyártása
7. Textil, Zagreb - Külkereskedelem
8. INA Commerce, Zagreb - Kőolaj, vegyi gyár + külker.
9. MURSA export, Osijek - Külker. cég, bútor, kozmetika
10. Expondrvo, Zagreb - Külker. cég (fapár)
11. Ferimport, Zagreb - Külker. cég (acél)
12. Braca Radjenovic, Zagreb - Élelmiszeripar
13. Luka Rijeka, Rijeka - Kikötői igazgatóság
14. Iono Vinkovic, Bjelovar - Mezőgazdasági kisgépek gyártása
15. MIO Standard, Osijek - ugyanaz
16. Nikola Tesla, Zagreb - Telefonközpont gyártása
17. Astra, Zagreb - Külker. cég
18. Kohazati Üzem

Az érdeklődő dél-dunántúli cégek jelezze részvételi szándékukat, megjelölve a horvát tárgyalópartnert. A programról részletes felvilágosítást kapnak az üzleti találkozó megkezdése előtt. A rendezvénytől függetlenül kamaránk minden érdeklődő cégnek segít szlovén és horvát üzleti kapcsolatok kialakításában. Elképezléseikkel forduljanak Králik Ivánhoz (72/10-878), illetve a megyei kamarák ügyvezetőihez.

VOSZ-infó Lópatkót Stockholmba

Nyugat-Németországból használt gépsorokat ajánlanak eladásra (fafeldolgozás, textilipar, parkettagyártás, nyomdaiipar).

Amerikai cég réz csillárokat szeretne Magyarországon gyártatni.

Olaszországból bérmunkát vállaló kisiparosokat, vállalkozókat keresnek felső női konfekcióruha varrására.

Kézikötőket és horgolókat keresnek, valamint kézmunkázókat minőség munkára.

Svédországba fröccsöntő alvállalkozókat várnak.

Stockholmi cég lópatkó gyártására keres magyar partnert évi 3000-4000 db-ra.

Bővebb információ VOSZ tagok számára: 185-3377/13 mellék

A VOSZ Baranya Megyei Csoportja 1990. november 13-án 13.00-kor anketót rendez az alábbi témákban:

- Vállalkozási nyereségadó kedvezmények

- Adózással kapcsolatos állásfoglalások

- 1990. évi adóbevallás

- Konzultáció

Meghívott vendégek: Pandur Józsefné, az APEH Baranya megyei Igazgatósága munkatársa (Belsőföldi Társas Vállalkozók O.) és Nagypál Imre, uo., Ipari Osztály

A rendezvény előtt lehetőséget biztosítunk a DOMINA Kft. bevonásával adózási és vállalkozási szakkönyvek vásárlására.

Vállalkozóknak, fejlesztőknek

Egésznapos szimpóziumot szervez a Novindél vállalkozók, polgármesterek és minden érdeklődő számára november 13-án 10.00-tól 16.00-ig a POTE aulájában.

A „Vállalkozások, önkormányzatok, kapcsolatok” című rendezvényen részt vesz többek között

a Vállalkozás-fejlesztési Alapítvány • a Pénzügyminisztérium • az OMF • a SEED Alapítvány • az Országos Kisvállalkozás-fejlesztési Iroda • az EMSU

Részvételi díj: 800 Ft fejenként, amit a BB 244-83485 sz. számlára, ill. a helyszínen lehet befizetni.

Kedvezményel - Linzbe! Pécsi kamarai ajánlatok

Dél-dunántúli Regionális Gazdasági Kamara

- * Svéd cég vásárolna különböző pólokat, jogging-ruhákat.
- * Holland export-import cég különböző élelmiszereket ajánl megvételre: gyümölcs konzervek, gyümölcslevek, kávé, déligyümölcsök, tea, sör.
- * Svéd cég pamut horgolófonalat venne.
- * Licenc eladásában érdekelt bécsi élelmiszeripari cég, amely különböző készletanyagokat, deszertszósokat, gyümölcsönteteket és ketchupot állít elő.
- * Ugyancsak licenceladásban érdekelt egy osztrák cég, amely különböző ivóvívek részére praktikus, jól záródó és könnyen nyitható, 0,2 l-es kiserelésű műanyag flakonokat gyárt.
- * Speciális láncokat (autókhöz, erdőgazdaságban kitermeléshez, szállításhoz, valamint különböző, az ipar és mezőgazdaság területén használható) osztrák cég szállítana Magyarországra.

Német cipős cég még termelő, de családi okok miatt eladásra kerülő üzemből komplett cipőalkészítő gépsort ajánl magyar vállalatnak, vállalkozónak megvételre. A gépsort helyben megtekinthetik az érdeklődők, és jelentkezői nyomtatványt biztosítunk a részükre.

Környezetvédelmi vásár Linzben

1990. november 20-22 között rendezik Linzben a 4. Környezetvédelmi technikai vásárt és kongresszust, az UTEC 90-et. A keleti országok szakemberei, résztvevői számára kedvezményes napjegyet biztosítanak, így 3 napra a napjegy 3.300 ÖS, 2 napra 2.300 ÖS, 1 napra pedig a napjegy ára 1.300 ÖS. A részletes programot Kamaránknál megtekinthetik az érdeklődők, és jelentkezői nyomtatványt biztosítunk a részükre.

Szlovén hirdetőlap - nekünk is

Szlovén magán gazdasági hetilap, az „IN” - megjelenik szlovén, szerbhorvát, angol és német nyelven -, a kétoldali kapcsolatok kibővítése érdekében információit ajánlja, továbbá kész magyar vállalatok, vállalkozók hirdetései is megjelentetni. Az újság előfizetésével és a kapcsolatfelvételi lehetőségekkel kapcsolatos információkat kamaránknak (Pécs, Bem u. 24, tel. 72-13-040)

VALUTAÁRFOLYAMOK

Érvényben: 1990 november 6-án

Pénznem	Vétel árf. 100 egységre	Eladás Ft-ban
Angol font	11534,59	12248,07
Ausztrál dollár	4610,23	4895,39
Belga frank	191,60	203,46
Dán korona	1029,78	1093,48
Finn márka	1653,63	1755,91
Francia frank	1175,62	1248,34
Görög drachma	38,80	41,20
Holland forint	3496,66	3712,94
Ir font	10574,06	11228,12
Japán jen (1000)	462,76	491,38
Kanadai dollár	5080,07	5394,31
Kuvaiti dinár	árfolyamjegyzés szünetel	
Német márka	3943,69	4187,63
Norvég korona	1010,09	1072,57
Olasz líra (1000)	52,47	55,71
Osztrák schilling	560,47	595,13
Portugál escudo	44,70	47,46
Spanyol peseta	62,65	66,53
Svájci frank	4676,07	4965,33
Svéd korona	1075,03	1122,41
USA-dollár	5891,87	6256,31
ECU (Közös Piac)	8148,07	8652,07
* Bankközi és vállalati elszámolásoknál alkalmazható árfolyam:		
Görög drachma	39,96	40,04

ÉS AKIK NEM TANULNAK TOVÁBB?...

Levegőben lógva...

Egy iskolai kísérlet nyomában

A kamaszok többségére nem figyelünk oda kellőképp. Köztük azokra se, akik a nyolcadik után valamilyen okból „nincsenek sehol”, otthon tengenek-lengenek. Sokan közülük az utcán találnak „otthonra”... Nagykanizsán, a Nagyrác utcai általános iskolában a pedagógusok megpróbálták valamit tenni is....

Kati néhány hónapja aligha hitte volna, hogy az általános iskola elvégzését követően délutánonként eljár majd az eddig oly nagy örömmel került sulis kapuja elé. Némi szomorúsággal báméskodni és várni, hogy fiatalabb barátnői tanítás végén hazainduljanak. Egy éve még számára is a délutáni órák elbűvölése volt a sikk, most pedig nem röstelli megírni hetedikes húga házi-feladatait.

Miért e nagy változás? Ez számára talán máig érthetetlen. Gyenge tanulmányi eredménye miatt ugyanis nem sikerült bejutnia egyetlen középiskolába, szakmunkásképzőbe sem. Ő is annak az 54 kanizsai volt általános iskolásnak az egyike, akinek szeptembertől sem tanulni, sem dolgozni „nem kell” eljárnia.

– *Most tengernyi a szabadidőd...*
– Sokat unatkozom, pedig mindig olyan tevékeny voltam. Segíték otthon, meg a hegyen, a kertünkben...
– pillant fel modern frizurájának széle alól, divatos fülbevalóját babrálva. – De isten bizony hiányzik az iskola. Már megbántam, hogy nem tanultam. Hiányzik a társaság, sőt néha még a tanárok is. Pedig néha jól leszidtak...

– *Miért tanultál rosszul? Nem ment?*

– Tudtam volna jobban is. Csavarogtunk a barátommal. Nem tanultunk, mert az volt a sikk. Ha valakinek jól ment, azt lenéztük. „A kis kitűnő”... És aztán nem vettek fel sehova.

Talán ezt még valahogy megemésztette volna. Ám a barátnői is csavarogtak, és ma mégiscsak tanulnak valahol. Nekik sikerült.

Kati, akinek szülei elváltak és édesanyjával, testvérével él együtt, dolgozni is megpróbált. Másfél hét után azonban otthagya a szépen hangzó felszolgálói állást. Vele takarították a WC-t, a penészes hűtőszekrényt. S minden szennyes munkát neki kellett elvégeznie.(?)

De talán mégis szerencsésnek mondhatja magát a láthatóan rövid idő alatt sokat csalódott lány, hiszen Dömötör Miklósnénak, a nagykanizsai Nagyrác utcai általános iskola igazgatójának fejében megfogant

már az ötlet a tavasz folyamán: foglalkozni kell azoknak a fiataloknak a gondjaival, akik akár saját hibájuk, akár egyéb körülmények miatt lemaradtak a továbbtanulásról. De a törvény betűje szerint 16 éves korukig munkát sem kaphatnak. Két évre tulajdonképpen „elvesznek”. Csak a szülők anyagi lehetőségein és szigorán múlik, hogy nem jutnak-e kortársaikhoz mérten végtelenül hátrányos helyzetbe.

– Ezekre a gyerekekre még odahaza sem tudnak mindenütt igazán odafigyelni egy olyan időszakban, amikor a családoknak a mindennapi megélhetésért is meg kell küzdeniük. Sokan az utcán találnak „otthonra”...

Ám mielőtt azt hinnék, hogy csak az iskolát „lazábban” vevők kerülhetnek kellemetlen helyzetbe, álljon itt Ildikó példája. A megszeppent kamaszlány arcáról ugyan alig tűnik

el a pírral keveredő mosoly – igazából aligha vidám.

– Szakmunkásképzőbe akartam jelentkezni, a második helyre pedig a kereskedelmi szakközépiskolát írtuk be. Az osztályfőnököm mégis azt mondta, először a szakközépbe kell elküldeni a papírt, s ha majd oda nem vesznek fel, akkor az átkerül a szakmunkásképzőbe. Azóta sem tudja senki, hova lett a lap. Vagyis inkább elkésett... Így most nem járok sehová.

Ismerősök révén valamiféle munkája azonban akadt. Délelőttként felszolgáló egy presszóban. Természetesen feketén, munkakönyv nélkül. Havi 2400 forintért. S aligha lehet szava, ha nem tetszik a munkája.

Ildikó azonban akár társai javára is kamatoztatja a presszóban szerzett ismereteit. A Dömötörné és pedagógustársai által kitalált foglalkoztatóban ugyanis hetente egy délutánon kigazdaasszony-tanfolyamot tart-

nak. Főznek, szabnak, varnak. A helyet az ifjusági ház adja s az esz-közök egy része is innen származik. A többi a Nagyrác utcai iskolából került ide. Igaz, az is előfordulhat, hogy már otthon fel kell majd készülnie a gyerekeknek az „órákra”: szabás-varrásra alkalmas ruhadarabokkal s a főzéshez szükséges hágy-mával, burgonyával, sóval, miegymással.

A pénz ugyanis igen nehézkesen csordogál e különleges képzésre.

– Támogatásra aligha számíthatunk akár vállalatoktól, akár szövetkezetektől. Akár egyelőre a helyi önkormányzattól, ezekben az átmeneti időkben – véli Dömötörné. – Fő támaszuk az a 200 ezer forintos pályadíj, amit a hátrányos gyerekek támogatására kiírt minisztériumi pályázaton nyertünk el. E pályázatra 300 pályamunka érkezett, főleg egyházi iskoláktól. Mi ezzel a bizo-

nyos foglalkoztató iskola koncepcióval jelentkeztünk. Célja, hogy a nyolcadik utáni két évben a gyerekek ne kallódjanak el. Magyarból és matematikából a szinttartás, esetleg némi emelés a célunk. A gyakorlati foglalkozásokon pedig hasznos ismereteket szeretnénk nyújtani. Mindezt heti két délutánon. Küldtünk meghívót mind az 54 volt tanulóknak, akiket sehova sem vettek fel. Közülük az első alkalommal 24 jöttek el, szüleikkel együtt.

Edit a rajzfüzetét mutatja. A képen távolba vesző fasor, közte úttal, szélen padokkal. Ha magát is a képre rajzolja, minden bizonnyal az első padnál vesztegelne, a messzire vezető útra tekintve.

– Rajzaimat elfogadták a művészeti gimnáziumban, de a közepes eredmény kevés volt –, lapozgatja tovább a füzetet.

– *Egy év múlva menni fog?*
– Nagyon szeretném, hiszen már évek óta járok rajz-és kerámiaszakkörre. Otthon most sokat tanulok. Apu is otthon van...

– *Ő is segít?*
– Hát... igen. Órokkantnyugdíjas. Jobb lenne ha dolgozhatna!

Kicsit bizonytalan, kicsit félszeg ő is. De lehetne-e másként? A foglalkoztatóiskolában mindenestre megpróbálják megtanítani őket arra, hogyan kell jó benyomást tenni az emberekre, mondjuk egy felvételi beszélgetésen. Megtanulják, hogyan kell a hivatalos ügyekhez kapcsolódó papírokat kitölteni. Becsempézik a „tananyagba” a viselkedés elemi szabályait, az öltözködési kultúrát. Csupa olyan dolog, amit egyébként bárki szívesen látna az általános iskolában is.

Ám, hogy végül is mi lesz majd e kísérlet sorsa, aligha tudható. A foglalkozásokat vezető pedagógusoktól minden bizonnyal többet, jóval több energiát követel egy-egy találkozás és gyerekekkel, mint egy „séma” óra. Tapasztalataikat szeretnék megosztani.

– Egy tanulmányt szeretnénk készíteni, hiszen az alapjelenség nem speciálisan kanizsai. Országsszerte több ezer hasonló fiatal élhet. Pontos számot azonban nem tudok mondani, mert ilyen felmérés még nem készült. Félt azonban, hogy e szám csak nőhet, ismerve az oktatás jelenlegi helyzetét.

– *Érdeklődtek-e már kísérletük iránt?*

– Egyelőre senki. Sőt, a megígért 200 ezer forintot sem kaptuk meg egyelőre a Népjóléti Minisztériumtól. ■

Rikl Ferenc • Fotó: Szakony Attila

Katrin zeneóráján Erfurtban

Az oktatási szisztéma jóval szabadabb

Hogy Erfurt a lehangulatossabb thüringiai város, nem kétléges. Sajátos atmoszféráját a gótika, a reneszánsz és a barokk jegyeit viselő műemlékei adják. Egyik utcájában, a Gerával párhuzamosan haladó Allerheiligenstrassén (Mindenszentek utcája) a régi egyetemhez tapadva működik a Városi Zeneiskola. Az újjávarázsolt favázás épületet a közepkorban Szélmalom-fogadó néven ismerték. Első emeletén egy óra közti szünetben találkozom Papp

Ambrus hegedűtanárral, aki a magyar zenei oktatás jó hírét is képviselve immár 9 esztendeje tanít a városban. A zeneoktatás itteni szisztémája felől kérdezem.

– Az itteni módszerek teljesen eltérnek az otthoniaktól. A gyerekeket akkor vesszük fel, amikor jelentkeznek. Otthon a szeptember 1-jei kezdés a gyakorlat. A szünet-szisztéma is szabadabb. A gyereket nem fecsérik ki, a pedagógust sem.

– *Mit érthetünk ezen?*

– A sok pihenővel megtűzdelte tanítási időt. Már októberben egy hét szünetet tartunk. Karácsonykor két-től, februárban a téli szünet következik, meg a sajátosan német ünnepek (Martin Luther Fest). Ezek a rövid pihenők nem törlik meg az évet, a gyerekek pedig folyamatos frissességgel bírnak. Az iskolaév július végéig tart. Két hónap vakáció utántig elég.

– *Mindössze ennyiben állna a nagy titok?*

– Na, azért nem. Itt negyedévenként van vizsga. Ha a növendék ennél korábban is képes számot adni tudásáról, vizsgázhat előbb is. Havonta kis koncerteket adunk. Az otthoni szisztéma hibáját abban látom, hogy a számonkérés két nagyobb időintervallumra korlátozódik, nevezetesen a félévi és az évvégi vizsgákra. Ez a gyerekekben növeli a stresszhatást. Otthon Félégyházán tanítottam évekig. Megbízott igazgató is voltam, onnan valók a tapasztalataim.

– *És az oly annyira „népszerű” adminisztráció?*...

– Eg és föld. Itt nem ismerős sem az óravázlat, sem a napló. A nevelő mindössze nyilvántartást vezet a gyerekekről.

– *Belenézhetek?*

– Tessék. Kalender für Lehrer und Erzieher (Naptár oktatók és növendékek számára). Katrin Alsen – olvasom – 9 éves, 3. osztályos, két éve dolgoznak együtt. Andrea Farkas (1977-ben született) őt esztendeje tanul Papp Ambrusnál. Sándor, az apja magyar. El-

őmenetele példás. A „naptárban” ilyen és hasonló nyúl farknyi följegyzéseket olvasok.

– Milyen maga az iskola?
– Tübingia legnagyobb zeneiskolája. Csak hegedűtanárból van tizenöt. Minden kollégát nem is ismerek. Az iskola megkeresi a fenntartásához szükséges anyagiakat. Az adminisztrációt pedig alaposan leépítették.

Időközben új tanítvány érkezik –, a kis Katrin –, s beszélgetőtársam az órára invitál. Elkezdődik az óra. Durpentakord, moll-pentakord. Tartásjavítás. Majd fölcsendülnek a Gólya, gólya gilice, magyar füleknék otthonos dallamai. Az Ostermhase dallamaiban a Hova mész te kis nyulacska? című magyar népdalra ismerek.

Gyakori a lazítás, a zenetanulás szempontjából semleges kérdések sem ritkák a hangszeres órán. Ezek többnyire személyes jellegűek, és a feszültséget hivatottak oldani. Szembetűnő, hogy a tanár úr olykor magyarul teszi mindezt – ugyancsak az oldottság jegyében. ■

(bayer)

• fotó • fotó • fotó • fotó • fotó • fotó • fotó • fotó • fotó •

CSONKA KÁROLY fotóművész kiállítását ezúttal egy témának, a pécsi Székesegyháznak szentelte. Lírai képei Pécs egyik legszebb művészeti emlékének mutatja be a kiállítás látogatóinak. A tárlat az év végén megjelenő Székesegyház című album anyagát mutatja be, Budapesten, a Dorottya utcai kiállítóteremben december 1-ig.

Erkel Ferenc-kiállítás Zenei ritkaságok ínyenceknek

Dr. Bajnai Klára és dr. Marton Gyula 1988. decemberében a birtokukban lévő hanglezgyűjteményből Pécsi Hangtár elnevezéssel alapítványt létesítettek, melynek kezelésével a Baranya Megyei Könyvtár bízták meg. A mintegy 35 ezer darab hanglezmezből és egyéb zenei vonatkozású dokumentumból álló gyűjteményben az Első Magyar Hanglezgyűjtő kiadványaitól kezdve, szinte minden, a magyar hanglezmeztörténet szempontjából fontos lemez megtalálható benne. Az alapítvány céljairól, létrejöttének körülményeiről kérdeztem dr. Marton Lászlót és dr. Bajnai Klárát:

– Célja, hogy megmentstünk együtt tarthassunk egy gyűjteményt. Ha a Magyar Nemzeti Hangtár álmát nem is tudtuk megvalósítani, de alapjait talán így módon leraktuk. Öszintén szólva nem itt Pécsen próbálkoztunk először, de a Baranya Megyei Könyvtár volt az a partner akivel valóban meg tudjuk valósítani az alapítványban

foglaltakat. Telkes és felelősségteljes közreműködésükkel válik ez a magángyűjtemény közkincsé.

– Meghatározható-e, mi a legfontosabb része a gyűjteménynek?
– A zeneirodalom bizonyos része kivételével, minden műfaj, minden zenei nemzet képviselve van. Műfajban a daltól az oratóriumig, de kabarészmámok és kuplék is helyet kaptak.

– Gondolom ilyen hatalmas anyagban sok ritkaság is van.

– Természetesen. Ha az Erkel-anyagra gondolok, a 17 cm-es lemezek között is volt Erkel-felvétel, melyet Takács Mihály énekel. Ez vagy nagyon ritka, vagy egyedi példány, még nem bukkantunk nyomára sem katalógusban, sem máshol másik példányra. Van nagyon érdekes kottánk is. Egy évtizede került elő: a Hunyadi László-ból ismert Hattyúdalt kottájának ismert ősi példányát megelőző kottája, ezt a magyar Erkel-kutatás sem ismeri. Ez a példány sajtóhírből

és a kor nagyon kiváló, nagyon tisztességes hangjegy- és kottakereskedője Wágner József, szígyellte kiadni, zúzába küldte, de egy valahogy megmaradt. Persze sorolhatnám a példákat, körülbelül ezer darab azoknak a lemezeknek a száma, melyek ellenértéke egy-két hónap külföldi nyaralás árát fedezné, egy jobb szállodában. Az alapítvány első rendezvénye az Erkel Ferenc-kiállítás, a zeneszerző születése 180. évfordulója alkalmából kíván, számára méltó emléket állítani. ■ sch

színház • színház • színház • színház

Zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház
Mefisztó – november 9-én és 10-én 19 órákor
Liliomfi – november 8-án 15 és 19 órákor
Furcsa pár – november 14-én 19 órákor

Kaposvári Csiky Gergely Színház
Karneváli éjszaka – november 12-én és 13-án
Sirály – november 9-én és 10-én 19 órákor

Az élet álom – november 16-án 19 órákor

Pécsi Nemzeti Színház
A vfg özvegy – november 9-én és 11-én 19 órákor
Szeget szeggel – 8-án, 13-án és 14-én 19 órákor
Jubileumi balettest – november 10-én 19 órákor
Amit a lakáj látott – november 10-én, 13-án és 14-én
Szerelemi bájjal – november 15-én 19 órákor előbemutató

• érdekes •

Zalaegerszeg
Patocsa Anikó szövő és Tóth Sándor fafaragó – a Népművészet Ifjú Mesterei – kiállítása.
A Zalaegerszegi Szimfonikus Zenekar estje „Vadászat a művészetben”, vezényel: Gellért Zoltán kamagy, közreműködik: Bánffy György színművész.

Nagykanizsa
A Hevesi Sándor Művelődési Központban november 13-án este fél 7 órákor – a Téka együttes koncertje. Az „Antik bölcsék, gondolatok, aforizmák” előadássorozatban november 12-én 17 órákor „Isteni és emberi teremtés” címmel Pais István az ELTE docense előadása.

Szekszárd
A Babits Mihály Művelődési Központban ifj. Koffán Károly festőművész kiállítását november 12-én 16 órákor nyitja meg Fábrián Gyula művészettörténész, a kiállítóteremben. Szekszárd a magyarok megjelenése előtt címmel Rosner Gyula régész tart előadást november 12-én 18 órákor

Kaposvár
A Somogyi Képtárban a VII. Dunántúli Tárlat; a Somogy Megyei Múzeumban a tavalyi Dunántúli Tárlat nagydíjasa, Bartha László kamarakiállítása látható.

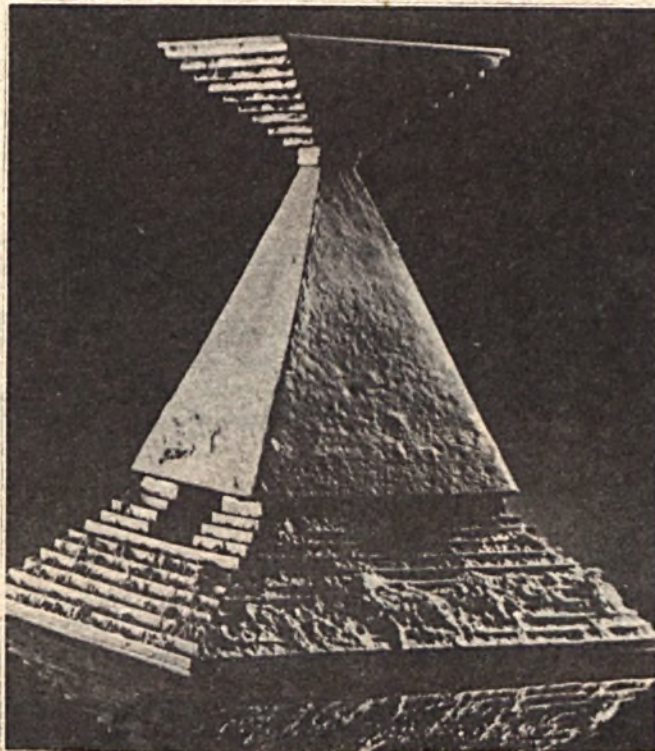
Komló
A Színház- és Hangversenyteremben Bálint Ferenc grafikusművész kiállítása tekinthető meg.
A Józsefvárosi Színház vendégjátéka: Irma, te édes – zenés vígjáték – november 10-én 19 órákor
A Komlói Bányász Színpad előadása: Beaumarchais: A sevillei borbély – zenés vígjáték, rendező: Nagy Mihály.

Mohács
A Fogadalmi templomban november 10-én 17 órákor Székely Miklós orgonahangversenye, műsorban: Bach, Rossi, C. Franc, Liszt és Kodály művek.

Pécs
A Művészetek Házában november 14-én 18 órákor – Balassa Péter esztéta beszél arról: „Mit jelent ma Magyarországon értelmiséginek lenni” a Keresztény Értelmiségi Műhely összejövetelén.
A Ságvári Endre Művelődési Házban november 12-én 17 órákor a Vénasszony című monodráma látható.
A Pécsi Peremgalériában november 9-én Weiler Árpád építész kiállítása.
A POTE Aulájában november 12-én este fél 8 órákor a Magyar Állami Hangversenyzenekar koncertje, vezényel Kobayashi Ken-ichiro. Közreműködők: Friedrich Ádám és Brünner Albert kürtön.
At Ifjúsági Ház Galériájában Lehotka László fotókiállítása látható.

• kiállítás • kiállítás • kiállítás •

Üvegszobrok

Kertészfi Ágnes üvegtervező iparművész novemberben két kiállításon is bemutatkozik. A zalaegerszegi önálló kiállítása november 9-én nyílik a Hangverseny és Kiállítóteremben, a másik a Kanazawai Nemzetközi Üvegiállítás '90 november 1-én nyílt Japánban.

– Igaz, hogy nem szeret kiállítani? Mi ennek az oka?
– Nem azért, mert nem szeretném megmutatni, hogy mit csinállok, sőt szeretném, ha mindenki látná, csak egy-egy kiállítás rengeteg energiát, időt vesz el, és még akkor se lesz olyan jó, mint amilyen lehetne. Sajnos nincsenek meg a feltételek Magyarországon, legalábbis ahol én eddig kiállítottam, nem tudtam elég lámpát szerezni, a posztamensek csúnyák, ütött-kopottak és a kiállítóterem se megfelelőek. Az üvegnek nagyon fontos a környezete. Összehasonlíthatatlan a hatása, ha egy világos, szép helyen áll az a munka, vagy egy sötét helyen, márpedig ez utóbbi a gyakoribb. Kész a tárlat és, rossz nézni: rengeteg energia, sok pénz és a látogató nem láthatja azt, ami benne van, amit ideális feltételek között megmutatna az üveg. Ezért ódzkodom a kiállításoktól. Nem azért, mert el akarok rejtőzni.

– Pedig márcsak azért is fontos, hogy a kiállítóterekben üvegművészek gyakrabban jelen legyenek, mert ha képzőművészetről beszélünk, az üvegre ritkán gondolunk. Pedig a világban egyre inkább jelen van ez a műfaj, sőt a magyar üvegesek sok országban ismertek, nyugati galériákban ismerőik, vásárlóik vannak. Itthon pedig, sokan zavarba jönnek, ha monadjuk, három üvegművész kellene megnevezniük.

– Ez sajnos valóban így van. Bár van erre magyarázat: a háború előtt köztudott volt, hogy létezik az üvegművészet, elég ha csak Róth Miksára gondolunk, európai színvonalat jelentett. A háború után mindez eltűnt. A főiskolán csak a hetvenes évek elején indult el a képzés. Addig csak Vilt Tibor és Schaár Erzsébet munkáiban találkozhattunk üveggel. Most évente egy-két ember végez, de ezek közül kevesen, talán tízen jelentkeznék kiállítással. Ebből az is következik, hogy eddig nincs olyan művészettörténész, aki elkötelezett lenne e műfaj mellett. Tehát a publicitása is jóval kisebb, mint a többi képzőművészeti ágé. Pedig az üveg nagyon izgalmas, sok problémát rejtő gyönyörű anyag. Bízom benne, hogy itthon is egyre népszerűbb lesz. Az az igazság, hogy én sokáig nem adtam el külföldre a munkáimat, mert nem akartam, hogy kikerüljön az országból. Ezt sajnos nem tehetem már meg, valamiből meg kell élnem. Minden esetre jobb lenne, ha itthon tudhatnám ezeket a szobrokat.

Kertészfi Ágnes munkái december 31-ig a zalaegerszegi Hangverseny és Kiállítóteremben láthatók. ■ sch

• fotó • fotó • fotó • fotó • fotó • fotó • fotó • fotó • fotó • fotó •

Test a levegőben. Mintha vékony, láthatatlan szálon lógná; lefejezett báb. Megmevedett kezek s lábak, akit épp most hagyott el a lélek, csak az üres váz lebeg tehetetlenül; nem tudni, lehull-e, vagy fent marad, míg csonttá keményíti a nap, magasan, hogy jól láthassák távoli tájak, hegyek, völgyek, tengerek s folyók: ilyen volt az ember. Lassan szétporlik, lepereg, finom liszt-testét szét-hordja a szél, eltűnik a sziklák repedései közt, beissza a föld. Bevégeztetett.

eM. Soós György fotóművész kiállítása a Gábor Andor Művelődési Központban látható, Nagyatádon. Cs

• zene • zene • zene • zene • zene •

Először látogat Magyarországra Sri Chinmoy Kumar Ghose békefilozófus, aki több, mint 25 éve kezdeményez a Föld különböző részein politikától, felekezettől független jótekonycélú rendezvényeket a béke ügyéért. „Valóságos tartós világbéke az egyes emberek belső bé-

kéjén alapszik”- vallja munkássága alap gondolataként Sri Chinmoy. Magyarországi koncertjén a keleti és nyugati kultúrák különféle hangszereinek fogja előadni meditatív kompozíciót, november 13-án 20.00. órákor a Budapest Kongresszusi Központban.

Képtárlat a barokk Szent Sebestyén szobor

Tóth László felvétele

Nagyenyedet valószínűleg sokan **Jókai: A nagyenyedi két fűzfá** című, a kuruc-labanc harcok idején játszódó regényes elbeszéléséből ismerik.

Pedig a Kolozsvártól mintegy 60 kilométerre fekvő romániai, erdélyi város sok másról is nevezetes. A róla szólás most különösen időszerű. A nagyenyedi vártemplom, az erdélyi műemlékek egyik legbecsesebbike ui. október végén ünnepelte fennállásának 750 éves évfordulóját.

750 éves a nagyenyedi templom

A Kolozsvárt 1929-ben kiadott, nemrég reprint kiadásban ismét megjelent Erdélyi református templomok és tornyok című képekgyűjtemény írója: „Nagyenyed csarnok-temploma szintén a XIV. század emléke s hagyomány szerint a szászok építették... Mellette egy régebbi román, vagy átmeneti izlész templom állott... A két templomot nyolc bástyával tagolt magas kőfal övezi. A

vár udvara is hajdan, szintén fallal, két részre osztódott. A bástyákat a mészárosok, szabók csizmadiák, szűcsök, tlmárok, fazekasok, kerekesekek és kovácscsok céhei gondozták és védték a harcok idején.”

Mindehhez azt kell hozátenni, hogy a nyolc emelet magas torony 1293-ban épült. A mai templom helyén 1480-ban emelt gótikus templom az idők során sok változáson

ment át, úgyhogy az eredetiből csak a szentély és a külső falak maradtak meg. És persze a legrégebbi, a torony, amihez minden későbbi hozzáépült. A római alapítású Brucla, majd Szt. Egyed, Enyed, Nagyenyed viharos törénetének nemcsak tanuja, hanem fennállásának egyik biztosítéka is volt napjainkig a templom, az egyház. Az óvó, megtartó erőt hirdeti a szoltár: „Mily szerelmetesek a te hajlékaid, Se-regeknek Ura!”

Itt kell megemlékezni az egyházzal századokon át szoros kapcsolatban álló Kollégiumról, a régi, magas szintű erdélyi iskolahálózat egyik büszkeségéről, a Bethlen Gábor Kollégiumról /ma Líceum/. Ezt az iskolát Apaffy Mihály fejedelem Gyulaféhevárról hozta Enyedre, amikor is Bethlen Miklós ottani Academicum Kollégiumát a tatárok elpusztították.

Az idők során többször, utoljára 1849-ben megsemmisült, leégett in-

tézményben most egy 66 ezer kötetből álló könyvtár van sok igen becses kézirattal, ősnymtatványokkal. A könyvtár legnagyobb részét Mikó Imre hagyta az intézményre a múlt században. Rendkívül értékes a természetudományi gyűjtemény is. A kollégium jelentőségét bizonyítja az is, hogy falai között olyan személyiségek tanultak, mint Bethlen Miklós, Kőrösi Csoma Sándor, Bolyai Farkas, Áprily Lajos, Sütő András.

A Nagyenyei Vártemplom és a Bethlen Kollégium egymás közelében őrzik az évszázadokat ■

(tőth)

Exkluzív interjú

A Haider-jelenség 2.

A jobboldali radikalizmus csábításában?

Jörg Haider szinte egyedülálló karriert futott be Nyugat-Közép-Európa politikusi között. Pár éve még a bécsi Jogi Egyetem tanársegéde, mellékesen Karinthia tartomány egyik leggazdagabb földbirtokosa volt, mára már Karinthia tartományi főnöke, és az FPÖ országos elnöke. Ezzel véget is érte a felsorolás? Aligha. Mivel a szocialisták és a Néppárt nagykoalíciója szemmel láthatóan képtelen megoldani azokat a problémákat, amelyek ma az osztrák lakosság többségét foglalkoztatják, a kormányt kíméletlenül kritizáló Haider népszerűsége is törőten iramban nő. Kérdődött, hogy Ausztriában csaknem szigorúbb a párttagkönyvek uralma, mint az annak idején akár nálunk is volt. Nyugati szomszédunknál szinte mindegyik egy vörös (SPÖ) vagy egy fekete (ÖVP) párttagkönyvre van szükség, ha valaki jó állást, vagy lakást szeretne. Kötelező a tagság a különböző kamarákban is, s az FPÖ vezére ebben a tekintetben Magyarországot említette példaképként egy vele készített beszélgetésben:

– Pár hónapja Magyarországon az osztrák gazdasági kamara támogatásával alakult meg egy gazdasági kamara, ahol azonban - természetesen - önkéntes a kamarai tagság. Ausztriában viszont még mindig nem törölték el ennek kötelező jellegét. Sok kérdésben, ha ez így megy tovább, kelet-európai szomszédaink hamarosan megelőznek minket. Ez is arra ösztönöz, hogy következetesen folytassuk eddigi ellenzéki politikánkat, melynek célja, hogy ezeket a megkövült és tartataatlan köztűntéseket megszüntessük.

De nemcsak a gazdasági kamarák tekintetében nevezte Haider Magyarországot példaképnek, hanem a médiák liberalizmusában is.

– Önöknél minden további nélkül működhetnek magán-rádióállomások vagy tévéadók, Ausztriával el-

lentében, ahol az OFR állami rádió és tévéhálózat továbbra is állami monopóliummal rendelkezik. Így fordulhat elő, hogy egy magánrádióadóknak, az Antenne Ausztria Olaszországból kényszerül műsorait hazánk felé sugározni, pár hónapja pedig még magyarországi adók is besegítettek (a Danubius Rádió hullámhosszán. L.K.I.)

Jörg Haidernek - mióta Karinthia kormányának élén áll - voltak azonban konkrét intézkedései is, amelyek tetszést arattak a lakosság körében: az addig SPÖ-vagy ÖVP-funkcionáriusok által vezetett iskolák élére pályázat útján választották ki az erre legalkalmasabb gyakran párton kívüli személyeket, s a közgazdaságban is ezt az elvet vezették be tavaly óta.

Haidernek és Szabadságpártjának azonban van egy másik jellemzője is. Mivel a párt nagyrészt nemzeti érzelutemberekből áll, tagadják az önálló osztrák nemzet létét. A politikus két éve egy ominózus nyilatkozatában az osztrák nemzet fogalmát "ideológiai torzszülemény"-nek nevezte, nem kis vihart kavartva e kijelentésével. Lapunknak arra a kérdésére, hogyan kell ezt értelmezni, a tartományi főnök így felelt:

– Az osztrákok németiségének kérdése nem újkeletű Ausztriában, már az Első Köztársaság idején is elementáris erővel merült fel, és szerintünk mára sem vesztette el az aktualitását. Egyfelől nem vitatjuk, hogy az osztrák állam autonóm és független, s annak is kell maradnia; a fokozatos kialakult sajátos osztrák identitástudat igen fontos pillére az önálló osztrák államiságnak. Ugyanakkor azt sem felejtethetjük el, hogy részesei vagyunk egy nagyobb kultúrközösségnek is, amely hosszú évszázadok alatt alakult ki - elég, ha utalok arra, hogy több, mint négy-száz évig a Habsburg-házból került ki a Német-Római Birodalom uralkodói, és hogy 1866-ig Ausztria is tagja volt az un. Német Szövetségnek. Ausztria lakóinak többsége már csak ezen az alapon is mindmáig a német kultúrkör részének tekintő önmagát. De természetesen nem minden osztrák állampolgár német, hiszen megőrizték identitásukat a szlovének, a horvátok, a csehek és a magyarok is. Meggyőződésem szerint elengedhetetlenül szükséges e kétfajta identitástudat megkülönböztetése, ha nem akarjuk, hogy Ausztria különböző népcsoportok kulturális elegyév váljon, ahol az

emberek elfelejtenek kényszerülnek, hogy kicsodák is valójában.”

E kijelentés maga is istenkáromlásnak számít Ausztriában, de Haider az elmúlt hónapban egy lapattal még rá is tett, sok pártbeli kollégájának értetlenségét is kiváltva, mikor a német egyesítésről szólva kijelentette: "ez csak a kis verzió". Ez és több más megnyilvánulása váltotta ki, hogy pártelnök-elődje, a csúfos véget ért Norbert Steger kijelentette: "az FPÖ mai vezetőgárdájának kb. 20 százaléka 'kriptonáci'". Steger pártfegyelmi eljárása folyamatban van.

Az Osztrák Szabadságpárt tagja a Liberális Internacionálnak, ahol azonban vezetőjének személye miatt újra és újra támadások érik. Amikor egy erősen FPÖ-ellenes bécsi magazin azt jelentette, hogy egy FPÖ-pártgyűlésen a küldöttek egy fergeteges "Sieg Heil!"-kiáltással fejezték be munkájukat, a VVD holland liberális párt indítványozta az FPÖ kizárását a szervezetből. Hogy erre mindmáig nem került sor, és nem is fog sor kerülni, a nyugatnémet Szabad Demokratáknak /FDP/ köszönhetők, akik mindig kiálltak osztrák testvérpártjuk mellett. És nem utolsó sorban annak, hogy eme rémjelentésből semmi sem igaz.

A Szabadságpárt nem szívleli az Ausztriába ezrével érkező kelet-európai gazdasági menekülteket sem, akik főleg Romániából illetve Lengyelországból jönnek. A romániai forradalom napjai után követelésükre kénytelen volt a kormány is engedni elveiből és bevezette a vízumkényszert a román állampolgárokkal szemben, majd ezelőtt hat héttel ugyanígy jártak a lengyelek is, akik ugyanazt művelték Bécsben is, amit mi már oly jól megszokhatunk KGST-piac néven. Haider azonban nem nyugszik, és a bevándorlási hullám megakadályozására követeli a vízumkényszer bevezetését "valamennyi kelet-európai állam polgárai számára, hogy megértsék, Ausztria az osztrákoké". Arra a kérdésre, hogy ezt komolyan gondolta-e, az ellenzéki vezér így válaszolt lapunknak:

– Nekünk főleg Lengyelországgal és Romániával van problémánk, és óriási fejtörést fog okozni a Szovjetunió, amennyiben ott is megnyitják a határokat: hétszáz-ezer-egymillió ember fogja magát azonnal elhatározni a kivándorlásra, ami minket is nagyon komolyan érintene. Szükségesnek tartjuk, hogy az Ausztriába

irányuló beutazások ellenőrizhetőek maradjanak, hogy ezzel elkerüljünk egy nem kizárható katasztrófát. Más eset Csehszlovákiával és Magyarországgal, az ő esetükben másfajta gondot okoznak jól fejlődő kétoldalú kapcsolataink. Ausztria továbbra is segítséget fog nyújtani minden politikai menekültnek, de miután Kelet-Európában megbuktak a kommunista diktatúrák, és túlnyomó részben megszűnt a politikai nézetek miatti üldöztetés is, a mostani bevándorlók nagy része nem politikai hanem gazdasági menekült, és őket nem tudjuk korlátlan számban befogadni.

– Tehát Magyarországra nem gondolt a vízumkényszer bevezetését sürgetve?

– Nem, ebben az esetben nem fejeztem ki magam eléggé árnyaltan. Bizony, ezt meg kell tanulnia. Főleg, ha el kívánja érni nagy álmát, s be akar vonulni a kancellári palotába. Mert, hogy ez a célja, nem is titkolja:

– Meg kell reformálnunk ezt az országot. Ez a reform azonban csak a megfelelő vezetőkkel érhető el. Szerintem a most megalakuló SPÖ-ÖVP nagykoalíció már nem fog újabb négy évig tartani. A Néppártnak fel kell ismerni, hogy az SPÖ nem hajlandó érdemi reformokat keresztülvinni, s ha a Néppárt nem akar eltűnni a történelem süllyesztőjében, új partner után kell néznie. Erre az FPÖ-ÖVP koalícióra azonban csak úgy kerülhet sor, ha a kormányt a megfelelő személyzet vezeti.

– És ha Önben látnák ezt a megfelelő személyt, elfogadná ezt a kihívást?

– Valószínűleg nem mondanék rá nemet. ■

LKönczöl Imre

HELYESBÍTÉS

Sorozatunk múlt heti részébe értelemzavaró gépelési hiba csúszott. A mondat így hangzik helyesen: „Ausztriában hagyományosan három nagyobb politikai tábor különböztetnek meg: a szociáldemokratákat, akik tavaly ünnepelték pártjuk százéves fennállását, a keresztény-konzervatív tábor, akik szintén régóta egységes párttal rendelkeznek (a két világháború között Keresztény-Szociális Párt, ma Osztrák Néppárt, ÖVP néven), és a korábban német nemzeti, ma nemzeti liberálisnak nevezett tábor.” A hibéért elnézést kérünk. (A szerk.)

Prije nekoliko tjedana na istom ovom prostoru povodom zagrebačke manifestacije Kulturno stvaralaštvo Hrvata iz Madarske pisao sam o tome kako je neophodno da mi Hrvati osnujemo jednu zajedničku organizaciju radi zaštite naših interesa.

I evo, protekllog vikenda, drugog i trećeg studenog, održana je u Sambotelu I. Zemeljska skupština Hrvata u Madarskoj. Sve se to zbio, po našem dobrom običaju, u zadnji čas. Upravo je ta činjenica obilježila cijeli skup.

Odmah nakon prvih rasprava bilo je jasno da je jedan dio zastupnika nedovoljno informiran i zapravo ne zna kojim je ciljem sazvana ova skupština. Naravno to nije nikakvo čudo. Pisani materijal (radi se o nacrtu statuta) koji su dobili zastupnici bio je veoma kratak, štur i stoga nejasan, a o nizu propusta da i ne govorim.

Ako ću tome dodati (a mislim da neću puno pogriješiti) da mnogi nisu ni taj nacrt pročitali onda će odmah biti jasno zašto smo potratili veći dio vremena za razna objašnjavanja i jalove rasprave. Da su pripreme bile temeljitije do toga sigurno ne bi došlo i naša bi skupština mogla nakon dva sata završiti s radom, barem što se tiče postignutih rezultata.

No, bez obzira na te činjenice ipak se dalo primijetiti da pušu ako ne novi vjetrovi, onda barem neki novi vjetrovi. Konačno smo prekinuli s onom već dobro uhodanom tradicijom prema kojoj scenarij izgleda ovako: svaki zastupnik izađe na govornicu, pročita svoje umotvorine, nabroji svoja "dobra djela", daje nekoliko primjedbi i ne daj bože nekoliko "konstruktivnih" prijedloga te zatim brižno sakupljajući svoje papire, sa zadovoljstvom na licu, uz nužan pljesak "gledališta" odlazi na svoje mjesto. Naši novinari odmah traže od njega referat kako bi mogli ispuniti iduće brojeve Narodnih novina. I sve je lijepo, sve je dobro, svi smo se ispovjedili, grijesi su nam oprošteni, možemo i dalje čekati da netko radi umjesto nas. Ova skupština je prva i po

MALA SEDMICA

UREĐUJE: STEVAN POPOVIĆ

I. zemaljska skupština Hrvata u Madarskoj

tome što je nakon petog ili šestog govornika došlo i do prve replike! To je onaj povijesni trenutak koji treba zapamtiti! Konačno se smijemo javno konfrontirati. I kad bi jedini rezultat skupštine bila ova činjenica trebali bismo biti zadovoljni. Ipak se na to čekalo skoro pola stoljeća!

Od tog momenta rasprava je živnula i, po mom sudu, isključivo su slabi materijali krivi za to što nismo donijeli mnogo više važnih odluka. I tako, taj prvi dan prošao je uz teške porođajne muke naše mlade i krhke demokracije i pluralizma.

Drugi dan konačno počeli smo i raditi, ali još uvijek u znaku nedovoljne informiranosti. Jedna skupina zastupnika smatrala je ovu skupštinu osnivačkom skupštinom Saveza Hrvata, dok je druga bila uvjerenja da se svi trebamo priključiti već postojećem Savezu Hrvata prihvativi istovremeno njegov naziv, pravnu registraciju i izmijenjen, dopunjen, prerađen statut. Prva opcija je lako otpala, no ne zato što nije imala zagovornika već zbog praktičnih razloga. Naime, to bi značilo pokretanje novog registracijskog postupka, koji može potrajati i više mjeseci, a u slučaju da se novi Savez ne registrira u ovoj godini, ne bi imao

pravo tražiti novčana sredstva od vlade za iduću godinu jer nije pravni subjekt. Kad je i to konačno raščišćeno mogli smo se pozabaviti nacrtom statuta koji takoreći nikoga nije zadovoljavao. Stoga je odlučeno da će novoizabrani zemaljski predsjednik i tajnik sazvati Statutarnu komisiju koja će do 15. prosinca ove godine izraditi novi statut uz uvažavanje svih iznesenih prijedloga na skupštini.

Kako bi Statutarna komisija mogla raditi trebalo je odlučiti kako će izgledati struktura nove organizacije. Umjesto prvobitno predložena tri ravnopravna centra (Budimpešta, Pečuh Sambotel) odlučeno je da će se osnovati šest regionalnih centara (Sambotel, Zala, Podravina, Baranja, Baja Budimpešta) na čelu sa predsjednicima

i tajnicima. Njih će birati svaka regija za sebe, dok zemaljskog tajnika i zemaljskog predsjednika birat će uvijek zemaljska skupština. Stoga je javnim glasovanjem izabran dr. Mijo Karagić za zemaljskog tajnika Saveza Hrvata a Đuro Franković za zemaljskog predsjednika. I ovdje se očitovala jedna krupna greška Inicijativnog odbora koji nije preduzeo nužne predradnje za pripremu tajnog glasanja i stoga je ono bilo praktično neizvodljivo. Na isti način izabrana je i Kontrolna komisija te prihvaćena Rezolucija s napomenom da se prilikom uobličavanja konačnog teksta uzmu u obzir svi konstruktivni prijedlozi iz zapisnika.

I time smo brzo završili skupštinu jer vlakovi, autobusi i razna druga prijevozna sredstva bijahu već nestrpljiva. Brzo razletjesmo na sve strane svijeta ali se nadam da u Sambotelu postignuto jedinstvo i smisao za kompromis nije bio trenutni hir nazočnih.

Ova skupština bila je jedinstvena i po zanimanju matične nacije za naše zasjedanje. Gospodin Mršić, ministar inozemnih poslova hrvatske vlade, Đuro Vidmarović, zastupnik u Saboru Hrvatske, monsijor Đuro Bokša, biskup zagrebački, Ernest Fišer, izaslanik Društva hrvatskih književnika te brojni novinari i televizijska ekipa Hrvatske televizije doista su uveličali ovaj naš skup. Da su nam mađarska vlada i mađarski mediji priuštili barem polovinu te pažnje mogli bismo biti zaista zadovoljni.

Kad sam u subotu uveče (3. studeni 1990.) gledao dnevnik Hrvatske televizije koja je posvetila 4-5 minuta ovom događaju rekao sam: Konačno i to doživjesmo! Nasuprot tome, Mađarska televizija, koja je u svim informativnim emisijama izvještavala o teškom položaju Mađara u predzbornoj utrci u Vojvodini, nitu riječju nije spomenula našu skupštinu.

Zaključak donesite sami! Stjepan Blažetin mladi

Do nedjelje još možete pogledati izložbu fotografija MARKA DRAGOVCA koja je priredena u crkvi Snježne Gospe u Pečuhu.

Das bayerische Sozialministerium hat im September 1990 einen umfangreichen Bericht über die Eingliederung von Aussiedlern und Übersiedlern aus der ehemaligen DDR im Freistaat vorgelegt. Er enthält neben Statistiken und Gesetzerläuterungen auch eine Beschreibung der Lebenssituation von Deutschen in den Staaten Ost- und Südosteuropas.

Mitte laufenden Jahres lebten in den osteuropäischen Ländern mehr als drei Millionen Deutsche, deren Situation sich durch die neuesten Entwicklungen in den postkommunistischen Staaten - mit Ausnahme von Ungarn, wo jedoch die Gefahr der Assimilation

groß ist - kaum oder gar nicht gebessert hat. Während sich das Problem der DDR-Flüchtlinge durch die Wiedervereinigung löste, sind fast 60.000 Aussiedler alleine in diesem Jahr bis September nach Bayern gekommen. Im Vorjahre waren es zwanzigtausend weniger.

Sozialminister Gebhard Glück erklärte den Rückgang um 40 % seit dem September mit dem seit dem 1. Juli geltenden Aussiedleraufnahmegesetz, dem nach jeder Deutschstämmige das Verfahren von seinem jeweiligen

FÜR UNGARN-DEUTSCHE

RESSORTLEITER: BÉLA SZENDE

Exodus der Deutschen? Reflexionen eines Deutschstudenten auf die Aussiedlerproblematik

Land aus betreiben muß und erst wenn ein Aufnahmebescheid vorliegt, nach Deutschland kommen darf. Weiterhin können die Aussiedler im sozialen Wohnungsbau nicht mehr bevorzugt werden, sondern sie müssen mit den Einheimischen konkurrieren. Außerdem nimmt die ehemalige DDR künftig etwa 20 Prozent der Aussiedler auf.

Worauf es Deutschland nun ankommt, sind Überlegungen anzustellen, wie man den Verbleib auswanderungsfreudiger Deutschstämmiger in den früheren Ostblocklän-

dem fördern könnte.

Am Beispiel Rumäniens erläutert die neuen Vorstellungen Sozialminister Glück wie folgt: "Hier kann man jetzt Kultur- und Begegnungszentren einrichten, Schulen und Kirchen aufbauen und helfen, Gedenkstätten zu erhalten. Das setzt aber voraus, daß genügend Menschen bleiben..."

Dem Anschein nach sind jedoch diese Maßnahmen für die jüngere Generation nicht mehr ausreichend. Es sieht so aus, daß bloß die Alten bleiben werden. Was sich noch etwas vom Leben verspricht, wird nach Deutschland wollen.

Auf einen Vergleich zwischen Aussiedlern und Asylbewerbern angesprochen, meinte Glück, Asylrecht und Aussiedlung hätten nichts miteinander zu tun. "Asylbewerber haben die Chance nicht, hier eingegliedert zu werden, die stammen aus einem ganz anderen Kulturkreis." Das 'Aussterben' der Deutschen macht dem Minister jedoch echte Sorgen: "Es gibt die Prognose, daß wir bis zum Jahr 2030 auf 48 Millionen Bundesbürger schrumpfen."

Das muß man sich wohl überlegen!

(Tamás Miha)

Karawanken - Brücke oder Mauer?

1. Teil
Wir haben schon öfters über die schwerwiegenden Probleme der Volksgruppen in Kärnten berichtet, es ist nämlich jenes österreichische Bundesland, das am meisten von den immer schärfer werdenden Auseinandersetzungen zwischen der deutschsprachigen Mehrheit und der slowenischen Minderheit betroffen ist. Der 70. Jahrestag der Kärntner Volksabstimmung, und die im Zusammenhang damit erneut aufgeflamten Diskussionen haben nun diesen Nationalitätenkonflikt in unserem westlichen Nachbarland wieder einmal in den Mittelpunkt der Aufmerksamkeit gelenkt. In der jetzt beginnenden Serie werden wir versuchen, über die Beweggründe dieser Auseinandersetzungen unseren werten Leserinnen und Lesern eine unvoreingenommene Darstellung zu bieten.

Bevor wir auf die heutigen Probleme eingehen, lesen Sie unsere kurze historische Zusammenfassung, um den Ursprung der Gegensätze besser zu verstehen.

Deutschösterreich, wie sich die am 12. November 1918 proklamierte Republik nannte, war ein Restbestand der großen Donaumonarchie, über dessen Grenzen in den Anfängen keinerlei Klarheit bestand. Für Österreichs Nachbarn, die sich aus ehemaligen Kronländern der Monarchie zu Nationalstaaten entwickelten, ein starker Anreiz, durch Gebietsannexionen vollendete Tatsachen zu schaffen, und die Grenzen ihren nationalen Wunschvorstellungen gemäß, notfalls mit Gewalt zu fixieren. So war das durch die Tschechen im Sudetengebiet und durch die Italiener auch in Südtirol. Die Südslawen ahmten diesen Vorbildern nach und betrachteten das geschlagene Deutschösterreich gleichfalls als Selbstbedienungsladen zur Befriedigung ihrer Gebietsforderungen.

Der Waffenstillstand vom 3. Oktober 1918 räumte zudem den Truppen der Entente, also der Sie-

germächte, das Recht ein, sich im Gebiet des deutschösterreichischen Staates frei zu bewegen und strategisch wichtige Punkte zu besetzen.

Die Laibacher Slowenen, obgleich nicht der Entente zuzurechnen - immerhin hatten sie ebenso wie die Kroaten und die Ungarn Schulter an Schulter mit den deutschösterreichischen Soldaten gegen die Entente gekämpft - glaubten sich jedoch berechtigt, in Südkärnten einzumarschieren und in den dortigen Gemeinden slowenische Verwaltungsstellen einzurichten. Die slowenischen Gebietsforderungen schlossen anfangs ganz Kärnten mit ein, als sie später ihre Forderungen reduzierten, bestanden sie aber noch immer auf die Abtretung ganz Südkärntens, inklusive der Städte Villach und Klagenfurt.

Von Wien aus gingen anfangs gegen diese Annexionsversuche keinerlei Gegenaktionen aus. Kärnten war jedoch nicht bereit, den Eindringlingen freie Bahn zu lassen und im übrigen - wie die Regierung in Wien - darauf zu vertrauen, daß die Siegermächte in den Friedensverhandlungen Deutschösterreich jene Gebiete zusprechen werden, die sich im Sinne des von US-Präsident Woodrow Wilson verkündeten Selbstbestimmungsrechtes klar für die Zugehörigkeit zu diesem Staat entscheiden. Von dieser, wie sich bei den Friedensverhandlungen in St. Germain bald herausstellen sollte, gänzlich unbegründeten Vertrauensseligkeit hielten die Kärntner nichts: in der vorläufigen Landesversammlung setzte Landesverweser (Landeshauptmann) Lemisch am 5. Dezember 1918 den historischen Beschluß durch, daß sich die Kärntner den Eindringlingen mit Gewalt widersetzen. Von dieser Haltung ließ sich der Landesverweser auch durch den Einspruch des Staatssekretärs Otto Bauer nicht abbringen, der als Verantwortlicher für die Außenpolitik der neugegründeten Republik dem bewaffneten Widerstand ausdrücklich die Zu-

stimmung versagte.

Nach den ersten Erfolgen der Abwehrkämpfer (Jänner 1919) kam es zum Waffenstillstand, den die Südslawen am 29. April brachen, doch scheiterten sie in dieser zweiten Phase des Abwehrkampfes völlig und mußten das gesamte Kärntner Gebiet räumen. Am 28. Mai aber traten die Südslawen erneut zu einer Generaloffensive an und durchbrachen diesmal mit ihrer fünfzehnfachen (!) Übermacht die Front der Abwehrkämpfer, Klagenfurt wurde von ihnen besetzt, Landesverwaltung und politische Führung mußten von Klagenfurt nach Spittal an der Drau übersiedeln.

Paralell zu diesen wechselhaften Kämpfen entwickelte sich eine rege diplomatische Aktivität um Kärnten. Hier spielte vor allem eine amerikanische Studienkommission eine Schlüsselrolle. In deren Auftrag reiste der amerikanische Offizier Miles nach Kärnten, um sich dort an Ort und Stelle ein Bild über die Verhältnisse im Land und über die Hintergründe des Grenzstreites zu machen. Miles konnte sich rasch davon überzeugen, daß in Kärnten die heimatstreuere Bevölkerung an der Einheit des Landes festhält und sich mehrheitlich der Abtretung des gemischtsprachigen Gebietes an Slowenien widersetzt. Der Bericht, den Miles den amerikanischen Unterhändlern bei den Friedensverhandlungen in Paris erstattete, bewirkte ein Umdenken in der amerikanischen Delegation und wirkte sich zweifellos günstig auf die Meinungsbildung innerhalb der Siegermächte aus, ob es gerechtfertigt sei, oder nicht, die Bevölkerung des gemischtsprachigen Gebietes in einer Volksabstimmung entscheiden zu lassen, ob sie zu Kärnten oder zum SHS-Staat, dem späteren Jugoslawien gehören wolle.

(Welches Ergebnis die Volksabstimmung gebracht, und welche Folgen sie ausgelöst hat, können Sie in unserer nächsten Nummer lesen)

Imre Kőnczöl

Fejben felzárkózni

Válságprogram helyett felnőttképzést!

Az analfabétizmusa miatt korábban kirúgott sekrestyés sikeres üzletember lett, és pályája csúcsán megkérdezték tőle: mi lehetett volna belőle, ha még írni-olvasni is tud? Válasza: "Akkor sekrestyés"... Az angol mese meghökkenítő, a magyar viszont "csak" tény: a Mercedesszel száguldozó vállalkozó diplomás embert alkalmaz olvasónak és egyben sofőrnek... Mivel nem tud olvasni, még a teszt-lapokat is el kellett kerülnie.

Vállalkozónk így úszta meg negyvenéves "kulturforradalmunkat", a társadalomnak viszont most szembe kell néznie a kérdéssel: mekkora az írástudatlanság ma nálunk? S hogyan, mennyiben akadályozza ez a gazdasági kibontakozást?

Egymillióan parkoló pályán

- Analfabéta az, aki ténylegesen a betűket sem ismeri, és az is, aki nem tesz a neve helyére X-eket, de nem képes felfogni, mondjuk, egy 60 soros egyszerű újsághír lényegét - mondja dr. Koltai Dénes, a JPTE tanszékvezető docense, aki évente dek óta foglalkozik munka és képzettség összefüggéseivel. - Mai felnőtt népességünkben nagyon sok, mintegy 200.000 ember tartozik közéjük. A legtöbben közülük valahol leblokkoltak, vagy "nem vette őket észre" az ún. buktatásmentes iskola. Sajnos, számuk állandóan újratermelődik. Önmaguknak is nagy problémát okoznak, de még nagyobbat a társadalomnak, mert ha nagynehezen találnak is valamilyen munkát, ennek a színvonala végtelenül alacsony. Ahhoz, hogy gazdaságunk utoléjre vagy legalább megközelítse Európát, mintegy 1.200.000 embernek kell új szakmát találni, ám az említettek semmiféle tanulásra, átképzésre nem alkalmasak.

A TK Felnőttképzési és Közművelődési Tanszékének kutatásaiból tanulságos kép tárul elénk. A legérdekesebb, hogy más, jóval fejlettebb országokban legalább annyi az analfabéta, mint nálunk. Az arányuk sem kisebb, de a legtöbb helyen már tízhúsz éve rájöttek arra, hogy a felnőttoktatás nemcsak a lemaradtak segítője, hanem - a munkaerőszolgáltatással karöltve - önálló funkciója is van. Közvetlenül segíti a struktúraváltást, a gazdaság modernizációját. Egy berlini dokumentum a helsinki záróokmány szellemében egyenesen úgy fogalmaz, hogy a társadalmi destabilizáció fő oka a műveletlenség. Hogy ellene teheszünk valamit, ahhoz legalább három dolog kell.

1./ Olyan társadalmi intézményrend-

szer, aminek a felnőttoktatás része, 2./ Olyan értéktelített gondolkodás, amiben ennek helye van, 3./ A technikai-technológiai innovációt "kitermelni" tudó szellemi háttér.

Am Nyugat-Európától az alapképzésben is akad tanulnivalónk.

- Üzemhalmaz-vállalataink rengeteg szakmára, túlzott munkamegosztásra rendezkedtek be - állítja dr. Krisztián Béla, a tanszék adjunktusa. - Pedig a továbblépést nem ez a túlzott, szinte már a vállalati állománytáblákra lebontott megosztottság szolgálná, hanem egy szélesebb alapképzettség. Betanított munkások a Siemensnél vagy a Philipsnél is vannak, de ott ez nem "szégyen", sőt, természetes, mert azt jelenti, hogy speciális tudással látják el a jó alapképzettségű embereket. Németországban, ahol ezt személyesen is megismertem, egy hamburgi hajógyári munkás bármikor elmehet, mondjuk Szászországba textilművesnek, mert alapképzettsége révén

ebbe a hálóba is belefér. S ez az egyenletes szakmai igény egyben mobilitást, illetve a viszonylag nem túl nagy arányú, tehát kezelhető munkanélküliséget is szavatolja, hiszen átképzéssel sokfelé el lehet helyezkedni. A mi szakmunkásképzőinkben sem "munkahelyi funkciókat" kellene tanulni, hanem egy lehetőleg magas szintű technika mindenütt érvényes elemeit. A jelenlegi, sokszorososan párhuzamos szakmát nyújtó iskolákat nem célszerű fenntartani már azért sem, mert a végzetek elhelyezkedése eleve kétséges. Az alapképző iskoláknak is változniuk azaz versenyezniük kell, de át kell formálni a vállalati igényeket is.

Beépített korrekció

- Azt jelenti ez, hogy a vállalatok a munkanélküliség kezelésére készülnek fel?

- Pontosan. Egy-egy ágazaton belül kisebb-nagyobb előrelátással, az átképzésekkel az elbocsátások megelőzhetővé lennének. Talán nincs messze, hogy az energetikai iparágban a fölöslegessé vált uránbányászok például munkát találnak a hulladékéltelvezésben, a hőerőművek egy láncot alkotnának a bányákkal és az áramszolgáltatókkal. Franciaországban például, ahol az energiát döntően uránból nyerik, az összehangolt munkaerőgazdálkodás is természetes. Hogy az "elbocsátott légiók" ne okozzanak megoldhatatlan munkanélküliséget, az ágazaton belül alakították ki előzetes korrekciót. Új pályára állítják azt, aki fölöslegessé válik, de még idejében. Lehet, hogy kapun kívül kerül, de valamelyik rokonszakmában belül marad az ágazaton. Aminek persze megint csak a szélesebb alapú szakképzés a feltétele.

Nyugat-Európa legtöbb országának tehát maguk a vállalatok előzik meg a munkanélküliséget - egésze-

rően azzal, hogy maguk gondoskodnak az át- és továbbképzésről. Ez nekik is megéri, mert megtartják a törzsgárdát egy komolyabb termék-szerkezetváltás esetére is, mert olyasmire képeznek, amivel az alkalmazott gyárkapun belül is továbbléphet. Az át- és továbbképzés természetes feladata számos szervezetnek, egyesületnek - nemcsak a gazdasági kamaráknak, hanem pl. az egyházaknak, karitatív csoportoknak is. Eütlő még például az NSZK munkaügyi szervezeteinek is bőven akad tennivalója! Németországban minden ezer munkavállalóra jut egy munkaügyi hivatalnok - a megfelelő háttérrel és hatáskörrel, és ez nem a mindent magának vindikáló beleszólást, hanem a segítséget és a szakmai felügyeletet foglalja magában.

Finnországban is hatalmas a tekintélye a felnőttoktatásnak, mert feladatainak nem egyszerűen a tudásbővítést, hanem a társadalom stabilizálását tekintti. A finnek két év alatt két technológiai váltást hajtottak végre: "lecserelelték" például a hajóipar felét. Sokak szerint nekik van a legtöbb esélyük rá, hogy ők legyenek földrészünk Szilícium-völgye. Vezetőikéik ugyanis belátják: a munka-, illetve munkahelyi kultúra az általános tudás függvénye - és megfordítva. Nagyon sok függ attól, mi lesz e téren nálunk, ahol a kultúra - valljuk be! - még mindig csak dísz, hab a tortán. Átalakulhat-e - és egyben társadalmiasodhat-e - ilyen racionális módon a magyar felnőttoktatás?

A tudás: nemzetmentés

dr. Krisztián Béla: - Alapfokon a mai szakmunkásképző intézetek sokoldalúan továbbfejleszhetőek. Erre kell építeni, a nagyobb szervezeti változásokra nincs erőnk. Válaszúthoz értünk: vagy olyan struktúrát alakítunk ki - a már pontosan kimunkált nyugati minták után -, ami azonnal visszahat a gazdaság modernizációjára, vagy a régi, követő módon, tűzoltómunkával "haladunk" tovább.

dr. Koltai Dénes: - Alapkérdés, hogy kikre hárítjuk a struktúraváltás költségeit. Amerikában egyértelműen annak kell kiképeznie a munkást, aki elbocsátja. Hasonló a német megoldás. E két ország tehát nemcsak a munkanélküli segélyt takarítja meg, hanem a munkahelyen tartja az adózókat is. Finnországban a felnőttképzés nemcsak iparpolitikai, hanem szociálpolitikai kérdés is. Sőt, kimondták: alapvető a finn nép fennmaradása szempontjából!

És nálunk? Jó jel például a munkaügyi intézetek megalakulása, bővülő, versenyzető szerepe Pécsen - késik viszont a regionális intézmény létrejötte Nagykanizsán. A szakemberek már dolgoznak a szakmai nomenklatúra egyszerűsítésén - elhangzott viszont az is, hogy januártól a költségvetés a dolgozók esti iskoláit nem támogatja...

El kell döntenünk, merre tartunk. ■

Varga Dávid • Fotó: Tóth László

Válaszúthoz értünk

Kérjük az új nyugdíjtörvényt!

A nőknél is 60 év?

A nyugdíjazás mai rendszerével jószerével senki sem elégedett. A megérdemelt pihenésre jogosultak, vagy már nyugdíjban lévők azért háborognak, mert állandó vesztélyben érzik öregkori jövedelmük értékállóságát, az államháztartás egyensúlyának éber őrei pedig rendszerint azon sopánkodnak, hogy nincs pénzük, számukra nagy teher a társadalombiztosítás. Bár elmúltak már azok a "szép" idők, amikor a járadékok a költségvetési "nagykalapban" tűnnek el, ma már a társadalombiztosítás ügyeit önálló szervezet intézi, a tőkét is ők kezelik.

A költségvetési hiányok pótlására viszont még így is úton-útfélen

belenyúltak a társadalombiztosítás bukszájába, így fordulhatott elő az a furcsa helyzet, hogy volt ugyan pénzük, de a kifizetéseket mégis hitelből kellett fedezni. Eme áldatlan állapotban mindenféleképpen változtatni kellett, s a jelek szerint mára már összeállt egy olyan tervezet, amelyet elfogadásra az Országgyűlés elé terjeszhetnek. Nem élénk viszont Magyarországon, ha a feltehetően negy-öttszáz csapásos eredményező parlamenti vita előtt ne keltek volna számyra hírek a várható törvény egyes szabályairól.

Az elképzelések szerint vegyes nyugdíjrendszert vezetnének be, amely az állampolgári jogán járó

alapnyugdíjából s a járadékon alapuló kötelező nyugdíjbiztosításból tevődne össze. Az állampolgári jogon járó rész nem érné el a létminimumot, megközelítően annak 60 százaléka lenne. A fedezetet erre a költségvetés nyújtana, hiszen nem járadékfizetésen alapul, mindenkinek állampolgári jogon jár: a magyar állam vagyonából való tulajdonosi részesedését jelentené. Ezt egészítené ki a járadékfizetésen alapuló nyugdíj. Részletkérdés, de azon még sok vita van, hogy az egész életjövédelmet, vagy csak az utolsó tíz évet vegyék-e alapul. Az már viszont bizonyos, nyugdíjplafont állapítanak meg, a kifizethető legmag-

sabb összeget a legalacsonyabb nyugdíjak háromszorosában, illetve húszezer forint körül rögzíthetnek.

Szinte mindenki arról érdeklődik, vajon hogyan alakulnak a korhatárok. A főigazgató szerint az előterjesztésükben nem a korhatárok alapvető változásáról van szó, hanem a nyugdíjbavonulás feltételeinek módosulásáról. Bevezetnének a teljes jogú nyugdíj fogalmát, ami azt jelentené, hogy 2000-tól 30, 2005-től 35 év munkaviszony után járna a teljes jogú nyugdíj. Ennek alapján viszont a nők nyugdíjkorhatára a férfiakéval azonos lesz. A hatvanéves korhatár nem lenne merev: aki a 30, illetve 35 éves korhatárt eléri, megkaphatja a teljes jogú nyugdíjat. Beépítenének egy gyermeknevelési kedvezményt is. Minden, legalább szakmunkásvizsgát tett gyermek szülei gyermekként egyéves korekvedezményt kapnának, s a korekvedezményről egymás javára lemondhatnak. Az iskolai végzettség meghatározására azért van szükség, mert a társadalombiztosításnak

magas jövedelmű, nagy járadékot fizető állampolgároknak van szüksége, s ezt ezzel a kedvezményrel kívánja ösztönözni. A nyugdíjak értékállandóságának megőrzéséről már a jövő évtől kezdődően gondoskodni szeretnének. Január elsejétől, még az inflációt megelőzendő végrehajtásának egy 10 százalékos emelést. Ezután félévenként, a KSH által szolgáltatott inflációs adatoknak megfelelően egészítenék ki a nyugdíjakat. Az értékmegeőrzést viszont csak a nyugdíjplafon mértékéig vállalná a társadalombiztosítás illetve itt kapcsolódna a régi és az új rendszer. Akinek ennél magasabb a nyugdíja, választhat: vagy lemond róla a valorizáció kedvéért, vagy tíz évig nem részesülhet az értékállandóságot biztosító korrekcióból. A félévenkénti kiegészítésnél figyelembe vennék a munkaviszonyba eltöltött időt: tízéves munkaviszonynál a kiegészítés csak 8, tíz és húsz év között 9, húsztól harmincig 10, harmincéves munkaviszony felett 11 százalék lenne. ■

Békássy Gábor

Gyilkosok mindig lesznek?

A komlói gyermekgyilkos a vádlottak padján

Sokszor gondolkodtam már azon, mit mondhatnék az utolsó szó jogán, egy rám szegezett puskacsó előtt. Lehetnének-e józanító érveim akkor, amikor bárki fegyvert foghat a másíkra, amikor az emberi méltóságot sárba tipró, az értelmet kiröhögő ösztöné az irányító szerep? Csillapíthatnám-e a gyilkos indulatát, amikor az vére szomjazik?...

Mindig tragédia a vége, ha elszabadulnak az ösztönök, s néha a tragédiák közt is a legsúlyosabb: emberhalál. Pedig gyilkosnak senki sem születik. Csak azzá lesz, mert nem tanította meg senki elviselni, hogy ami a másíknak van, neki nincs. Nem tanította meg senki a vad dühöt levezetni, az izzó bosszút kezelhetővé szelídíteni. Nem tanította meg senki örömszerző vágyát méltó emberi módon kielégíteni. Nem akadt senki, aki megtanítsa, hogyan oldja fel magában a feszültséget, amely ha robban, elsőként az ész korlátait veti szét.

Ezért halt meg tavaly szeptemberben a komlói Orsós Anikó. Ezért szenvedett el borzalmas kínok közt huszonhat késszúrást. Csak azért, mert ott volt a robbanásnál. Hiszen mit tehetett a négyéves kislány gyilkosává lett szomszédjának anyagi gondjairól? Arról, hogy Vas Évát aznap is magára hagyta az élettársa? Mit tudhatott a gyerek az értelmi fogyatékosok olyan gondjairól, melyekről ha hall is, a legtöbb felnőtt sem vesz tudomást, s amelyekről okos szóval, segítő szándékkal senki sem beszélget velük? Debilis gyilkosa kínjairól, aki harminchat évesen ismerhette fel – hogy aztán kénytelen újra elfelejtse – szeretkezni nemcsak önmagával lehet. De sohasem tanulta meg, mert nem volt kitől, rátörő vágyát ha kell, enélkül is lecsillapítani.

Ezért az elszabaduló ösztönök, melyeknek nem tudott gátat vetni semmi –, ezért sérült meg Orsós Anikó. Aztán a szűkülő félelem vér-

ző teste láttán (jaj, mi lesz ha kiderül, mi történt!) – ezért gyilkolta meg a gyereket. Brutálisan, állati indulattal, mintha nem is egyszer akarná életét kioltani. Lehet-e mentség erre a szörnyűségre? Főleg ha aki elkövette, mindig is tudta, hogy ölni nem szabad.

Vas Évát természet elleni erőszakos fajtalanságért, aljas indokból és céllal különös kegyetlenséggel elkövetett emberölésért tizennyolc év fegyházbüntetésre ítélték. Gyilkosnak ő sem született. A hiány torzította azzá. Annak hiánya, hogy a saját szintjén uralni tudja önmagát. Egy olyan világ hiánya, amelyben példamutató tanítóként bárki nevelhet erre képes gyerekeket. Mert amíg lakóiban a kezelhetetlen feszültség csak gyűlik, s robbanásával bármikor elszabadulhatnak az ösztönök és az indulatok, mindig történhet tragédia... ■

Molnár Valéria
Tóth László felvétele

Terrorelhárításon Amerikában

Depolitizált rendőrséget, szakmai hozzáértést

Elmúlt már az az idő, amikor úgy gondoltuk, az utcai támadások, lakásfosztogatások csak másokkal történhetnek meg. Már nappal is félünk az utcán, a záraitkat mindenesetre megerősítjük a lakásajtón. Szidjuk a közbiztonságot:

– Ma azt mondják a magyar rendőre: bizonytalan, nem mer intézkedni. Huszonöt évvel ezelőtt a rendőrség társadalmi megítélése ilyen volt Amerikában is, – mondja Szőke Attila rendőrnagy, a Baranya Megyei Rendőrfőkapitányság közrendvédelmi osztályának vezetője, aki nemrég terrorelhárítási továbbképzésen vett részt Louisiana állam fővárosában Baton Rouge-ban.

– Az állampolgárok Amerikában sem szerették az egyenruhás rendőrt, intézkedéseiket egyoldalúan kritizálták. Aztán egy nagy kapcsolatépítő kampány kezdődött a rendőrség és az állampolgárok között. Az eredmények látványosak. Ezt az esti járórszolgálatok alkalmával tapasztalhattam Baton Rouge-ban.

gyakorlatát olyan szakemberek oktatták, akik gyakorlati, – európai, ázsiai és amerikai – tapasztalatokkal is rendelkeztek. Videofelvételeket láttunk terrorcselekményekről, elemeztük azokat, modern gépfegyvereket próbáltunk ki. A harmadik hét végén vizsgáztunk, ennek tárgya egy terrorakció elhárításának megtervezése és kivitelezése volt. A három hét persze nem varázsszer. Alapokat adott, melyekre könnyebb lesz építeni. Oktatóanyagot várok, egy részét én már ismerem. Komplet vizuális és elméleti anyaggal tudok a megyei kommandócsoporthoz továbbképzéséhez hozzájárulni. Erre szükség van, ha csak a nemzetközi terrorizmus terjedésére gondolunk, de a hazai bűnözés prognózisa is kedvezőtlen.

– Sokat megtanult a kinti kollégáktól, olyasmit is tud, amit itthon egyelőre kevesen. Önről viszont sokan tudják, hogy a Münnich Ferenc társaság tagja volt. Most Önök vannak ellenük. Nagyon meglepne, ha valakiben az merülne fel, hogy kiképeztünk egy olyan embert, aki a visszarendeződés híve volt és most már csak az alkalomra kell várni?

– A Münnich Ferenc Társaság megszűnt.

– Igen, de nem csak egy szervezetet, hanem egy hovatartozást is jelentett.

– Természetesen. De azt is tudnia kell, hogy amit a Münnich Ferenc Társaságról tőbben feltételeztek, – a társaság tagjaként belülről tudtam – nem voltak igazak ezek az állítások. Megvoltak persze a szélsőségek, ezek nagyon sokat ártottak. De szó nem volt arról, hogy visszarendeződést akartunk. Nem várunk ilyen alkalomra.

– Azt viszont jogos kérdésnek érzem, hogy egy volt párttitkár, aki rendőr is és az volt a rendszerváltás előtt, hogy él meg adott szituációkat. Néhányan azok közül, akiket pár éve még zaklattak, ma vezető politikusaink. Nemrég még azok ellen kellett fellépniük, akik esetleg azért mentek ki az utcára, mert ezeket a változásokat akarták. Adódhat szituáció, hogy meggyőződése ellenére kell fellépnie.

– Sosem mondtam, hogy könnyű volt az átállás. Egy emberből nem lehet parancs alapján kiiktatni a politikai hovatartozását. Én most is baloldalinak vallom magam. Úgy gondolom, egy erős baloldalra, szüksége lenne országnak. De a politikai hovatartozásom nem befolyásolhatja a munkámat. Nyilván tudja, hogy az új belügyi tárca törekvése is a rendőri munka depolitizálása. A szakmai kompetenciánk legyen a fő szempont. Én a rendet védem, nekem ez a feladatom. De, ne gondolja, hogy félre akarok beszélni. Nagyon nehéz úgy a rend védelmét magamban megfogalmazni, hogy e mögött nincs politika, hincsenek emberek. Én mindaddig csinálom ezt a munkát, amíg nem kapok olyan parancsot, ami az én elveimmel – nem feltétlen a politikai elveimmel – ellenkezik. Nem könnyű erről beszélni, de arra gondolok, hogy ha az életszínvonal romlása miatt kimennek az emberek az utcára tüntetni, és ott nem örnek, nem zúznak, ellenük nem lépek fel. Inkább föllállok ebből a székben. ■

Schillinger Erzsébet
Fotó: Tóth László

Sokkal határozottabban keményebben lépnek fel, de a fogadtatás is más. Szimpátiával találkozik. Erzi a kinti társadalom, hogy a jól képzett rendőre szükség van. Persze az amerikai rendőr nem olyan körülmények között dolgozik, mint a magyar, és ez a fő különbség. Nagyon stabil társadalmi háttér van mögötte, nagyszerű technika, és olyan törvényességi alap, melyek tudatában eredményesen lehet dolgozni. A magyar rendőr ideiglenes szolgálati szabályzat jegyében dolgozik, de rendőri ellenőrzési jogosítványok nélkül, mivel ezeket visszavonták. Szerintem a világon ez a szervezet az egyetlen, amelyik ilyen körülmények között működik, nem is csoda, ha bizonytalan, mikor intézkedni kell.

– Hogy kerül egy pécsi rendőr Amerikába, terrorelhárítási továbbképzésre?

– Az amerikai kormány egyéb megállapodások mellett azzal is segíti a magyar kormányt, hogy speciális szakterületeken kiképzésben segítséget nyújt, s ezek költségeit is fedezi. Így három hétig vehettem részt ezen a tanfolyamon.

– Már egy ideje beszélgetünk és nem esett szó a terrorelhárításról.

– Talán azért, mert a „hétköznapi” rendőri munka körülményei nagy hatással voltak rám. Pécssett háromszáz rendőr és negyvenöt kocsi van. Baton Rouge-ban egy Pécs méretű körzetben hatszáz rendőr és hatszáz kocsi. Helyi járatról nem lehet nyomozni...

– Mit tanult és az hogyan hasznosítható itthon?

– A terrorelhárítás elméletét és

ANYAGMOZGATÁS?

minden feladatra

környezet kímélő

tartós igénybevételre

hosszú élettartamú

bármely munkaterületre

egyszerűen kezelhető

LINDE-TARGONCÁK!

ÖSWAG – HUNGAROLIFT
1300 BUDAPEST III.,
HAJÓGYÁRI-SZIGET
TEL:1887-330
TLX:22-4665, FAX:168-7057

ÖSWAG

Műszaki tanácsadás
SZERVÍZ
Hívjon!
Házhoz megyünk!

Fortélyos félelem...

„Félek, hogy a hétvégi torlaszpítással máris valami jövételen történt. Félek, hiába jut ezután konszenzusra a kormány, az ellenzék és a szakszervezet, az október 25-27-i példán vérszemet kapva, jelentős erő mozdítható majd az ország destabilizására.” - írta Havasi János A HELYZET múlt heti számában. Úgy vélem, félelem - mivel helyzetértékelése az - egyoldalú. Ugyanis a váltságot a kormány intézkedése idézte elő, és a torlaszpítés erre volt reakció. Én akkor félnék igazán, ha a kormány döntését, és ezzel kormányzati gyakorlatát elfogadta volna a társadalom. Mert a destabilizálódáshoz ez lett volna a leg-hatékonyabb út.

Ugyanis a kormány - immár bevett szokása szerint - megszarolta a társadalmat. Mondván: szabadon választott parlament szabadon választott kormány vagyok, legitimitásom kétségtelen, tehát belátásom szerint, minden más erő és szervezetet kizárva kormányozhatok. Ez az a logika, melynek alapján a benzinár-

emelés időpontjáról, módjáról és mértékéről döntöttek. De ez a logika elfogadhatatlan! Ugyanis a kormány megalakításának demokratikus módja még nem jelent automatikusan garanciát arra, hogy működése nem rejti magában autokratikus vonásokat. És a társadalom most, éppen egy diktatórikus eszközzel hozott, eleve hibás, a lakosság összességének jelentős érdeksérelmet okozó döntést blokkolt a blokkáddal.

A fentebb leírt kormányzati logika kialakulásában súlyos felelősség hárul a kormánykoalíció pártjaira, és persze más pártokra is. Ahelyett, hogy a rendszerváltás tartalmát helyezték volna propagandájuk (és főképp tevékenységük) középpontjába, a rendszerváltás fogalmának egy primitív (ál)változtatással lepték meg az országot és léptek be az elitétek háborújába. Kulcsszóvá a személyesre lett. A kommunizálás a régi, és a szocialista elit, a zsidózás a liberális elit kiszorításának eszközévé magasztosult. A váltsz nem késett: mucsázás, antiszemitizálás. A sorrend persze meg is fordítható. Látványos

és szemérmetlen vita zajlott a szemünk előtt arról: ki vörös, ki zsidó, ki keresztény, ki magyar? Hogy mennyire érték és hatalom kisajátításról van szó, elemezze ki-ki maga. Az MDF szellemi rohamosztagainak - Csengey és Csurka urak - propaganda-füstbombái mögött a többség számára rejtve maradt, hogy a tényleges rendszerváltás, a társadalom demokratizálása, a gazdaság talpraállítása - enyhén szólva - megrekedt.

A vitathatatlan eredmények mellett (többpártrendszer, parlamentarizmus, önkormányzatok) társadalmunk szembe találta magát a hatalmi monopólium, a hatalmi gőg újjászülésével. A koalíció pártjai nyíltan hirdették, hogy a nemzet értékeinek teljességét egyedül ők hordozzák. A hatalmi hegemonia érdekében illegitimé nyilvánították egyebek mellett a társadalmi vita intézményét és a szakszervezeteket.

Mindez törvényszerűen vezetett a kormány magabiztos benzin-döntéséhez. De mindez beleépült az álljt parancsoló torlaszokba is. ■

Bognár László (Pécs)

Emlékezünk, Veletek vagyunk!

'56 novemberének első-második hetében még csikorogtak a tankok, süvítették az alnák, kelepelték a gépfegyverek. Szórták a halált.

A Mecsek ködös hátán pattogtak a lövedékek, egyik-másik élő húsba is fúródott. Apák, fiak és gyermekek fejébe, szívébe, tüdejébe.

Jóbarátom, Weinhardt Béla, egykori „ellenforradalmár és elítélt” diktálja emlékezésemet.

A Tettyén egy ávos egyenruhás törzsőrmester állt egy orosz tank tetején, kezével adta onnan a jeleket az aknavetőöknök, milyen irányba is tüzeljenek. Erre! Arra! Mindenhová! Arasson a halál! Lent a városban meg a szülők, fivérek, nővérek és gyermekek kémlélték a megvadított hegyet. Minden robbanásra, süvítésre felszisszentek, eltorzult az arcuk. Mintha őket találták volna el.

A Kossuth Lajos utcában egy síró, jajveszékélő asszony meg a fiúgyermekét kereste. Két napja nincs már a fia, zokogta.

- Istenem, talán már, talán már...

Weinhardt Béla és barátja karonfoglák, vígasztalták. Katonaviselt emberek ők, felmernek majd a Mecsekre, lesegítik az ottrekedteket. Hiszen már szertefoszlott úgys minden remény. Elindultak, de a Tettyéig értek csak. Ott hivalkodott a tank, tornyában az ávos törzsőrmesterrel. Vissza, vissza! Másfelé osontak. Megtudták, hogy a „mecseki láthatatlanok” zöme Kantavárnál a nyugati határ irányába fordult. A sebesülteket elsősegélyben részesítette Kulcsár doktor, a sikondai bányász-szanatórium főorvosa. Ahogy tudta, gyógyszereket is ellátta őket.

És a többiek, akik sebre sebet kaptak, akiket lekaszált a halál? Őket a Dischka Győző utcai kórhozbanra vitték.

Weinhardt Béla villanyserelő és orvostanhallgató barátja, a két leendő „ellenforradalmár és elítélt” engedélyt kapott Beöthy professzortól, hogy a fiát kereső anyával beléphessenek a hullaházba.

Képes erre egy anya?

Leírhatatlan, szívethasító volt a látvány a kórhozban. A műköből készült boncaszalonon 11 holtest fektült. Volt, akit szinte kettéfűrészelt a sorozat, volt repesztől lépett halott. Pufajkában, kék és szürke munkaruhában voltak a megholtak. Mindegyik csupa vér, alvadék. Az avarrá lett,

lehullott őszi levelek ráragadtak a szemekre, szájakra, az agyonázott gúnyákra.

Emlékezünk, Veletek vagyunk!

Azán az anya meglelte fiát! Nem ment hát napnyugatra, itt volt kiterítve a véres bölleárasztalon! Egyetlen édes Istenem!

A többiek tragédiájáról csak később értesült a család. Akad, akit máig sem kerestek. Talán azok veszítették el, akik napnyugatra indultak...

A Magyar Politikai Foglyok Szövetsége, a Történelmi Igazságtételi Bizottság, a Recski Szövetség megfogadott valamit 1990 nyarán.

Felfedjük a sírhelyeket, azonosítják a „mecseki tüzenegy” temetői iratanyagát, felkutatják a hozzátartozókat.

Klencz Tibor joghallgató volt 1956-ban. Aztán kizárták az egyetemről, majd börtönbe csukták. Édesapja, néhai Klencz Alajos 1925-től 1959-ig volt a pécsi temető gondnoka. Lelkiismeretes, pontos hivatalnok volt. Szép, apró betűivel és jelekkel eligazítást is vésetett a „halotti főkönyv” lapjaira. Fia tudott erről. Megfejtette a jeleket: lótt seb a nyakom, a tarkóm, a tüdő és szív tájékán! Egy, kettő, három vagy sokkal több!

A fiatal Klencz és Vajgert György nevű sorstársa átböngészte a temető adminisztrációját. Segített nekik egy nagyon szolgálatkész hivatalnoknő.

Addig is, most novemberben, a halottak és a magyar tragédia szomorú hónapjában közzétesszük neveiket, hogy meríthessenek hitűkből a ma élők. Azok is, akik elgyengültek!

Versey Gyula 27 éves tanár
Bogung Gyula 44 éves bányász
Kincsei József 25 éves honvédhadnagy
Balogh Antal 40 éves gyári munkás
Tóth Ferenc 16 éves külszíni napszámos
Varga Gábor 52 éves lóápoló
Kovács János 19 éves munkás
Sátor Imre 19 éves fogatos
Ábrahám László 14 éves tanuló
Schwab György 27 éves asztalos
Rábai Rudolf 25 éves cipész

Munkások és magyarok voltatok! Emlékezünk, veletek vagyunk!
Magyar Politikai Foglyok Szövetsége
Történelmi Igazságtételi Bizottság
Recski Szövetség

A Munkástanács csak vádaskodik

A HELYZET című lap 1990. október 20-án megjelent „Munkástanácsstalanság” című cikkére reagálunk. Úgy gondoljuk, ha egy szervezet egy másik felet minősít, alapvető követelmény, hogy a minősített felet is meghallgassák. Anál inkább is, mivel a dolgozói létszám 94 százaléka szakszervezeti tag. Felhívórtónak tartja a tagság a Munkástanács azon kijelentését, hogy „A Szakszervezet is odapofátlankodott”, holott az elmúlt több évtized alatt bizonyította, hogy a kollektív-ért, a tagságáért eredmé-

nyes, érdekvédelmi tevékenységet folytat, ami a színlalalal mögött nem olyan látványos, de nem is az a cél. Ha azonos jogosítványokat veszünk figyelembe, furcsa, hogy úgy tünteti fel saját szervezetét, mintha teljes dolgozói kollektíva véleményének adna hangot.

A vádaskodások a nem megalapozott tényeken alapuló fél információk, illetve az információk nem megfelelő véleményeinek közlése vezetett oda, hogy jelenleg anarchikus állapotok uralkodnak.

A munkástanács felelőtlen, több esetben becsületsértő kijelentései ezt mesterségesen továbbcsúszítják, ezzel a

célja az, hogy a vállalatot szétzilálja, a dolgozói kollektívát megossza, mindent teszi úgy, hogy csak vádaskodik, de konkrét javaslattal, programmal eddig nem bizonyította, hogy egy olyan szervezet lenne, amely felelősséggel képviselné a gyári kollektívát.

Nyilatkozataik, amelyeket nagy nyilvánosság előtt tesznek egymásnak ellentmondóak, sokszor következtelnek, amivel a feszültséget továbbfokozzák.

A szakszervezeti tagság nevében a Munkástanács kijelentéseitől elhatároljuk magunkat. ■

Sopiana Gépgyár Szakszervezeti Bizottsága

A Volt Politikai Üldözöttek Bajtársi Szövetsége

A Kormány még 1989 augusztusában létrehozta a BM épületében azt a hivatalt, mely foglalkozott a nyugdíjkiegészítések ügyével. A BM-hez nem volt egyéb köze, minthogy a BM épületében volt elhelyezve. Ezt a hivatalt nevezték el most Kárpótlási Hivatalnak és új helyre költöztették Budapestre a Kürt u. 6. szám alá.

A mi szövetségünk nem azonos a Kárpótlási Hivattal. Mi csak besegítünk mindazoknak, akik nem járatosak az ügyekben, hogy mielőbb megkapják a szükséges és kötelező járadékukat, nyugdíjkiegészítésüket és további kárpótlásaikat. Az természetes, ha egy ilyen nagy jelentőségű hivatal csak egy helyen működik, ott tömegek vannak és állnak sorba. Minálunk pedig csak egy levél a címünkre /Bp. 1076. Péterffy Sándor u. 42. Volt Politikai Üldözöttek Bajtársi Szövetsége/ és ugyanúgy elvégezzük a szükséges

eljárásokat, mint bármely más szervezet. Mi együttműködünk a Kárpótlási Hivattal, tehát aki hozzánk fordul, éppen úgy megkapja járandóságát, mintha a Hivatalt terhelné. A kárpótlás lényege: első lépésben a kiesett nyugdíjkiért kárpótlásként nyugdíjkiegészítés a III/28-as rendelet értelmében. Második lépésben a kiesett munkabérekért nyugdíjkiegészítés, az elzártság éveitől függően emelkedő havi nyugdíjkiegészítéssel s végül tervezve van a harmadik lépés, amelyben egy összegű kárpótlást akar adni a Kormány.

Szövetségünk mindegyik lépésben teljes, kielégítő megoldást csinál a hozzánk fordulóknak sorbanállás nélkül. Személyes megkeresésekre nem kell törekedni, mert levélben sokkal jobban meg lehet oldani, törődés és izgalom nélkül a dolgokat.

Tehát a lényeges az, hogy egy

Kárpótlási Hivatal van, nincsen több. Ez a hivatal intézi az összes politikai okokból kárt szenvedettek dolgait. Szövetségünk ahhoz nyújt segítséget, hogy e hivatalba bekerüljön mielőbb a kérelmük és megindulhasson a jogos nyugdíjkiegészítés, kárpótlás folyamata. Felhívom ismételt figyelmüket címünkre. Mi nem a Belgrád rakparton vagyunk, hanem a Bp. 1076 Péterffy Sándor út 42. alatt. Nevünk a Volt Politikai Üldözöttek Bajtársi Szövetsége. Olyan özvegyek, akik újra férjhez mentek, ne számítsanak a kiegészítésre. Gyermekek csak akkor, ha maguk is internálva voltak, és a kárpótlásra pedig, csak ha a törvény úgy határoz majd, hogy egy része a kárpótlásnak örökölhető lesz.

Tisztelettel maradunk bajtársi üdvözlettel

A Volt Politika Üldözöttek Bajtársi Szövetsége

Hogy ne kallódjanak el!

A céltalanul lődörgő, csavargó, bandázó 14-18 év közötti fiataloknak szeretne szerény jövedelmet is nyújtó időtöltést ajánlani Pécs legszegényebb külvárosában a Fehérhegyi Általános Iskola.

Évről évre egyre több gyerek van, aki nem tudja befejezni a nyolc osztályt, s a dolgozók iskolájába kerülve teljesen elveszti kötődéseit. Ott hetente csak kétszer van tanítás, s akinek amellett nincs munkája, munkahelye - mind többen vannak ilyenek - csak teng-leleg a nagyváros forgatagában.

A fehérhegyi iskola pedagógusai most a Népjelölti Minisztérium pályázatán elnyert 300 ezer forintot alapozva szeretnék valamelyest enyhíteni ezeket a gondokat. Már sikerült olcsó bérű helyiséghez jutniuk, lehetőség van mezőgazdasági terület bérlésére, s kialakulóban vannak azok a szerződések is, melyek a munkába bekapcsolódó fiatalok számára

hasznos időtöltést, s még egyszer írjuk, némi jövedelmet is biztosítanak, hetente háromszor négy-öt órában. A munka mellett természetesen tanulásra is nyílna mód, hisz épp ezek a fiatalok nem kaptak otthon kellő útbaigazítást, épp ők nem bírtokolják a legalapvetőbb hétköznapi ismereteket, legyen szó sültésről, főzésről, csecsemőgondozásról, vagy szabás-varrásról akár.

Az iskola a lakóterület társadalmi szervezeteinek összefogásával már megkezdte az érintettek minél szélesebb körű megkeresését, de természetesen ettől függetlenül is várják a jelentkezéseket. Nemszak azon fiatalok jelentkezését fogadják örömmel, akiknek hasznos lehet az ilyen közös munka, közös tanulás, hanem azon felnőttekét is, akik csoport-, vagy szakörvezetőként, esetleg felügyelőként részt vállalnának a programból. Érdeklődni a 11-758-as pécsi telefonszámon lehet. ■

hasznos időtöltést, s még egyszer írjuk, némi jövedelmet is biztosítanak, hetente háromszor négy-öt órában. A munka mellett természetesen tanulásra is nyílna mód, hisz épp ezek a fiatalok nem kaptak otthon kellő útbaigazítást, épp ők nem bírtokolják a legalapvetőbb hétköznapi ismereteket, legyen szó sültésről, főzésről, csecsemőgondozásról, vagy szabás-varrásról akár.

Az iskola a lakóterület társadalmi szervezeteinek összefogásával már megkezdte az érintettek minél szélesebb körű megkeresését, de természetesen ettől függetlenül is várják a jelentkezéseket. Nemszak azon fiatalok jelentkezését fogadják örömmel, akiknek hasznos lehet az ilyen közös munka, közös tanulás, hanem azon felnőttekét is, akik csoport-, vagy szakörvezetőként, esetleg felügyelőként részt vállalnának a programból. Érdeklődni a 11-758-as pécsi telefonszámon lehet. ■

244. SZ. JOGTANÁCSOSI MUNKAKÖZÖSSÉG

Gazdálkodó szervezetek, egyéni és társas vállalkozók!

A sikeres gazdálkodás egyik előfeltétele a vállalkozás jó beindítása és optimális - a változó körülményeknek megfelelő - működése. Jogász és szakközgazdász szakembereinkkel az alábbi szolgáltatásokkal tudunk Önöknek ebben segítséget nyújtani:

- gazdasági társaságok és egyéni vállalkozások szervezése, alapítása, menedzselése, átalakítása
- gazdálkodó szervezetek, gazdasági társaságok szervezetének és belső szabályzatainak kialakítása
- privatizációval kapcsolatos ügyintézés, tanácsadás
- gazdálkodó szervek, társas és egyéni vállalkozások általános jogi képviselete
- szerződések, beadványok és egyéb okiratok készítése
- jogi tanácsadó tevékenység
- befektetési tanácsadás, értékpapírügyek
- ingatlanközvetítés
- adótanácsadás

VOSZ-tagoknak árkedvezményt adunk!

Időt, pénzt, fáradságot takarít meg, ha hozzánk fordul!

Dr. Sólmos Vilmos a munkaközösség vezetője jogtanácsos 7627 Pécs, Sorház u. 6. Tel.: 72/35-301	Dr. Bilonka Béla jogtanácsos 7633 Pécs, Szántó K. J. u. 1. A épület I. emelet 101. Tel.: 72/11-958	Dr. Busch Judit jogtanácsos 7632 Pécs, Viktória u. 3. V. emelet 18. Tel.: 72/23-521
---	--	---

Hirdessen A HELYZET-ben! 72/27-377

Apróhirdetések

Minimum 10, maximum 30 szó
1 szó - 12 Ft + ÁFA
keret: + 100 Ft
Hirdetésfelvétel 8 - 16 óráig:
Pécs, Sallai u. 7. tel.: 72/27-377
Szekszárd, Saturnus Kft.
Marx u. 11. tel.: 12-355/11
Kaposvár, "Megoldás",
Híradástechnikai Szaküzlet,
Honvéd u. 35.

KOMPJÁRATOK

Mohács
5,20; 6,00-19,00 félóránként
dec. 1-től márc. 1-ig óránként
Fajsz
6,00-18,00 óránként 13,00 kivételével
Tihany
6,20-21,00
negyven percenként december 16-ig

A kínai követ

VOLT LELKEK

„Az evilági és túlvilági élet úgy váltja egymást, mint nappal az éjt mindaddig, míg a lélek el nem éri a tökéletességet, a Nirvánát.”

A holtak ünnepét Amerikában kifejezetten vidáman ünneplik október 31-én. A Halloween a gyerekek, a fiatalok számára jópofa szórakozás, s ez egyáltalán nem zavarja meg a lelkekbe zárt tiszta emlékeztést. A lélek-vándorlásban való hit sokaknak ad vigasztalást nálunk is, meg keleten, a mégoly távoli Keleten is. Azt persze túlzás lenne állítani, hogy mindenki komolyan elhiszi.

A Kínai Népköztársaság budapesti nagykövete, Dal Bingguo csak jó játéknak tartja azt az algoritmust, mely Hemádi Gyula Lélekvándorlás című könyvéhez készült, s melynek segítségével földolgoztuk, hogy a történelmi időkkel milyen testekbe költözve vészelte át. Ami a személyes érdeklődésen túl az olvasók számára is érdekes lehet: találkozott-e mai családtagjaival előző életeiben, s milyen „karrier” fut be az eljövendő évezredek során.

A sokezer éves életrajzokat – a nagykövet, a nagykövet felesége, illetve fia – átnézve szomorú hír a családnak: eddigi, s jövőendő életeikben

is következetesen elkerülték egymást. Míg egyikük Közép-Afrikában volt elefánt, másikuk Észak-Európában gyűjtögetett. Gyermekek, aki most idők távol, Kínában tanul, egyik előző életében korallhalász volt az Atlanti óceán déli partjainál. Tizenhat leszármazottja volt, amikor 40 éves korában erőszakos halállal halt.

Hogy mit hoz lelküknek a jövő? Jó jel: valamennyien elérik a Nirvánát. Mrs. Bingguo feltűnően hamar, már 3501-ben, férje 22 500-ban, gyermekük Dai Shi pedig 114 334-ben csupán. A nagykövet lelke a 121. század fordulóján él majd át rendkívül ígéretes éveket. Valahol Nyugat-Európában, egy nagyvárosban lesz befektető. 96 éves koráig él majd, s balesetben végzi életét. Tizenhat leszármazottja akkora már nyilván felkészül a sikeres gazdasági vállalkozás továbbvitelére.

Pelé tévedett

Korosztályom – a most harminc és negyven közt félúton lévőké – talán az utolsó azok között, amelyek még úgy tanulták: ha valahol fű van, ladba van és azt emberek rúgják, akkor nincs mit tenni, az eseményt nézni kell. Meccsre nem járok ki, mert nem tartozom azok közé, aki úgy vállalják a szenvedést, hogy még fizetnek is érte, de ha a televízióban – bármelyik csatornán – foci megy, akkor nem lehet a doboz elől elvoncsolni. Gyermekeim ezen nagyon csodálkoztak kezdetben, de immár tudomásul vették; apu kissé agybajos, és ha a máltai megyei harmadosztályt közvetlenül az Eurosport, hát azt is bámulná.

A fentiek megmagyarázzák, miért is vártam epedve az ötven éves Pelé meccsét. No, erre még a kölykök is készültek, nem múltak el nyomtalanul a hozsannák, emelyeket a fekete gyöngyszemről zengedeztem nekik. Pelé tehát beállt a brazil csapatba a világválogatott ellen. Mi pedig vártuk a csodát.

Gyanítom: maga Edson Arantes do Nascimento is azt várta Szeretett volna csodás passzokat adni, öröngös cseleket csinálni, egy-két gólt lőni. Ötven évesen is megmutatva a világnak; Pelé nem akarja. De csoda helyett, csak csodálkozott a nagy mágus. Hónapokig készült, erőnléte kifogástalan, s ha nem is egy féldíbt, de egy negyedórát elvileg bírt volna az ifjoncok között. Am azok úszteletlenül viselkedtek. És Pelé lemaradt a labdákról, átadásai lassúak voltak, mire kigondolta, hogy mit is kellene tenni, addigra mások helyből megcsinálták háromszor azt, amit ő nekifutásból egyszer sem. És nem azért mert Pelé öreg. Hanem azért mert ez a foci már nem az a foci.

Pelé tévedett. Ha már csináltak neki egy meccset akkor egy jó kis öregfiúk bulit kellett volna választania. Ahol a világból összeszedett kifogástalan erőnlétű kortársaival – bizonyára

akadna belőlük két csapatra való – tart egy jó nagy parádét. Óriási trükkökkel, góllövéssel, abból a mainál szebb fociból. Ismétlem: nem Pelé ötven esztendejével volt baj. Hanem azzal, hogy társai az általa megszokottnál sokszorta keményebb, kímeletlenebb, könyörtlenebb játékokat játszanak szinte naponta és a nagy öreg kedvéért sem tudtak visszaállni egy húsz évvel ezelőtti stílusra.

Igy aztán az egész első féldíben a nézőknek a torkában dobogott a szíve, de csak azért, mert állandóan a tizes mezt figyelte és mondogatta magában: na, na talán majd most, most átklgyózik a védelmen, nem rúgják fel, mert születésnapja van, és lő... De nem klgyózott. És – sokszor közel hozta a kamera – arcán ült a csodálkozás: ez lenne az én szerelmes játékom?

Ahhoz Pelé túl nagy, hogy előre megbeszélte volna: „Fiúk, hagytek egy-két gólt rúgni, úgy csináltok, mintha, és a közönség örjőng...” Nem is hagyták, nem is játszottak rá, s így amikor néha labdához jutott, hát elrontotta a dolgot, nem azért, mert győnge, nem azért, mert elfelejtett focizni, hanem azért, mert idegen közegbe került.

Ő még tudott játszani is. A maiak már kevésbé tudnak. Próbálnak, de ritkán sikerül nekik. Mert minden idegpályájukba azt kódolták be: ez nem játék, ez üzlet, ez milliárdokért megy, ez munka... Ezért nem tudnak csodálatosan futballozni. És ezért nem képesek játszani.

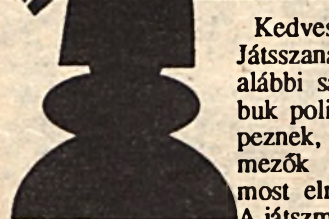
A témérközések már Pelé idejében sem voltak rózsaszín ruhás leánykák délutáni szórakozásai, de – talán akkor utójára – még meglátszott bennük a játékos ember.

Ma nem látszik. És a fiam nem értik miért nézem a huszonkét örüllet minduntalan. A gyerekek azt mondták: semmi örömet sem látnak ebben az izében.

Inkább lemennek gördeszkázni. És most már – a tévedés óta – Pelérl is hiába papolok nekik.

Luthár

Parlamentari sakk

Kedves Olvasóink! Játsszanak velünk! Az alábbi saktáblán a bábuk politikusokat jelképeznek, s a fekete-fehér mezők némelyike már most elnevezést kapott. A játszma során a politikusok engedelmesen teljesítik a nép akaratát, vagyis úgy lépnek, ahogy önök akarják. Lépésjavaslatokat a szerkesztőség címére kell eljuttatniuk írásban, vagy telefonon (7621 Pécs, Sallai u. 7. Tel.: 72/27-377). Minden héten önök léphetnek mind a kormánykoalíció, mind pedig az ellenzék figuráival, s a még el nem nevezett mezőknek nevet is adhatnak. A játék rendszeres résztvevői közt havonta könyvjutalmat sorsolunk ki.

Az éppen lépésre következő figurától „lépésére” magyarázatot is kérünk. A játék csomópontjaiban politikai kerekasztal beszélgetés is elképzelhető, melyből kiderülhet, ki miért üti a másikat...

Az állás két lépés után:
világos:
A1-lovasrendőrség: bástya, Horváth Balázs
C3-kínai kereskedelem: huszár, Dr. Böröcz István (az első lépés volt!)
C1-világkiállítás: futó, Bod Péter Ákos
D1-akadémia: király, Szabad György
E1-kisgazda-kereszténydemokrata reinkarnáció: vezér, Antall József
F1-privatizáció: futó, Matolcsi György
G1-Taiwan-letelepítés: huszár, Dr.Torgyán József
H1-ho(r)ntalanítás: bástya, Jeszenszky Géza

sötét:
A8-stabilitás: bástya, Szűrös Mátyás
B8-diplomácia: huszár, Szentiványi Tibor
C8-termelőszövetkezet: futó, Dr.Fodor István
D8-ellenzékiesség: vezér, Kis János
E8-kisgazda-szabaddemokrata reinkarnáció: király, Göncz Árpád
F8-ENSZ: futó, Dr.Fodor Gábor
G8-liberális idealizmus: huszár, Dr.Tölgyessy Péter
H8-hitelek: bástya, Németh Miklós

gyalogok:
A7-Lakitelek: Pozsgay Imre
B7-új szocialista realizmus: Vitányi Iván
C7-médiák: Pető Iván
D7-önkormányzat: Magyar Bálint
E7-vörös október, tüntetések: Krassó György
F7-politikai színház: Romhányi László
G7-vásárcsarnok: Petrasovits Anna
H6-új nemzeti kerekasztal: Hom Gyula

A harmadik lépés, melyre ezen a héten több javaslat is érkezett:
világos gyalog E2-ről E4-re.
Dr.Kónya Imre lép Justiciáról frakciófegyelmre.
A parlamenti ülészek miatt sajnos nem tudtuk elérni az MDF frakcióvezetőjét, de ő akaratán kívül segítségünkre sietett, hisz a Népszabadságban épp a parlamenti frakcióvezetőség átalakításáról nyilatkozott.
- Szó sincs arról, hogy politikai háttere lenne a döntésünknek. Egyszerűen az történt, hogy a parlamenti munkamegosztásnak megfelelően alakítottuk át a vezetőséget. Ennek tagjai: dr.Szabó Iván, dr.Kulin Ferenc, dr.Grejsza Ferenc, Markó István, dr.Balás István és dr.Perjés Gábor.

Válaszlépés:
Várjuk az Önök javaslatát!

1	Akadémia	Kisgazda Ker. Dem. Reinkarnáció	Privatizáció	Taiwan Letelepítés
2	Muzeológia	Justitia	Föld-törvény	
3				Társadalombiztosítás
4		Frakciófegyelem		
	D	E	F	G

Az eddigi legnagyobb nyeremény: 1875 forint

HELYZET-játék

A legkisebb egyke a nyerő!

Tizenhárom forduló után nyilvános ráadásjátékokat rendezünk 13 + 1 nyertes részvételével. Tizennegyediként ugyanis részt vehet a vetélkedésben az is, aki mindahány fordulót figyelembe véve a legkisebb egyke évszámot küldte be. Tehát a vígaszagon versenyben vannak még azok is, akik nem nyertek az előző fordulókban beküldött évszámokkal. Olvasóink hétről hétre egyre többen, s egyre nagyobb számokkal pályáznak, a vígaszág győzelmére így egyre nagyobb eséllyel pályáznak azok, akik a nagyobb számokkal próbálnak szerencsét. Olvasóink hétről hétre egy-egy évszám beküldésével vehetnek részt a HELYZET-játékban. Az nyer, aki a legkisebb olyan évszámot küldi be, amit nem választott azon a héten senki más. Hogy mit lehet nyerni? Annyi forintot, amekkora a szám és egy történetet a megnevezett évből. Tippjelket a megjelenést követő kedd délig kell eljuttatniuk szerkesztőségünk címére (7621 Pécs, Sallai u. 7.), de a beküldési határidő miatt nem kell senkinek aggdónia, hisz a később érkező évszámok automatikusan a következő heti futamban vesznek részt.

A múlt héten beküldött évszámok közül a legkisebb egyke: 1875

Beküldője: Medgyesi Bálint, 3044 Palotásfalom, Vöröshadsereg u. 85.

Nyereményét – 1875 forintot – postán küldjük el. Az ígért történet jövő heti számunkban lesz olvasható.

Adódhat úgy, hogy a történelmi visszapillantáshoz nem áll rendelkezésünkre kellő információ. Ilyenkor kerekíthetünk valamilyen mesét – próbálkozunk is ilyenekkel –, de úgy véljük, tisztességesebb nyere-ményként valami mást is ajánlani. S mert a játéka-ink kitalálója, illetve a zomszédos hasábkon is figyelemmel kísérhető lélekvándorlás-algoritmus kidolgozója egy és ugyan-az a személy, kézenfekvő volt: nyerteseink lélek-vándorlását készséggel lefuttatjuk a számítógépes programon. Ehhez mind-össze 18 kérdésre kell válaszolniuk. Ezek az alábbiak:
Név, születési idő, születési hely, foglalkozás, nem, gyermekek száma, testvérek száma, fogak száma, magasság, testsúly, kedvenc szín, szem színe, haj színe, álmai színe, eredeti hajszíni, milyen színre festetné a haját, eredeti val-

lás, világnézet, jelenlegi vallás, világnézet...
Lapzártáig sajnos nem kaptuk meg két korábbi nyertesünk – Hilary Plumb és Szabó Szilárd – válaszait, így lelkük vándorlását, testből testbe költözését sem tárhattuk fel.

E-szelvényt nyílt levelezőlapra ragasztva szerkesztőségünk címére (7621 Pécs, Sallai u. 7.) juttassák el!

785

Előző heti nyertesünk Gerecs István pécsi olvasónk. A történelmi visszapillantásban ismét dr.Rajeci Péter segített. A római uralkodó követe népvándorlás során a VIII. században a Kárpát-medence zárt földrajzi egysége az avar uralom alatt politikai egységet jelentett. Majd a IX. századra ez az egység szétesik, és a Kárpát-medence akkor válik több nagyhatalom peremvidékévé, illetve jelentős kiterjedésű senki földjévé. 785-ben az avarok még békén élnek nemzetiégi szervezetben itt a Dunántúlon is. Később jelenik meg a pécsi erdőig kiterjedő avar gyepük vonalán a frank hatalom. Közben az avaroknál is belháború robban ki.

890-ben, a régi Sopianae romjai között az avarok által Pécsnek nevezett terület már a salzburgi érsekség hatáskörébe került. A környéken 3-4 kilométeres távolságokban található avar temetők tanúsága szerint nagy népsűrűségű volt a jelentős termékkieserelőközpont.

A legkisebb egyke a nyerő!

Évszám: (1- 1990 között)
.....
Név:.....
Cím:.....
.....
E szelvényt nyílt levelezőlapra ragasztva szerkesztőségünk címére (7621 Pécs, Sallai u. 7.) juttassák el!

A muszacról távozók ijedt tekintettel iszkolnak le a lépcsőn

Feltűnően kevesen vettek részt a pécsi Szikra Nyomda előtt múlt csütörtökön. A bejárat felületé alá húzódva sokkal kevesebben hallgatták a munkástanács képviselőinek vádbeszédeit, mint arra számítani lehetett. Dr. Farkas Gábor igazgatóról, s igazgatási módszereiről városszerte vadabbnál vadabb történeteket mesélnek az emberek, s ilyen esetekben rendszerint ügyeletes kíváncsiak serege is ott toporog a lelkesen tapsoló lázadók között. Ezúttal feltűnő volt az érdektelenség, s az is, hogy a muszacról távozók ijedt tekintettel iszkolnak le a lépcsőn, a buszmegálló felé.

A tiltakozás erőtlenségére persze rengeteg magyarázat akad. Az első szerint az igazgató megfenyegette az amúgyis megfélemlített nyomdászokat, az irodistákra meg egyszerűen rázárták az ajiút, hogy ne lehessenek ott. Egy másik szerint a vezetők – Farkas Gábor igazgató és Pécsi István főkönyvelő, valamint a hozzájuk csapódó középvezetők – marakodása riasztotta el az egyszerű munkásokat az igazságkeresés e nem kis kockázattal járó módjától. Van aztán olyan magyarázat is, hogy a Szikra Nyomdában minden a legnagyobb rendben van, a dolgozókat – különösképp a kedélyek lecsillapítása végett előrehozott fizetés után – egyszerűen nem érdekli az igazgató ellen indított politikai színvetű támadás.

Bombariadó

Akárhogy is van, a nyomdában egymást érték a kampány(munkás)-gyűlések, másodlagossá vált a termelés, csak az számított: ki tudja a maga oldalára állítani az embereket? Igaz, mindez a vállalat érdekeire való hivatkozással történt.

– Jól gondoljátok meg proletárok! – ezt sugalmazta a felhívás, mert az igazgató szerint a szervezkedés, a felforgatás zavarja a kiegyensúlyozott termelést. Ezért hoztak szigorú intézkedéseket azok ellen, akik az igazgató nevét a szájukra veték, és kilátásba helyeztek egy esetleges munkabeszüntetést. A szervezkedők szerint viszont Farkas Gábor irányítása alatt a nyomda jövője, s így az ott dolgozók munkája vált bizonytalanná.

– Munkásör egyenruhában tetszelgő vörösbáró, aki mellett a

Nyomd a Szikrát!

Szabálytalanul választották meg az igazgatót? A főnökök állóháborúja. Egyiknek mennie kell, de mi lesz az emberekkel...

szakszervezet a lakáj, ilyeneket kiabálnak rám – mondja dr. Farkas Gábor. – A Pécsi István azt is a szemembe mondta, hogy ha nem mondom le, ha nem állok félre magamtól, akkor erkölcsi és szakmai hullá leszek.

A vádak, melyeket a demonstráción nem csak Pécsi István, hanem mások mellett a 80 százalékos bérral hirtelen rendelkezési állományba helyezett Göllöncsér Gyula is hangoztatott, sokkal súlyosabbak ennél, többségüket csak a gazdasági rendőrség mindenre kiterjedő vizsgálata cáfolhatja, vagy igazolhatja. Hisz az igazgatót egész egyszerűen a jónévi pécsi nyomda szétállításával, a dolgozók bérére való elősködéssel vádolják. Szemére vetik, hogy kiváló szakemberek sora hagyta el a céget Farkas Gábor diktatúrája miatt, s vágtatott bele sikeres nyomdai vállalkozásba, miközben a Szikra egyre nehezebb gazdasági helyzetbe jutott. Igazgatói hatáskörben elrendelt elvtelen árengedményeket emlegetnek, melyek csak tovább növelik az árbevétel-kiesést. Követelik, hogy mondjon le, mert üldözi azokat, akik ellene szólnak, s mert fortélyos félelem igazgat a falak között. Ahogy az lenni szokott, főhánytorgatnak régi ügyeket is: régi barátoknak, fegyvertársaknak kitult vállalat nyaralást, vastag másodállásokat, garázsvásárlást, külföldi utakat... Mert úgy érzik, mindez csak tovább növelte a nyakukba szakadó csőd tömegét. A pozíciójában nemrég megerősített igazgató kereken visszautasítja a támadást, közvetlen munkatársai bevonásával cáfolja az állításokat, s ezse ágában sincs a megfutamodás. Jóllehet, már a vállalat nyugdíjasai is aláírásokat gyűjtenek, hogy

mondjon le posztjáról, s az idő múlásával egyre hevesebb lett az ellene intézett támadás. A demonstráció előtti estén még bombariadó is volt, amit az igazgató ellenfelei kápból úgy minősítettek, hogy durva provokáció.

Perdöntő aláírás?

Dr. Farkas Gábor igazgatói megerősítése külön fejezetet érdemel. Mert bár a közelmúltban 12:3

közben meg gondolta magát. Zéltity János írásban kérte a cégbírósgot, hogy tekintse semmisnek a korábbi aláírást. Erről a döntéséről épp a demonstráció reggelén tájékoztatta a vállalati tanács elnökét, aki minden látogatásomkor ott ült az igazgató oldalán. Hogy a véleményét oly sűrűn változtató Zéltity János részlege épp a választások előtt kapott béremelést? Az igazgató frapárs magyarázattal szolgál, kétkedésnek nincs helye...

S hogy mit ér ez a visszavont alá-

tatásért, nyilvánvalóvá vált, kenyerítőrsre viszik az ügyet.

Gazdasági számításokkal igazolták a nyomda kilátástalan helyzetét, hogy 60 millió forint kifizetésére csak 30 millió fedezetük van, hogy a megrendelések elmaradása bizonytalanná teszi a jövőt, s hogy hiába igyekszik az igazgató átmeneti átcsoportosításokkal elkendőzni a bajt, az elbocsátások már elkezdhetők.

– Pécsi úr vádjai nem helytállóak – állította dr. Farkas már a demonstráció előtt. – Mind az árbevételek, mind a költségek, mind pedig az eredmény oldaláról megvizsgáltuk a nyomda helyzetét és lehetőségeit, s ez a vizsgálat cáfolta az állításokat. Ezt Pécsi úr is elismerte. Ezért azt kell, hogy mondjam: vagy rosszindulatról, vagy hozzá nem értésről van szó, s remélem, ebből ki-ki levonja a megfelelő következtetéseket.

Kinek higgyenek?

Nehéz tisztán látni az összevissza tologatott kulisszák között, s ráadásul a sikertelen lerohanás után kezdetét vette az állóháború. Az ellenfelek beásták magukat az irodaépület emeletének két oldalán, s most erőt gyűjtenek. Az otthon őrizgetett nejlonszatyrokban egy közérdekű bejelentésre való anyag már rég összegyűlt, a külső vizsgálatban még sincs elegendő bizalom. Ha a gazdasági rendőrség nem kezd kutakodni, aligha tisztul a kép. Am amíg a dolgozók nem tudják kinek higgyenek, addig a Szikrában nem lesz nyugalom, s ezért – így vagy úgy – az igazgató felel. ■

Ferling József
Fotó: Tóth László

Dr. Farkas balján a szakszervezet vezetője.

arányban megerősítette megbízását a vállalati tanács, annak tagjai közül többen kérték a cégbírósgtól, hogy eljárási szabálytalanságok miatt hatálytalanítsa a döntést. Az okok között a bizalmi testület véleményének kifejejtését, az igazgatói követelményrendszer teljesítéséről, illetve a jövőre vonatkozó tervekről szóló beszámoló elmaradását sorakoztatták föl.

A beadvány aláírói közül egy idő-

írás? Adott esetben eldöntheti a vitát. Ha ugyanis a cégbírósg elrendeli az igazgató-választás megismétlését – ennek jó esélye van, mivel a bizalmi testület véleményét az szb-útkár szerint sem kérték – akkor újra a vt tagjain múlik a döntés. S míg a 9:6 az igazgató megerősítéséhez kevés, a 10:5 már éppen elég. Amikor Pécsi István vezényletével a vállalati vezetők egy csoportja is ringbe szállt az igazgató megbuk-